

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

34'üncü Toplantı
15 Nisan 2020 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve turnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- AÇIKLAMALAR

1.-İstanbul Milletvekili Mehmet Akif Hamzaçebi'nin, Komisyon gündeminde bulunan (2/2812) esas numaralı Kanun Teklifi ile aynı mahiyette verdiği kanun teklifinin birleştirilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

2.-Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın, Komisyon gündeminde bulunan (2/2812) esas numaralı Kanun Teklifi ile 3 HDP milletvekilinin verdiği aynı mahiyetteki kanun teklifinin birleştirilmesini talep ettiklerine ilişkin açıklaması

III-OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.-Komisyon Başkanı Lütfi Elvan'ın, İstanbul Milletvekili Mehmet Akif Hamzaçebi'nin yaptığı açıklamasında geçen bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

2.- Komisyon Başkanı Lütfi Elvan'ın, Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın yaptığı açıklamasında geçen bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A)KANUN TEKLİFLERİ

1.- Yeni Koronavirüs (Covid-19) Salgınının Ekonomik ve Sosyal Hayata Etkilerinin Azaltılması Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2812)

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

34'üncü Toplantı
15 Nisan 2020 Çarşamba

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu saat 11.03'te açıldı.

İstanbul Milletvekili Mehmet Akif Hamzaçebi, Komisyon gündeminde bulunan (2/2812) esas numaralı Kanun Teklifi ile aynı mahiyette verdiği kanun teklifinin birleştirilmesi gerektiğine,

Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan, Komisyon gündeminde bulunan (2/2812) esas numaralı Kanun Teklifi ile 3 HDP milletvekilinin verdiği aynı mahiyetteki kanun teklifinin birleştirilmesini talep ettiklerine,

İlişkin açıklama yaptı.

Komisyon Başkanı Lütfi Elvan,

İstanbul Milletvekili Mehmet Akif Hamzaçebi'nin yaptığı açıklamasında geçen bazı ifadelerine,
Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın yaptığı açıklamasında geçen bazı ifadelerine,
İlişkin açıklama yaptı.

Manisa Milletvekili Uğur Aydemir ve 115 Milletvekilinin Yeni Koronavirüs (Covid-19) Salgınının Ekonomik ve Sosyal Hayata Etkilerinin Azaltılması Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2812), görüşmeleri tamamlanarak kabul edildi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından saat 17.19' da toplantıya son verildi.

15 Nisan 2020 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.03

BAŞKAN: Lütfi ELVAN (Mersin)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)

SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)

KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Komisyonumuzun saygıdeğer üyeleri, teklifin ilk imza sahibi Sayın Aydemir, kamu kurum ve kuruluşlarımızın kıymetli bürokratları, basınımızın değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Komisyonumuzun 34'üncü Birleşimini açıyorum. (*)

Gündemimizde (2/2812) esas sayılı Manisa Milletvekili Uğur Aydemir ve 115 milletvekilinin Yeni Koronavirüs (Covid-19) Salgınının Ekonomik ve Sosyal Hayata Etkilerinin Azaltılması Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi bulunmaktadır.

Şimdi sunuşlarını yapmak üzere teklifin ilk imza sahibi...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Başkanım, pek kısa bir söz talebim var.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Sayın Başkan, usulle ilgili bir söz istiyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Hamzaçebi, usulle ilgili olarak size söz veremiyorum ama daha sonra geneli üzerinde söz verebilirim.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Sayın Başkan, bakın, bir saniye...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Hamzaçebi, Komisyon üyesi olmayan arkadaşlara usul üzerinde söz veremiyorum.

Sayın Paylan, buyurun lütfen.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Sayın Başkan, bakın, benim konuyla ilgili bir kanun teklifim var, bunu gündeme almadınız. Dolayısıyla o usul hakkında söz talep etme ve konuşma hakkım var.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Değerli arkadaşlar, Komisyon üyesi olmayan arkadaşlara usul hakkında söz veremiyoruz.

Buyurun Sayın Paylan.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Komisyon üyesi olmayan bir milletvekilinin kanun teklifini gündeme almıyorsanız bu doğrudan doğruya beni ilgilendiren bir konudur ve o usul hakkında söz talebim var. Parlamento hukukuna hâkim bir insanım, durup dururken Komisyonun çalışma huzurunu bozacak bir şekilde söz istemek gibi bir niyetim yok. Size dün gece bu teklifimi gönderdim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Hamzaçebi, bununla ilgili bir önerge verebilirsiniz, Komisyon üyesi arkadaşlarımız önerge verebilir ama Komisyon üyesi olmayan arkadaşlara maalesef usul hakkında söz veremiyorum.

Sayın Paylan, buyurun lütfen.

(*) Koronavirüs salgını sebebiyle toplantı salonundaki Başkanlık Divanı üyeleri, milletvekilleri, katılımcılar ve görevli personel maske takarak çalışmalarına katılmaktadır.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Bakın, Sayın Başkan...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Lütfen Sayın Paylan...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Bunu yapmayın, yakışmıyor size yapmayın, şu Komisyona yakışmıyor.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN - Biliyorum.

Lütfen Sayın Hamzaçebi, lütfen bugüne kadar...

II- AÇIKLAMALAR

1.-İstanbul Milletvekili Mehmet Akif Hamzaçebi'nin, Komisyon gündeminde bulunan (2/2812) esas numaralı Kanun Teklifi ile aynı mahiyette verdiği kanun teklifinin birleştirilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Sürmekte olan teklifin 1/a maddesi doğrudan doğruya benim verdiğim kanun teklifiyle ilgilidir. Ben bu teklifi coronavirüs nedeniyle verdim. Verdiğim zaman, Sayın Çevre ve Şehircilik Bakanını da hazineye ait taşınmazların satışıyla ilgili aradım: “Vatandaşlarımız zamanında ödemekte zorluk çekiyor, ben bir kanun teklifi hazırladım, verdim. Sayın Bakan, lütfen, siz de ilgi gösterin, bu konuyu çözelim...” Millî Emlak Genel Müdürlüğüne talimat verdi. Sayın Millî Emlak Genel Müdürüyle görüştüm ve teklifin 1/a maddesi bu şekilde geldi. Benim de teklifim, münhasıran, özellikle, 1/a maddesiyle ilgiliydi, başka maddesiyle de ilgili olan var.

Şimdi, bunu dün gece size bildirmiş olmama ve teklif esas komisyon olarak Plan ve Bütçe Komisyonuna havale edilmiş olmasına rağmen, sizin “Birleştirmiyorum.” deme hakkınız yok, bu konuda da usul hakkında konuşma hakkım var. Eğer beni ilgilendiren bir şey olmasaydı, Komisyon üyesi olmamam nedeniyle usul hakkında elbette söz talep etmezdim.

Bir örnek verecek olursak: Sayın Sait Açba bu Komisyonunda sekiz yıl başkanlık yaptı -ben Komisyon üyesiydim- Komisyon üyesi olmayanlara bile usul hakkında söz verdiğini hatırlıyorum. Kaldı ki, bu konu doğrudan doğruya benimle ilgilidir, bunu birleştirmek zorundasınız, bu konuda herhangi bir şekilde takdir hakkınız yoktur. Komisyon Başkanı koltuğunda oturmanız, size istediğinizi gündeme almak, istediğinizi gündeme almamak yetkisini vermiyor Sayın Başkan.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN - Evet, çok teşekkür ederiz.

III-OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.-Komisyon Başkanı Lütfi Elvan'ın, İstanbul Milletvekili Mehmet Akif Hamzaçebi'nin yaptığı açıklamasında geçen bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN - Değerli arkadaşlar, Komisyonların yetkisi, toplantı yeri ve zamanıyla ilgili maddeyi okuyorum: “Komisyonlar, kendilerine havale edilen kanun tekliflerini aynen veya değiştirerek kabul veya reddedebilirler; birbirleriyle ilgili gördüklerini birleştirerek görüşebilirler.” “Görüşürler.” gibi bir ifade burada söz konusu değil. Bunun dışında şunu da söyleyeyim, bu konuda sadece Sayın Hamzaçebi'nin yok, bu konuda, HDP'nin de, diğer CHP'li bazı milletvekillerimizin de teklifleri söz konusu.

Buyurun Sayın Paylan.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) –O “Görüşülebilir.” cümlesi size keyfî hareket etme yetkisini vermiyor Sayın Başkan. 1/a maddesiyle ilgili bir tane Komisyonunda teklif varsa bu iddiamı da geri çekeceğim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN - Teşekkür ediyorum.

Sayın Paylan, buyurun.

II.- AÇIKLAMALAR (Devam)

2.-Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın, Komisyon gündeminde bulunan (2/2812) esas numaralı Kanun Teklifi ile 3 HDP milletvekilinin verdiği aynı mahiyetteki kanun teklifinin birleştirilmesini talep ettiklerine ilişkin açıklaması

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Biliyorsunuz, coronavirüs salgınıyla ilgili çeşitli toplumsal, sosyal kesimler ciddi sıkıntılar yaşıyor. Bununla ilgili on beş gün önce bir yasa teklifi, Komisyonumuzda görüşülmeden, Genel Kurulda ek madde ihdaslarıyla geçti. Şimdi yeni bir yasa teklifi var. Sayın Başkan bu yasa teklifinin yetersiz olduğunu düşünüyoruz ve biz de pazartesi günü, Plan ve Bütçe Komisyonu 3 HDP'li milletvekili olarak 15 maddelik bir yasa teklifi verdik ve doğrudan şu anda görüştüğümüz yasa teklifiyle ilişkilidir, hatta pek çok madde de aynı kapsamı kapsar. Mesela, işten çıkarılmaların yasaklanması gibi pek çok düzenlemeyi, biz daha farklı bir şekilde öneriyoruz, ücretsiz izin yerine ücretli izin öneriyoruz, bunun gibi pek çok düzenleme var. Vatandaşlarımızı rahatlatacak, temel ihtiyaçlarını güvence altına alacak 15 maddelik bir yasa teklifimizi pazartesi günü verdik. Dün, bana, Komisyona havale edildiğine dair bilgi verilmişti. Bu yasa teklifinin de mevcut yasa teklifiyle birlikte gündeme alınmasını talep ediyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN - Evet, çok teşekkür ediyorum.

Şimdi sunuşlarını yapmak üzere...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Sayın Başkan, cevabınızı alamadım.

III-OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

2.- Komisyon Başkanı Lütfi Elvan'ın, Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın yaptığı açıklamasında geçen bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN - Değerli arkadaşlar, sizin bahsettiğiniz konuyla ilgili henüz Komisyonumuza intikal etmiş bir teklif söz konusu değil. Şu an itibarıyla herhangi bir şey yok. Bütçe Başkanımızın ifadesi bu.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Dün, Meclis Başkanlığından havale edildiğine dair bilgi aldım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN - Sayın Aydemir buyurun lütfen.

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A)KANUN TEKLİFLERİ

1.- Yeni Koronavirüs (Covid-19) Salgınının Ekonomik ve Sosyal Hayata Etkilerinin Azaltılması Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2812) (**)

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkanım, Plan ve Bütçe Komisyonumuzun değerli üyeleri, kamu kurum ve kuruluşlarımızın kıymetli bürokratları, sivil toplum kuruluşlarımızın değerli temsilcileri ve saygıdeğer basın mensupları; hepinizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

AK PARTİ Grubumuz, şahsım ve teklifte imzası bulunan 115 milletvekili arkadaşımınla, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunduğumuz 15 maddelik bu kanun teklifi, içinden geçtiğimiz hassas ve zor dönemde yeni coronavirüs (Covid-19) salgınının ekonomik ve sosyal hayata olumsuz etkilerin (***) (2/2812) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa ekli.

azaltılması amacıyla vatandaşlarımıza, öğrencilerimize, işçilerimize, işverenlerimize, STK'lerimize, kooperatiflerimize ve daha birçok alanda hizmet yürüten kurum ve kuruluşlarımıza, ayrıntılarına biraz sonra değineceğimiz, nefes aldıracak yasal düzenlemeler getirmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bildiğiniz üzere, tüm dünyayı etkileyen Covid-19 virüs salgınından ülke olarak biz de etkilendik. Ülke olarak, aldığımız son derece ciddi tedbirlerle virüsün yayılmasını kısıtlamaya ve engellemeye yönelik mücadelemizi milletçe veriyoruz. Alınan tüm tedbirlere rağmen, Covid-19 vakaları ülkemizde de görülmüş ve 10 binlerce vatandaşımızda tespit edilmiştir. Virüs nedeniyle kaybettiğimiz vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet, ailelerimize baş sağlığı dileklerimi iletiyorum. Yine, virüs nedeniyle tedavi gören tüm vatandaşlarımıza acil şifalar diliyorum.

Virüsle mücadele kapsamında canla başla görev yapan, öncelikle sağlık çalışanlarımız olmak üzere, emniyet güçlerimize, vefa sosyal destek hattı çalışanlarımıza ve bu zorlu sürecin her aşamasında görev yapan tüm çalışanlarımıza yürekten teşekkür ediyorum, buradan bir kez daha her birini yürekten kutluyorum.

Özellikle, salgının daha fazla yayılmasını engellemek adına vatandaşlarımızın lehine kararları hızlı bir şekilde alan ve bizzat açıklayarak vatandaşlarımızın her zaman yanında olan Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'a ve ilk günden itibaren salgına karşı en önde mücadele veren Sağlık Bakanımız Sayın Doktor Fahrettin Koca'ya şükranlarımı sunuyorum. Birlik ve beraberlik içerisinde yürüttüğümüz bu mücadeleden en az kayıpla çıkacağımıza inancımı belirterek milletimize, ülkemize ve tüm insanlığa sağlıklı, huzurlu günler temenni ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Plan ve Bütçe Komisyonumuz, bugüne kadar ülkemizin gelişmesini, insanımızın refahını ve huzurunu amaçlayan çok önemli kanunları görüşerek karara bağlamış önemli bir komisyonumuzdur. Ülkemiz ve milletimiz için çok önemli yasal düzenlemeler içeren ve görüşmelerine başladığımız kanun teklifimize vereceğiniz desteğe, sunacağınız katkılar için şimdiden hepinize çok teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, kurumlarımızın kıymetli temsilcileri; kanunumuzun genelinde, teklifimizle beraber, hazine taşınmazlarımıza ilişkin olarak, sözleşmeye istinaden ödenmesi gereken satış, kira, ön izin, irtifak hakkı, kullanma izni, hasılat payı ve benzeri bedeller ile ecrimisil bedellerinden 1/4/2020 tarihinden itibaren üç aylık döneme ilişkin olarak tahsil edilmesi gereken bedelleri, turizm tesisi maksadıyla verilen izinler hariç olmak üzere, Orman Kanunu gereğince devlet ormanlarında gerçek ve özel hukuk tüzel kişileri adına verilen izinler ile Orman Genel Müdürlüğü tarafından Devlet İhale Kanunu gereğince kiraya verilen mesire yerleri ve taşınmazlardan 1 Nisan 2020 tarihinden itibaren üç aylık döneme ilişkin tahsil edilmesi gereken bedellerin, Millî Parklar Kanunu'na tabii yerlerde, Devlet İhale Kanunu hükümlerine göre yapılan kiralamalardan 1/4/2020 tarihinden itibaren üç aylık döneme ilişkin tahsil edilmesi gereken bedellerin başvuru şartı aranmaksızın üç ay süreyle ertelenmesini amaçlıyoruz. Bu süre bitiminde, gereği durumunda, ilgili bakanlara sürelerin üç ay daha uzatılması konusunda yetki veriyoruz. Bu alacakların ertelenen süre sonunda, ertelenen süre kadar, aylık, eşit taksitlerde, herhangi bir gecikme zammı ve faizi uygulanmadan tahsil edilmesini hedefliyoruz.

Büyükşehir belediyeleri, belediyeler ve bağlı kuruluşları ile bunların üyesi olduğu mahallî idare birliklerinin mülkiyetinde veya tasarrufunda olan taşınmazlara ilişkin olarak, ilgili mevzuatınca yapılan satış, ecrimisil ve kiralamadan kaynaklanan bedellerin veya tutarların 19 Mart 2020 tarihinden itibaren üç aylık döneme ilişkin tahsil edilmesi gereken kısımların üç ay süreyle ertelenmesine, ertelenen süre sonunda herhangi bir gecikme zammı ve faiz uygulanmadan tahsil edilmesine imkân sağlıyoruz.

Faaliyetleri durdurulan veya faaliyette bulunamayan işletmelerin, faaliyette bulunmadığı döneme ilişkin olarak, kira bedellerinin tahsil edilmemesini, yıllık ilan ve reklam vergileriyle, yıllık çevre temizlik vergilerinin faaliyetleri durdurulan veya faaliyette bulunamayan dönemlere isabet eden kısımlarının alınmamasını amaçlıyoruz.

Büyükşehir belediyeleri, belediyeler ve bağlı kuruluşların, gelir vergisi tevkifatı, beyan ve ödeme süreleri ile tüm sosyal sigorta prim ödemelerinin üç ay süreyle ertelenmesine, toplu taşıma faaliyetlerinin üç ay süreyle Belediye Meclislerince -orası önemli, Belediye Meclislerince- desteklenebilmesine, konutlar ile faaliyetleri durdurulan iş yerlerine ilişkin su faturası borçlarının da yine Belediye Meclisleri tarafından üç ay süreyle ertelenebilmesine imkân sağlıyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; üniversiteden mezun olan gençlerimizin öğrenim kredisi borçlarını başvuru şartı aranmaksızın ve herhangi bir zam ve faiz uygulanmadan üç ay süreyle bunları da erteliyoruz.

Tarım satış kooperatifleri birliklerinin 2020 yılı ve daha sonraki yıllara ilişkin destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu kaynaklı kredi borçlarının faizsiz olarak birer yıl ertelenmesine imkân tanıyoruz.

Seyahat Acenteleri Birliğine üye seyahat acentelerine 2020 yılına ilişkin üyelik aidatlarının bu yıl için ödememesi olanağını sağlıyoruz.

Çiftçilerimize yönelik, TEDAŞ'ın özelleştirme sırasında devredilen, elektrik tüketiminden kaynaklanan alacaklarını yeniden yapılandırıyoruz.

Tarım ürünleri lisanslı depoculuk faaliyetleri gösteren lisans sahiplerinin 2020 yılı zarfında süresi dolacak lisanslarının geçerlilik süresini bir yıl daha uzatıyoruz.

Ticaret gemilerinde düzenlenen denize elverişlilik belgelerinin sürelerini ve bu gemilerde ilgili kanun hükümleri çerçevesinde yapılan denetlemeleri 1 Ağustos 2020 tarihine kadar erteliyoruz.

Derneklerin vermekle yükümlü olduğu bildirim ve beyannameler ile gerçekleştirmesi gereken genel kurul toplantılarını 31 Temmuz 2020 tarihine kadar erteliyoruz.

Kooperatifler Kanunu ve Tarımsal Üretici Birlikleri Kanunu kapsamında gerçekleştirilecek olan genel kurul toplantılarını 31 Temmuz 2020 tarihine kadar erteliyoruz.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinin kendi kanununda Mayıs ayı içerisinde yapılması öngörülen 2020 yılı Genel Kurul toplantısının 2021 yılı Genel Kurul toplantısıyla birlikte yapılmasına yönelik, erteliyoruz.

Bu yıl içerisinde yapılması planlanan, boşalan muhtarlıklara yönelik seçimleri, 2020 yılı yerine, ileri bir tarihte gerçekleştirmek üzere erteliyoruz.

AR-GE ve tasarım merkezleri ile teknoloji geliştirme bölgelerinde yürütülmesi zorunlu olan faaliyetlerin bölge dışında yürütülebilmesi için Sanayi ve Teknoloji Bakanımıza 11 Mart 2020 tarihinden geçerli olmak üzere dört ay süreyle yetki veriyoruz ve süre sonunda ilgili süreyi üç ay uzatmasına olanak sağlıyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kamu görevlilerinin üye olduğu sendikaların üye sayılarının tespitinde tutulacak tutanakların kesinleşmesi için kamu kurumlarının sendika temsilcileriyle yapılacak olan toplantıları erteliyoruz.

Toplu iş sözleşmesi yapılması, toplu iş uyuşmazlıklarının çözümü ile grev ve lokavta ilişkin süreçleri üç ay süreyle durduruyor ve tarafların hak kayıplarının önüne geçmek adına ilgili süreçler için işleyecek sürelerin başlangıç tarihlerini de bu üç aylık süre boyunca donduruyoruz.

Hazinenin özel mülkiyetinde bulunan taşınmazlara ilişkin çeşitli ihalelerin Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından 31 Temmuz 2020 tarihine kadar elektronik ortamda yapılmasına olanak sağlıyoruz.

Faaliyetlerine devam etmesi ekonomik olarak mümkün olmayan seyahat acentelerinin işletme belgelerinin acente unvanından bağımsız olarak farklı bir tüzel kişiye devredilmesine imkân tanıyoruz.

Devlete ait üniversitelerin tıp fakülteleri ve diş hekimliği fakültelerine bağlı sağlık uygulama ve araştırma merkezi birimleri ile rektörlüklerine bağlı sağlık hizmeti sunan enstitülerin finansal sürdürülebilirliklerinin sağlanabilmesine yönelik olarak Hazine ve Maliye Bakanlığı bütçesinden kaynak aktarabilmesine imkân sağlıyoruz.

Engelli ve bakıma muhtaç yaşlı vatandaşlarımıza yönelik olarak mevcut durumda uygulanan gelir ölçütü ve engellilik şartlarındaki kıstasları üç ay süreyle kaldırıyoruz.

İş Kanunu kapsamında olup olmadığına bakılmaksızın her türlü işçinin iş sözleşmesinin teklif ettiğimiz kanunun yürürlük tarihi itibarıyla üç ay süreyle işveren tarafından feshedilmemesi, fesih yasağı uygulanan hâllerde işverenin işçiyi ücretsiz izne çıkarabilmesine imkân tanıyarak istihdamın devamını sağlamayı hedefliyoruz. Bu üç aylık sürenin üç ay daha uzatılması konusunda da Sayın Cumhurbaşkanımıza yetki verilmektedir.

Fesih yapılmayacak süre boyunca ücretsiz izne ayrılanlar, kısa çalışma ödeneğinden yararlanamayanlar ile 15 Mart 2020 tarihinden sonra iş sözleşmesi feshedilen ve işsizlik ödeneğinden yararlanamayanlara İşsizlik Sigortası Fonu'ndan günlük 39,24 TL nakit desteği sağlıyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Maşallah.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Teşekkürler.

Kaçakçılıkla mücadele kapsamında el konulan ve bulaşıcı salgın hastalıklarla mücadeleyle doğrudan ilgili olan maddede de sayıldığı üzere tıbbi cihaz ve malzemeler, test materyali, etil alkol, maske ve yoğun bakım malzemesi gibi gereçlerin bekletilmeden ilgili kamu kurumuna tahsisini amaçlıyoruz.

Şirket kaynaklarının nakit kâr dağıtımı yapılmak suretiyle azaltılmaması, şirketlerimizin mevcut öz kaynak yapılarının korunması ve ilave finansman ihtiyacının doğmaması amacıyla 30/9/2020 tarihine kadar yapılacak kâr dağıtımı kararlarında geçmiş yıl kârlarının ve serbest yedek akçenin dağıtımına konu edilmemesini, kâr payı dağıtım tutarının 2019 yılı net dönem kârının yüzde 25'ini aşmamasını ve yönetim kuruluna kâr payı avans dağıtım yetkisi verilmemesini düzenliyoruz.

Türkiye Varlık Fonu ve şirket tarafından kurulacak diğer şirketlere ilişkin denetim raporlarının sunulması tarihini Haziran ayından Eylül ayına alıyoruz. Burada temel amaç, Fon'un ve alt fonların sağlıklı bir biçimde denetlenebilmesine olanak sağlamak. Ülkemizdeki stratejik firmaların yabancı sermaye yetkisi altına girmemesi için Türkiye Varlık Fonunun hissedar olarak kontrolünü sağlayacağı şirketlerin de tıpkı Varlık Fonu gibi Sermaye Piyasası Kanunu ve Türk Ticaret Kanunu çıkış hakkı -burası önemli, sadece çıkış hakkı- ve çağrı yükümlülüğüne ilişkin maddelerinden muaf olmasını sağlıyoruz.

Sayın Başkanım, geneli üzerinde benim yapacağım kısa değerlendirme bu kadar. Maddeler üzerinde de sorular geldikçe de maddeler üzerindeki düşüncelerimi açıklayacağım.

Teşekkür ediyorum.

CAVİT ARI (Antalya) – Çok kısa oldu.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Kuşoğlu, buyurun lütfen.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; şu yüzümüzdeki maskelerden, oturma şeklimizden bir dünya savaşı koşulunda çalıştığımızı, iş yaptığımızı rahatlıkla görebiliyoruz, anlayabiliyoruz. Gerçekten de çok zor koşullarda çalışıyoruz ama böyle zamanlarda parlamentolar daha fazla fedakârlık yapmak durumundadırlar, daha fazla çalışmak, halkın ve o ilgili ülkenin geleceğini çok daha fazla düşünmek zorundadırlar. Bizim Gazi Meclisimiz böyle bir geleneğe sahiptir, en zor koşullarda, en sıkıntılı zamanlarda görevini yerine getirmiştir. Bu dönemde de aslında görevini en iyi şekilde yapmak durumundadır.

Yine, çok önemli bir torba kanunla karşı karşıyayız ama bu torba kanunun içeriği halkın, çalışanların, vatandaşımızın ve ülkenin kurumlarının daha iyi durumda olmasını sağlamak, kurumları daha işlevli hâle getirmek; böyle bir amaçla iktidarın getirdiği bir teklif bu. İktidarın diyoruz, gerçi milletvekili arkadaşımız tarafından getiriliyor -ama biliyorsunuz daha önce- doğrudan iktidarla Meclis olarak görüşmelerimiz olmuyor maalesef. Yapılması gerekenleri, eleştirilerimizi, yapılanlar konusundaki denetim görevimizi de yerine getiremiyoruz.

Dün gece saat on ikiye doğru, on bir civarında aldığımız bir haberle bugün Komisyonun bu saatte toplanacağını öğrendik. Evet, gruplarımız anlaşmış ama bunun çok doğru olduğunu düşünmüyorum. Çok önemli maddeler var. Türkiye Varlık Fonunun çalışması gibi Türkiye'nin kurumsal değerinin neredeyse yarısına yakın bir şirketin ne kamu hukukuna ne özel hukuka, hiçbir hukuka tabi olmadan çalışmasını sağlayan düzenlemeler var, ilave olarak sağlayan düzenlemeler var. Bunlarla ilgili yeterince konuşamayacağız, tartışamayacağız. Ayrıca Varlık Fonuyla ilgili 2018 denetimini dahi yapmamış, görevini yapmamış bir Plan ve Bütçe Komisyonunun Varlık Fonuyla ilgili bazı maddeleri gündeme getirmesini de gerçekten anlamıyorum. Sayın Başkanın da bu konuda bu maddeler gelirken itiraz etmesi gerekirdi diye düşünüyorum en azından. Henüz 2018 denetimini yapmış değiliz.

Diğer taraftan, çok önemli, bakın, değerli arkadaşlar, hepimiz suçlanırsınız. Evet, bu torba kanunla çalışanların, işçilerin işten çıkarılmaları kaldırılıyor belli bir süre için ama ondan sonra da süresiz olarak kıdem tazminatı gibi fonları almamaları getiriliyor. Geçici bir madde; 6'ncı maddeye bakın, adı "geçici madde" ama hiç süresi yok, süresiz olarak işten çıkardığınız kişilere tazminat dahi ödemedene kapıya koyuyorsunuz. 1.177 lira para alacaklar, damga vergisi de düşürülecek ondan ya da kısa çalışma ödeneği alacaklar belli bir süre için, ondan sonra da işle, çalıştıkları yerle hiçbir ilgileri olmayacak, süresiz olarak ücretsiz izinli olarak görülecekler. Böyle bir düzenleme olmaz, bunları konuşmadan, tartışmadan burada alelacele toplantılar yapıyoruz. Böyle bir konunun sorumluluğunu gerçekten almak istemiyorum. Bakın, devlet bir bütündür, madem dünya savaşı koşulları var, hep beraber fedakârlık yapmamız gerekiyor, muhalefet demeden, iktidar demeden mücadele etmemiz gerekiyor. Birkaç ay sonra çok büyük sıkıntılara düşer olacak diğer ülkeler gibi bu ülke, zaten bir ekonomik kriz vardı. Böyle bir ortamda birkaç ay sonra toplu taşımalar –belediyelerin durumu çok kötü- gerçekleşmezse, bunlar becerilemezse ne hâle gelecek bu ülke düşünebiliyor musunuz? Belediyelerle ilgili yardım talep ettik, merkezî idarenin belediyelere her zamankinden daha fazla yardım etmesi gerekir dedik, gelirleri yok dedik ama bu kanunda belediyelerle ilgili epey bir şey var; ilan, reklam vergisi almasınlar, alacaklarını ertelesinler, şu var, bu var ama hiçbir şekilde belediyelere bir destek söz konusu değil. Belediyeler konusu siyasi bir konu değildir artık, böyle bir ortamda siyasi olarak bunlar değerlendirilemez arkadaşlar, ülkeyi düşünmek zorundayız. Birkaç ay sonra, bu yıl sonunda siyaset de kalmaz, iktidar da kalmaz, ülke de kalmaz; bunları düşünmek zorundayız. Alelacele, bu şekilde bu işleri yapmamız bize, Parlamente'ye, Türkiye Büyük Millet Meclisine gerçekten yakışmıyor; üzüliyorum.

Değerlendirmemiz gereken çok daha farklı konular var, buraya alınması gereken, bu torba kanuna alınması gereken bir yığın –Sayın Başkan ifade etti- 40’a yakın madde önerisi var; bunların hiçbirisini buraya dâhil etmedik, konuşmadık, tartışmadık ama bu işi bugün bitirmek, Meclisi de kapatmak istiyoruz. Bunu anlamam mümkün değildir. Şahsım olarak ya da Komisyonadaki arkadaşlarım da kendileri ifade edeceklerdir, Komisyon olarak karşı olduğumuzu belirtmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Paylan, buyurun lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, değerli basın emekçileri, değerli bürokratlar, sendikaların değerli temsilcileri; herkesi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, Covid krizi çıktığı anda Komisyonumuz tekrar çalışıyordu ve o günlerde de Meclisin devreye geçmesi, özellikle Plan ve Bütçe Komisyonunun alınabilecek ekonomik, sosyal tedbirlerle ilgili devrede olması için çağrı yaptık, bu konuda çok da ısrarcı olduk, yürütmeye birlikte bu tedbirleri alalım dedik. Çünkü demokratik bütün ülkelerde bu tip olağanüstü dönemlerde parlamentoları devreye geçiriyor ve iktidar-muhalefet ayrımı yapmadan tedbirleri birlikte alıyorlar, bütün demokratik parlamentolar böyle yaptılar; ABD Kongresi böyle yaptı, İspanya Parlamentosu böyle yaptı, Almanya, Fransa, İtalya Parlamentoları böyle yaptı. Bütün partiler birlikte uzlaşarak bütün vatandaşlarını güvence altına alacak paketler, yasa teklifi ortaya koydular ama maalesef bizim Parlamentomuz böyle bir adım atmadı. Sayın Başkan, yine, getirdiğiniz torba yasa teklifi yalnızca AK PARTİ’nin ve belki Milliyetçi Hareket Partisiyle birlikte istişare ederek getirdiğiniz bir yasa teklifi, onu bilmiyoruz tabii ki.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Hep beraber istişare ettik.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, o ayrı, sizin teklifinizdi, oysa birlikte, vatandaşlarımızı güvence altına alacak adımlar atabilmeliydik. Bakın, palyatif tedbirler tekrar gündemde Sayın Başkan ve makroekonomik tedbirlerle ilgili güven veren herhangi bir konu söz konusu değil. Elbette vatandaşımızı güvence altına alacak adımlar söz konusu olmalı ama güven veren bir program da olmalı. Bunun için de yürütmenin buraya gelip nasıl bir programla ülkeyi bu girdaptan makro ve mikro anlamda çıkaracağına dair mutlaka bizi bilgilendirmesi gerekiyordu. Hâlâ Sayın Bakan bundan bir hafta önce “Yüzde 5 büyüme hedefinin arkasındayım.” diyebildi. “Sonuna kadar da bunun gerçekleşeceğini düşünüyorum.” diyebildi. Yani, eğer ki hâlâ bu gerçeklikle yaşıyorsa o yüzde 5 büyüme hedefini nasıl tutturacağını gelip bize anlatabilmeli ama böyle bir tercih maalesef ortada yok.

Bütçe büyük yara alçak arkadaşlar. Biz Bütçe Komisyonuyuz. Bu yıl, vereceğimiz açığın 2 veya 3 katı bir açıkla karşı karşıya kalma riskimiz var, bütün makro dengelerin sarsılma riski var ve bütçeyi çıkaran komisyonun ne olacağına dair hiçbir haberi yok. Bütçe tercihleriyle ilgili, bakın arkadaşlar, bütçede biliyorsunuz belli tercihler ortaya kondu; o tercihleri değiştireceğiz, o tercihler yerine vatandaşımıza kaynak ayıracağız diye herhangi bir tercih ortaya konmadı. Bütçede güvenlikçi tedbirler vardı, yaklaşık 200 milyar TL güvenlik harcaması yapılacak, silaha, Libya’daki operasyonlara, Suriye’ye kaynaklar ayrılıyor. Oysa, içeride ve dışarıda daha barışçıl politikalarla bundan hızla tasarruf edilebilirdi. Hâlâ saraylar inşa ediliyor, bakın, yazlık saray inşa ediliyor, Van’da saray inşa ediliyor, Cumhurbaşkanlığı hâlâ lüks arabalar kiralyor, hâlâ lüks uçakları duruyor. İşte, bu tercihleri konuşabilmeliydik, hâlâ yandaşlara kaynaklar aktarılıyor. Yani, köprü, otoyollar üzerinden, şehir

hastaneleri üzerinden pek çok ödemeler yapılıyor. Bunları konuşabilmeliydik, bu tercihleri erteleyip veya iptal edip başka tercihleri, yani vatandaşımızın işiyle aşıyla ilgili tercihleri ortaya koyabilmeliydik ama maalesef böyle bir konuşma yok.

Peki, Cumhurbaşkanının getirdiği tekliflerde ne var arkadaşlar? Ya, vatandaşa bir paket getirdi, yok uçaklardaki KDV'yi yüzde 1 yapacağım... Uçaklar uçmuyor, otellerde, efendim, konaklama vergisini kaldıracağım... Kimsenin otelde kaldığı yok. Konutlarda, efendim, kredi oranını yüzde 80'den 90'a çıkaracağım... Kimsenin ev almak gibi bir derdi yok. Bir de kolonya vardı, başka da bir şey yoktu arkadaşlar, yani kolonyaya da vatandaşımızın çok azı ulaşabildi. Oysa, çok daha radikal tedbirler ortaya konulabilmeliydi. Maalesef krizin üzerinden kırk beş gün geçtikten sonra yine bir yasa teklifi var. Değerli arkadaşlar, biraz sessiz konuşur musunuz rica etsem. Kırk beş gün üzerinden geçti, gelen teklife baktığımızda vatandaşımızın işini, aşını, temel ihtiyaçlarını güvence alan, maalesef, son derece yetersiz düzenlemeler var. Bundan öte, yani yalnızca tek bir düzenleme var, o da ücretsiz izin, o da 1.170 TL'lik bir sefalet ücretini vad ediyor.

Değerli arkadaşlar, bakın, 8 milyon işsizle girdik biz bu krize; 4.5 milyon resmi işsiz vardı, iş aramaktan vazgeçenleri kattığımızda 8 milyon işsiz vardı. Şu anda, benim tahminim, bu işsiz sayısı fiili olarak 12 veya 13 milyon kişiye çıkmış durumda ve 15 milyon işsizle karşı karşıya kalabiliriz bu krizin sonunda, belki daha da fazla artabilir krizin derinleşmesine göre. Esnaflar, dükkânlarını kapatmış durumda. Bu pakette esnaflara dair bir teklif var mı? Yok.

Değerli arkadaşlar, işsizlerimiz vardı, mevcut işsizler, mevcut işsizlere herhangi bir gelir transferi öngörüyor mu bu yasa teklifi? Hayır. Kayıt dışı işsizler vardı, biliyorsunuz, 29 milyon çalışmamızın 9 milyonu kayıt dışıydı. Bu 9 milyon kayıt dışı çalışana herhangi bir tedbir var mı? 5 kuruşluk bir tedbir yok arkadaşlar. Bunlar günübirlik çalışan insanlar, inşaatlarda amelelik yapanlar, tarlalarda çalışanlar, seyyar satıcılar, diğerleri 9 milyon kayıtlı çalışan var, bunlar gelirini kaybetmiş durumdadır. 9 milyon insanın 5 kuruş geliri kalmamış durumda.

Sayın Başkan, biraz da beni dinleseniz çok memnun olacağım, gerçekten benim de insicamım bozuluyor. Kusura bakmayın.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Estağfurullah.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – 9 milyon kayıt dışı çalışan vardı, bunlarla ilgili 5 kuruşluk bir tedbir yok ve onların gelirleri sıfırlanmış durumda.

Başka, çiftçiler... Çiftçilerle ilgili bir tedbir var mı Uğur Bey? Son derece sınırlı bir tedbir var. Oysa, çiftçilerin bankalara dünya kadar borcu var ve desteklemelerini hâlâ alabilmiş değiller; bunlarla ilgili tedbir yok. Vatandaşımızın elektrik ve doğal gaz faturalarıyla ilgili talepleri var. Bunlarla ilgili bir tedbir var mı? Yok. Tedbir konmamış. Ne var? “Su faturalarını erteleyebilirsiniz.” diyor belediyelere. Belediyelere “Bunu erteleyebilirsiniz.” diyorsun da belediyelerin temel kaynaklarından birisi su faturası, belediyelerin para basma yetkisi yok, belediyelerin Merkez Bankası yok, belediyelerin hazinesi yok ki para yaratsın. Siz diyorsunuz ki “Gelirlerinizi tırpanladım ama sana 5 kuruş ilave destek vermiyorum.” İşte, maalesef, böyle bir yasa teklifiyle karşı karşıyayız. Bunları, çok daha derinlemesine tartışmalıydık, tartışabilmeliydik ama son güne getirildi “Hadi arkadaş, hızla görüşelim, geçirelim Meclisten, bitsin gitsin.” diyoruz. Daha derinlemesine tartışmalara ihtiyaç vardı.

Değerli arkadaşlar...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Bir saniye efendim, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kaç dakika oldu Sayın Başkan, yedi dakika mı?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Yedi, evet.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Birkaç dakikada toparlıyorum o zaman.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, yasada çok kritik bir madde var, grev ve toplu sözleşmelerin yasaklanması. Sayın Uğur Aydemir, 12 Eylül darbecilerinden sonra ilk kez sizin yasa teklifinizde grev ve toplu sözleşmeler yasaklanıyor. Bakın, bunun ertelenmesine dair bir yasa teklifi zaten Cumhurbaşkanının yetkisindeydi. Ama 12 Eylül darbecilerinden sonra ilk kez böyle bir yasak sizin aracılığıyla buraya getirilmiş oldu, sizin ve tabii ki pek çok milletvekilinin imzasıyla. Böyle bir düzenleme kabul edilemez. Bu, temel bir haktır. Bu, Anayasa gasbidir. Anayasa’da “Temel haklar bu şekilde gasbedilemez.” der. Grev ve toplu sözleşme temel haktır, bunlara dönük bir saldırıyı bu Komisyonun asla kabul etmeyeceğini düşünüyorum.

Ücretsiz izin kabul edilemez Uğur Aydemir. Sayın Uğur Aydemir, ücretsiz izin kabul edilemez. Bakın, ücretsiz iznin tek bir şartı vardır, işçi ve işverenin uzlaşması şartıyla yani işçinin rızasıyla ancak ücretsiz izne işçiye çıkarabilirsiniz. Ama siz ne diyorsunuz? İşçinin herhangi bir rızası olmadan işverenlere işçilerini istediği gibi ücretsiz izne çıkarmasını öngörüyorsunuz, istedikleri gibi, keyfiyetle ve bunun sonucunda işçiye ne vadediyorsunuz? İşsizlik Sigortası Fonu’ndan 1.170 TL bir sefalet maaşı. Güde 39 TL. 1 öğünde 13 TL vadediyorsunuz. 1 öğünde 13 TL’yle 4 kişilik bir aile ne yiyebilir Sayın Uğur Aydemir? Simit hesabı yapın istiyorsanız Sayın Cumhurbaşkanının. 4 kişilik bir ailenin 1 öğündeki simit hesabı 25 TL. Siz 4 kişilik bir aileye simit ve çay dahi vadetmiyorsunuz. İşte, Cumhurbaşkanının yirmi yıl önce söylediği durumun yarısını bile vadetmeyen, bu zor günlerde bir sefalet maaşını, bir açlık maaşını vadediyorsunuz; bu, kabul edilemez.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Çok ciddi sıkıntılar var. Kısa çalışma ödeneğini Sayın Başkan biliyor, ben söyledim, “Bunu bu şekilde uygulayamazsınız.” dedim. İşverenler başvuracak, efendim, müfettişler gelecek, denetleyecek, bakacak uygun mu? Ee, sonra uygulanacak. “Yapılabilir.” diye bakıldı, “Yapılamaz” dedim, “Böyle bir müfettişi yok İş Kurumunun, SGK’nin böyle bir müfettiş yapısı yok.” dedim. Şimdi, bununla ilgili de bir düzenleme sanıyorum gelecek.

Değerli arkadaşlar, bakın, bunu çok temel bir şekilde tartışmalıyız. 450 gün şartı ve 60 gün şartına bir işçi örneği vereyim: Diyelim ki bir işçi 5.000 lira maaş alıyor. 450 güne uyabildi, 60 gün şartına uyabildi ve 5.000 liranın yüzde 60’ı 3.000 lira maaşını alacak. Aynı işçi arkadaşın başka bir arkadaşı var, o da 5.000 lira maaş alıyor ama 449 gün çalışmış, 449 gün. O arkadaş 1.170 TL’ye talim edecek. Aynı işi yapan 2 işçiden biri 3.000 lira alacak, biri 1.170 TL’ye talim edecek, aynı maaşı alan işçiler. İşte, böyle bir adaletsizliğe bu Komisyon cevaz verebilir mi?

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Bir gün sonra başlasın, bir gün daha çalışsın.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Olur mu? Olamaz, ücretsiz izne çıkarılmış olacak. Başvurular yapıldı zaten Mustafa Bey, başvurular yapıldı. Yani tamam, “440 gün” diyelim o zaman.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – İşverenler de bu kadar insafsız değil yani.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Aynen.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, burada büyük bir adaletsizlik var. Bu adaletsizliği bu Komisyon gidermeli. 1.170 TL sefalet ücretine asla bu Komisyon cevaz vermemeli.

Bakın, demiyorum ki “Ayakkabı alamazsa, ceket alamazsa...” Vatandaşlarımız 1.170 TL’yle simit bile alamıyorlar çocuklarına. Bakın, vatandaşlarımız iyi beslenmezlerse hasta olurlar, hayatlarını kaybederler, böyle bir vicdansızlığa bu Komisyon cevaz vermemeli.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, bitiriyorum.

Açlık sınırı 2.400 TL. En azından bütün vatandaşlarımız için hem kısa çalışma ödeneğinde hem illa getirecekse ücretsiz izinde -biz buna karşısız ama- açlık sınırının üzerinde bir geliri sağlamalıyız. 130 milyar TL İşsizlik Sigortası Fonu’nda işçiler bugünler için biriktirdiler, bugünler için. Şu üç ay, dört ay, neyse bunu seferber etmeliyiz. Niye bu kadar cimri davranıyoruz, niye? Çünkü işverenlere oradan para, kaynak aktarılıyor. İşverenlere yıllardır aktardınız. Ya, bugün de işçi için aktaralım ya, bugün işçi için seferber edelim bunu, hep beraber bunu düzenlemeliyiz arkadaşlar.

Son olarak şunu söyleyeyim Sayın Başkan: Varlık Fonuyla ilgili, bu yabancı yatırımcıya, efendim, stratejik, mesela gider diye bir sorunuz var. Yalnız, değerli arkadaşlar, batmış şirketleri de kamu kaynaklarıyla kurtarmak gibi böyle olağanüstü bir dönemde yasayı getiriyorsunuz ama işçilere cimri davranıyorsunuz. Ya düşünün, işletmeler sermayeyi batırmışlar, bunları kurtarma yasası buradan geçiriliyor, belki milyarlarca, on milyarlarca para aktarılacak ama işçiye cimri davranan bir yasa teklifiyle karşı karşıyayız.

Mesele şu: Bir düzenleme daha var, Kredi ve Yurtlar Kurumundaki öğrencilere borç erteleme var Sayın Başkan, borçlarını silmiyoruz. Böyle bir dönemde hem borçlarını silmeliyiz dar gelirli olanların hem onlara doğrudan gelir desteği sağlamalıyız, asla ilave borç yüklememeliyiz. Bu konuda sonuna kadar muhalefet edeceğiz ve bu yasaya bu şekilde asla cevaz vermeyeceğiz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum Sayın Paylan.

Sayın Kalaycı, buyurun.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Tüm dünyayı etkileyen Covid-19 salgınının yol açtığı olumsuz yönde sosyal ve ekonomik sonuçlar da olmakta ve bundan sonra da olacağı görülmektedir.

Covid-19 salgınıyla mücadelede ülkemiz, ihtiyaç duyulan her teşebbüs ve girişimi tereddütsüz ifa etmektedir.

Ücretli çalışanlardan, esnaf, sanatkârlara kadar her kesimi kapsayan, istihdamın korunmasını merkeze alan pek çok ekonomik tedbir hayata geçirilmiştir, geçirilmektedir.

İstihdamın sürmesini sağlamak için esnafımıza, sanatkârimıza, KOBİ’lerimize, işletmelerimize, ihracatçılarımıza pek çok erteleme ve destek düzenlemesi yapılmıştır. Elbette bu süreçte en büyük önceliğimiz, vatandaşlarımızın geçim sıkıntısına düşmeden temel ihtiyaçlarını karşılayabilmesini sağlayabilmektir.

Covid-19 salgınının sosyal ve ekonomik hayata olumsuz etkilerinin azaltılması amacıyla hazırlanan bu kanun teklifiyle çok önemli düzenlemeler yapılmaktadır. Özellikle, çalışanlar ve işsiz kalanlara yönelik düzenleme büyük önem taşımaktadır. Bu düzenlemeye göre, işten çıkarmalar üç ay süreyle yasaklanmakta. İşsizlik ödeneği ve kısa çalışma ödeneğinden yararlanamayan yahut bu süreçte ücretsiz izne çıkarılanlara 1.170 lira nakdi ücret desteği verilmesi öngörülmektedir. Dolayısıyla 15 Mart 2020 tarihinden sonra işten çıkarılanlardan işsizlik ödeneği ve kısa çalışma ödeneğinden yararlanamayanlara 1.170 lira nakdi ücret desteği verilmesi sağlanmaktadır. Yine, ücretsiz izne çıkarılanlar da 1.170 lira nakdi ücret desteğinden yararlanacaklardır. Bu ücretli izne ayırmanın süresiz olduğu ifade ediliyor.

Hâlbuki kanunun 8'inci maddesine baktığımız zaman, üç ay süreyle bu işten çıkarma durumunun yer aldığını görüyoruz; bu üç ayı üç ay daha uzatma yetkisi veriliyor. Madde 6'da da bu düzenlemeye göre işten çıkarılanlara verileceğini öngördüğü için süre kısıtlaması, dolayısıyla üç ay ve üç ay daha uzatma yetkisi veriliyor.

Burada, Sayın Başkanım, sözümün başında söyleyecektim, öncelikle şahsınıza çok teşekkür ediyorum. Önceki gün siyasi parti grup temsilcileriyle yaptığımız toplantıda bu teklif içinde yer almasını önerdiğimiz konuların tamamına yakını çıkarılmış durumda; işte, enerjiyle ilgili maddeler vardı, grev ve lokavt yasağıyla ilgili madde vardı. Bunlar çıkarıldığı gibi, o gün arkadaşlarımızla hep beraber yaptığımız öneriler de teklife dercedilmiş durumda. Bu nedenle teşekkür ediyorum yani bir anlamda mutabakata ulaştık da diyebiliriz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yok, biz henüz ulaşmadık.

SALİH CORA (Trabzon) – Siz ulaşmazsınız, şaşırmadım.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Bir tek Garo Bey'in işte bugün de konuşmasında ifade ettiği 1.170 lira konusu var.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ha, 1.170 lira yani.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Yani eğer imkânlar buna elveriyorsa bunu bir miktar artırabiliriz ya da şunu söyleyeyim: Biliyorsunuz, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu'yla ilgili kanunumuz var. Asgari ücretin üçte 1'inden az geliri olan aile içi kişi başına düşen gelir itibarıyla az geliri olanlara fondan destek sağlanabilmekte. Zaten bu, kanunda olduğu için, başka bir geliri olmayan, sadece 1.170 lira geliri olacak olan bu aileler Sosyal Yardımlaşmadan da yararlanabilir. Ama illa ki “Bunu dercedelim.” dersek bu kanuna böyle bir hüküm koyabiliriz, diyebiliriz ki: “Falan kanuna göre, başka geliri olmayanlara 500 lira ilave Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu'ndan aylık ödeme yapılır.” Bilmiyorum, o konuyu arkadaşlar da değerlendirirse bu anlamda, sadece 1.170 lira gelire muhtaç kalan aileleri de bu şekilde, rakam da öngörerek destekleyebiliriz bu kanunda. Zaten, kanuna göre, o desteği Sosyal Yardımlaşma vakıfları vermesi gerekir ama burada somut olarak da ifade edebiliriz bu 1.170 lira alacaklar için de. Başka geliri olmayanlara ilave 500 lira da fondan verilebilir.

Bu kanun teklifiyle ilgili, diğer düzenlemelere baktığımız zaman, konutlara ve faaliyetleri durdurulan iş yerlerine ilişkin su faturası borçları, KYK öğrenci kredi borçları, hazine ve belediye taşınmazları ile Millî Parklar ve Orman Genel Müdürlüğü taşınmazlarına ve izinlerine ait borçlar üç ay ertelenmekte, ertelenen süre kadar aylık eşit taksitler hâlinde faizsiz yapılandırılarak tahsili öngörülmekte. Ayrıca, bu sürenin üç ay daha uzatılmasına dair yetki verilmekte.

Yine, belediye taşınmazlarındaki faaliyeti durdurulan ve faaliyette bulunamayan işletmelerin faaliyette bulunmadığı döneme ilişkin kira bedelleri tahsil edilmeyecek.

Yine, faaliyetleri durdurulan veya faaliyette bulunamayan işletmelerden ilan, reklam ve çevre temizlik vergileri faaliyetleri durdurulan döneme isabet eden kısımları için alınmayacak.

Yine, belediyelerin toplu taşıma faaliyetleri için gelir desteği yapabilmesine ilişkin düzenleme var.

Toplu taşıma yapan kişilerin izin, hat kirası borçları faizsiz olarak üç ay ertelemeye ilişkin düzenleme var ve yine, ertelenen süre kadar aylık eşit taksitler hâlinde faizsiz yapılandırma ve bu süreyi üç ay daha uzatma yetkisi veriliyor.

Belediyelere bir imkân olarak da belediyelerin gelir vergisi tevkifatı ödemeleri ile sosyal sigorta prim ödemeleri üç ay süreyle ertelenmekte ve yine, ertelenen süre kadar aylık eşit taksitler hâlinde faizsiz tahsili öngörülmekte. Bu sürenin de üç ay daha uzatılabilmesi yetkisi verilmekte.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Bunların dışında baktığımız zaman, yaşlılar ve engellilere yapılan yardımların üç ay süreyle gelir ölçütleri ve ağır engellilik şartı aranmadan yapılması ve yine, bu üç aylık sürenin de uzatılabilmesi yetkisi verilmekte.

Tarım satış kooperatifleri birliklerinin Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu kaynaklı kredi borçlarının 2020 taksit ödemesi, 2021’e ertelenmekte.

TEDAŞ’ın elektrik tüketiminden kaynaklanan alacakları yeniden yapılandırılmakta.

Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanunu kapsamında verilen lisansların geçerlilik süresi bir yıl uzatılmakta.

AR-GE ve tasarım merkezleri ile teknoloji geliştirme bölgelerinde yürütülen faaliyetlerin geçici süreyle bölge dışında da yürütülmesine izin verilebilmesi düzenlenmektedir.

Ayrıca, kanunda, genel kurul toplantıları ya da bazı yükümlülükleriyle ilgili, önümüzdeki dönemde tarihi belirtilen toplantıların ve yükümlülüklerin ertelenmesi de düzenleniyor.

Yine, muhtarlık seçimlerinin ertelenmesi düzenleniyor. Buna benzer diğer hükümler var.

Burada bir konuyu da ifade etmek istiyorum. Hazine ve Maliye Bakanımızın önceki gün verdiği bilgilere göre, kısa çalışma ödeneğine 200 bin firma 2 milyondan fazla çalışan için müracaat etmiş. Bu müracaatın 700 bini onaylanmış. Kısa çalışma ödeneği sürecinin uzun olduğu konusunda sahadan şikâyetler hepimize gelmiştir. Bu kanun teklifiyle bu konuda da bir düzenleme yapılıyor. Kısa çalışma başvurularında, işverenlerin beyanı doğrultusunda çalışanlara ödemelerinin gerçekleştirilmesi düzenleniyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Dolayısıyla, kısa çalışma ödemeleri de sahadan gelen talepler doğrultusunda hızlandırılıyor. Tabii ki esnafımıza gerekli duyurular yapıldı. Bu kısa çalışma ödeneği başvuruları e-posta yoluyla yapılabilir. Bu mağdur olan bütün esnafımız, bu başvuruları rahatlıkla yapabilir yani hiç kimse “Ben bundan yararlanamayacağım.” gibi bir şeye düşmemeli, mutlaka başvurarak almalı.

Bir diğer konu, yine sahadan çok şikâyet aldığımız... Malum, alınan tedbirlerle 2 milyondan fazla mükellefin muhtasar, KDV ve prim ödemeleri altı ay ertelendi. 2 milyona yakın gelir vergisi mükellefi mücbir sebep kapsamına alındı. Burada da durum şu: Yani, bazı sektörlerden gelen şikâyetlerde “Biz de mağdur durumdayız ama mücbir sebep hâli kapsamına alınmadık.” diyorlar, haklılar. Bu konunun yeniden gözden geçirilmesi lazım, bilmiyorum başka bir kıstas ortaya konulabilir mi? Mesela, satış hasılatında belli bir oranın altında düşüş olan bütün işletmeleri, bütün kişileri yararlandırma imkanı olabilir mi? Bunu tabii Maliye Bakanlığı bir kanuna ihtiyaç duymaksızın yapabilir; zaten kanunda bu yetkisi var. Bununla ilgili, bunu bir gözden geçirmesini istiyoruz. Bu mağdur olan tüm mükelleflerin ve işverenlerin, bu anlamda mağduriyetlerinin giderilmesini öngörüyoruz.

Tabii, esnafımızla ilgili şu önerilerimiz de var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Sayın Başkan, maddelerde çok uzun konuşmayacağım yani onun için önerilerimizi ifade edeceğim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Peki, buyurun.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Malum, icra iflasların ertelenmesiyle ilgili kanun çıkardık. Kurum başkanlarımızla konuşuyoruz, Gelir İdaresi Başkanı, SGK Başkanı... Bu elektronik haciz uygulamasının hâlen durmadığı yönünde şikayetler var, Sayın Bakan Yardımcımız da burada. Yani, kişinin banka hesabına bloke konuluyor, faraza bin lira alacak için bloke konuluyor ama adamın 100 bin liralık hesabı bloke kalıyor, blokeyi çözdürmek için iki-üç gün uğraşmak durumunda kalıyor. Yani, bu konuda taşraya çok kesin bir talimat verilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Yine, bu oda ve borsa gelirlerinden kamuya yapılan kesintiler var, bunların ötelenmesinin doğru olacağını düşünüyoruz. Esnaf odaları olsun, diğer odalarımızın olsun aidatlarında bir indirim yapılmasının doğru olacağını düşünüyoruz. Tüm serbest çalışan taksici, dolmuşçu, servişçi, şoför esnafına da gelir desteği ödemesi yapılmasını öneriyoruz. Bunun dışında işte, Türk Hava Yolları'nın kargo ücretlerinde indirim yapılabilir, limanlarda ardiye ve demuraj ücretlerinde indirim yapılabilir. Ticari araçların motorlu taşıtlar vergisinin 2'nci dönem için alınmaması bile bizce doğru olur diye düşünüyoruz.

Tarımla ilgili de... Tarım tabii çok önemli yani bu gıda arz güvenliğinin korunması gerekiyor. Bu anlamda alınan çok güzel tedbirler var. Başta hazineye ait kullanılmayan tarım arazilerinin çiftçilerin kullanımına açılması çok olumlu. Yine, tohum desteği, yüzde 75'i hibe olmak üzere verilen tohum desteği çok önemli. Ancak, bu tohumu eken çiftçinin bir de mazot, gübre, ilaç gibi kullanımları var. Bu temel girdileri daha uygun fiyatla alabilmesini de sağlamak gerekir. Sayın Başkanımızın verdiği bilgi de Tarım Bakanlığımızın bu konuda bir çalışması olduğu yönünde. Yani, çiftçimizin de bu anlamda, bu sıkıntısını bir an önce çözmemiz gerekiyor. Yine, tarımsal sulamadaki kullanılan elektrik çok pahalı yani çiftçi bunun hakkından gelemiyor. Bu borçlar, hem mevcut borçlar ötelenmeli hem de elektrik tarifi tarımsal sulamada biraz daha düşürülmeli. Çiftçilerin tarım kredi kooperatiflerine ve Ziraat Bankasına olan kredi anapara ve faiz ödemeleri faizsiz ötelenmeli, uzun vadeli yapılandırılmalı.

Ayrıca, Sayın Bakan Yardımcım -gerçi burada İçişleri Bakanlığımız yok herhâlde- çiftçilerimizden şöyle bir şikayet var: Sokağa çıkma yasağını deldiği için, tarlasına giden çiftçilerimizden ceza yiyenler var. Bu, kabul edilebilir bir şey değil yani bırakalım çiftçimiz tarlasına gitsin. Bunu İçişleri Bakanlığımıza iletelim. Tarlasında ekimle, dikimle, sulamayla uğraşan çiftçimizi bu sokağa çıkma yasağından muaf tutmamız gerekir. Bunu da dikkate almamız lazım.

Son olarak medyamızla ilgili sıkıntılardan bahsedeceğim. Tabii ki medya sektörümüz de bu salgından olumsuz etkilendi. Özellikle de çok zor durumda olan yerel medyaya acilen destek sağlanmalı. Bu kapsamda, vergi, SGK prim borçları ötelenmeli yani biraz önce bahsettiğim mücbir sebeple ilgili sektörlerde bu da dikkate alınmalı. Yerel medya şirketlerine KOBİ kapsamında KOSGEB kredi ve desteklerinden yararlanma imkânı verilmeli, telif bedelleri başta olmak üzere RTÜK payı ve frekans bedelleri bir süre ertelenmeli, TÜRKSAT uydu bedel ödemeleri yine bir süre ertelenmeli, bunda indirim yapılmalı, kamu spot yayınlarını ücretlendirmek suretiyle TÜRKSAT ve RTÜK'le mahsuplaşması sağlanmalı, toplumsal mesaj içeren devletin duyuruları ilgili bakanlıkça resmî ilan olarak yayınlatılmalı.

Yine, çalışanlarla ilgili de sıkıntı var tabii, iş akdi feshedilen birçok basın mensubumuz var. Bunlara yönelik de bir destek ödemesi yapılabilir, ayrıca kredi alma imkânı sağlanabilir. Bu konuda da düzenlemeler yapılması gerektiğini düşünüyoruz.

Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Teklifle ilgili de görüşümüz olumlu.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Tatlıoğlu, buyurun lütfen.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli Komisyonumuzun saygıdeğer üyeleri, hepinizi saygıyla selamlarım.

Öncelikle, bugün itibarıyla yaklaşık 1.500 civarında kaybımıza Allah’tan rahmet dilerim. Küresel anlamda da 120 binlere yaklaşan bir kayıp var, yaklaşık 2 milyona yaklaşan da bir hastalık söz konusu. Bütün bunlar... Bütün dünyada sosyal ve ekonomik yaşamı kökten, çok ciddi olarak tahrip eden bir global krizle karşı karşıyayız. Baktığımızda, herhâlde insan hayatı İkinci Dünya Savaşı’ndan bu tarafa -o da dahil olmak üzere- hiç bu kadar plansız programsız olarak böyle anlık global bir krizle karşı karşıya kalmadı. Bütün ekonomik tahminler revize edildi. 2020 yılının başındaki büyüme ve makro hedefler şu an, mart sonu itibarıyla büyük değişime uğramış durumda ve dünyada ortalama olarak yüzde 3’lük bir büyüme beklenirken bu -tersine- yüzde 3’lük bir küçülme olarak karşımıza çıkmakta. Türkiye’de de yönetimin yüzde 5’lik bir büyüme tahmini var ve genel anlamda da yüzde 3’lük bir büyümede mutabakat kılınmışken eksi 5’lik bir küçülme konuşuluyor ve esas da büyük olarak da en büyük ekonomik tahribatın bizim ticari “partner”ımız Avrupa Birliğinde, burada olacağı konuşuluyor.

Bütün bunlardan sonra, ekonomik ağırlıklı bir teklifi konuşuyoruz. Başından itibaren de söylediğimiz şeyler şunlar: Bütün dünyada bu işlerin iki tane temel hedefi var, Türkiye’de de öyle olmalı. Birincisi, Türkiye’nin ülke ekonomisinin üretim gücünü ayakta tutan işletmelerin varlığının devam ettirilmesi, şirket iflaslarının önlenmesi. İkincisi de hane halkının gelir akışının kesilmemesi. Bu iki hususun sağlanması. Çin’den itibaren başlayan bu salgında ve Çin’den itibaren başlayan, üzerinde iyi düşünülmüş politikaların temel iki ayağını görmekteyiz. Ve bu çerçevede de Türkiye’de ilk açıklama 18 Martta Sayın Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın açıklamalarıyla başladı. Biz de o zamandan beri düşüncelerimizi kamuoyuyla paylaşıyoruz. Temel olarak söylediğimiz şey şu: Sayın Cumhurbaşkanının açıklamasında gördük ki gerçekten bu işin ağırlığının çok algılanmadığını düşünüyoruz. Özellikle, saray ile sokak arasında bir irtibatsızlığın varlığı çok kesin, çok net. Yani 18 Marttaki açıklamalara baktığımızda, bunun bir önemi ve ağırlığı çerçevesinde bütüncül bir plandan çok uzak düştüğünü görüyoruz. Hâlbuki bu türlü krizlerin temel çıkış politikaları, hükümet politikalarını geçmeli yani hükümet refleksinin üzerinde devlet refleksiyle hareket edilmeli ki ben de gerçekten Sayın Başkana teşekkür ederim, onun bir örneğini göstermiştir; bizi bir araya topladı, siyasal olarak güçleri yetmesine rağmen ortak bir programa, pakete dönüşmesi için gerçekten gayret sarf etti. Ben, hakkı teslim etme adına bunu da belirtmek istiyorum ve teşekkür ediyorum.

Zaten sarayın da böyle yapması lazım, Sayın Erdoğan’ın da böyle yapması lazım yani Türk siyasetinin toplam gücünü ve Türkiye’nin toplam gücünü kullanmak lazım, aksi takdirde eksik, parça parça, taksit taksit politikalar uygulanıyor. Ben bunu biraz, kekeme komutana benzetiyorum yani taarruz emrini verinceye kadar savaş bitmiş oluyor. Bu anlamda ülkenin toplam gücünü kullanma açısından, yapılanlarda bu eksikliği de görüyoruz.

İkincisi de hakikaten bir stratejiye ve bütüncül bir programa ihtiyacımız var. Özellikle bu ay içerisinde ve bugünlerde, yönetimin bir program ortaya koyması lazım. Yani para politikalarını, maliye politikalarını, revize edilmiş makro politikaları içeren bir program koyup bu tedbirleri o program çerçevesinde almak lazım ki bütüncül olsun, aksi takdirde bugün de gördüğümüz gibi çok eksik gitmekteyiz.

Biz, bu anlamda, bugünkü görüşülecek paketin çok önemli bir kısmını -Sayın Uğur Aydemir’e de teşekkür ederiz, yine, benzer gayretleri nedeniyle, yaklaşımları nedeniyle- olumlu buluyoruz, yani paketin, genelde, Varlık Fonu dışındaki kısmını olumlu buluyoruz ama yeterli bulmuyoruz ve burada

bunları özellikle de vurgulamak istiyoruz. Mesela burada, yine, bütüncül bir hareket tarzı yok ve Sayın Albayrak'ın açıkladığı birçok tedbirin henüz bununla beraber kanunlaşacağı şeklinde bir görünüm söz konusu. Biraz uygulama, sözlerin çok çok arkasından gelen bir politik tavır var.

Bu kanun maddeleri içerisine geldiğimizde 1'inci maddeden başlarsak esasında -bu maddeler üzerinde de çok konuşmak istemiyoruz yani bugünün stratejisi adına ama- 1'inci madde çerçevesinde konuşmamız gereken, bu maddelerle ilgili konuşmamız gereken bir şey bu. Bütün bu paketlere baktığımızda bazı sektörler bu tedbir paketlerinde yok, mesela turizm yok, mesela tarım yok. Yani şimdi, nisan ve mayıs ayları, tarımla ilgili ciddi bir destek paketi yok. Bu seneye mahsus mesela mazot, vergisiz olamaz mı?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Bu seneye mahsus, 2020 ürünleriyle ilgili destekleme ödemelerinin yarısı, bütçedeki tahsisatı örnek alarak yapılamaz mı nisan mayıs aylarında? Aynı gelir akışı ve nakit akışı tarım kesimi için de geçerli ve Avrupa'daki yapıya baktığımızda, tarım ürünlerine bu sene Avrupa'dan da çok ciddi bir talep olacağı çok açık çünkü bu sene Avrupa, üretimi organize edemedi. O nedenle bizim çok ciddi destek olmamız lazım ama mevcut kredileri erteleme üzerinde ilave adımlar atmamız lazım ki Sayın Kalaycı'nın dediği o şeye ben de katılıyorum. Çok ciddi şikâyet alıyoruz bu sokağa çıkma yasağı konusunda, çiftçilerimizin cumartesi, pazar tarlaya, bahçeye gitmesi konusunda, bizzat jandarma veya güvenlik güçleri tarafından engellenmesi hususunu belirtiyoruz.

Bizim önemle üzerinde duracağımız konulardan biri, ücretsiz izne gönderilen çalışanlarla ilgili. Gerçekten, bu 1.170 lira çok yetersiz bir ödeme. Esasında bizim bununla ilgili teklifimiz şu: Türkiye'de, baktığımızda, siz biz devlet olarak 150 bin kişiye bir kere demişiz ki: “Git, kapat iş yerini.” İş yerine demişiz: “Kapat, eve git.” Peki, bu gitti eve, bir aydır 5 bin lirayla, 3 bin lirayla bir yerde 3 haneye bakılıyor ve yedi, bitirdi parayı. Bununla ilgili bir şeyimiz yok henüz. Hâlbuki bizim önerimiz şu: 3,5 milyon KOBİ'ye çalışan başına 10 bin lira bir kredi tahsis edilsin; işçiye ödensin demiyorum, o işletmenin ihtiyaçları için, bu işletmeleri ayakta tutabilmemiz için. Bu, aşağı yukarı 135 milyar lira yapar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Ben süreyi mi aştım acaba? Ne kadar süre?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Şu an itibarıyla aşağı yukarı on dakika konuşunuz.

Buyurun.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Tamam, peki, toparlayayım. Yani herhâlde yirmi dakikaya alıştığımız için oldu.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Grup sözcülerine yedi dakika süre veriyorum.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Maddeler üzerinde konuşmayacağım için süreyi aştım.

Aşağı yukarı 7 milyon işsizimiz var geniş anlamda, 7 milyon da bu sürede işsiz kalıyor. 10 milyon haneye iki ay için biz kişi başına 500 lira ödeme yapılmasını talep ediyoruz, böyle bir önerimiz var. Burada da ücretsiz izne gönderilenlere asgari ücretin yüzde 60'ı gibi, kısa çalışma ödeneğinde olduğunda gibi 1.762 liranın ödenmesi yapılmalı. Yani bu 1.170 lira hakikaten çok yetersiz.

Diğer maddelerle ilgili değişiklikleri de biz yetersiz ama olumlu bakıyoruz. Bunların bir plan çerçevesinde düzenlenmesi gerekir.

Yalnız, Varlık Fonu konusunda, bakın, bunu biz gündeme getirdik, kamuoyuyla da paylaştık şirketlerin iflas etmemesi konusunu da. İşletmeler Türkiye'nin üretim gücü. Bunlar, yöneticileriyle ve sahipleriyle beraber bir "know-how"a sahipler ve Türkiye'de turizmle beraber yaklaşık yıllık 210 milyar dolar döviz getirisi olan birimlerimiz, gücümüz ve 750 milyar dolarlık üretim gücümüzün önemli bir kısmını kapsıyor. Ödemeleri nedeniyle sadece KOBİ'lerin toplam 110 milyar dolar borcu var ve bu seneye ilgili özel sektörün 170 milyar dolar dış borcu var. Bunlar ödemeleriyle ilgili zor durumda kalabilirler bu krizden dolayı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Bitiriyorum efendim.

Dolayısıyla Almanya'nın da uyguladığı sistem var. Bunda zor durumda kalanların belli bir hissesini Varlık Fonu satın alabilir ve o işletmeyi ayakta tutar, bir müddet sonra da bu hisseyi sahipleri geri alabilir. Ama biliyorsunuz, işletmelerimiz o sahipleriyle beraber, mülkiyetleriyle beraber, o entelektüel sermaye dediğimiz bir hususla yürüyorlar. Şimdi, Varlık Fonunun getirdiği teklif bu değil, bize de getirdiğiniz teklif bu değil Sayın Aydemir. Siz şirketi kurtarmıyorsunuz, kişileri kurtarıyorsunuz; bu yanlış. Yani o şirketi bütün sahipleriyle beraber Varlık Fonuna alıyoruz biz. O zaman kalmadı bir şey, "know-how" yani. Orada bir mülkiyet değişimi yapmamak lazım. Yani bu bir nevi kayyum atamak gibi bir şey hani parasını vererek. Dolayısıyla bunun doğru olmadığını ve bunun suistimale açık olduğunu, spekülasyona açık olduğunu bir defa daha vurgulamak istiyoruz, herhâlde bilgi alırsınız.

Efendim, nihayetinde bizim için 2 madde önemli: Biri bu ücretsiz izin konusu, artırılması gerektiği, herhâlde bu konuda da bir mutabakat olur. Varlık Fonu dışında diğer maddeler yetersiz fakat destekliyoruz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Sayın Başkan...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Kalaycı, nedir söyleyeceğiniz?

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Kısa bir önerim olacak.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Şimdi, malum parti gruplarımız bir uzlaşmaya varmış, bugün Genel Kurulda da görüşülmesi planlanmış.

En çok tartıştığımız, mutabakat aradığımız konu 1.170 lira meselesi. Doğrudur, 4 kişilik bir ailenin 1.170 lirayla geçinmesi mümkün değil ama kamuoyuna da açıklanan Çalışma Bakanlığımızın bir çalışması var, 5 bin liranın altında geliri olan ailelere yardım yapılması konusunda. Bu konuda Bakan Yardımcısı bilgilendirirse yani gelir tesisine göre 1.100 lira...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - 5 bin liranın altında geliri olanlara mı?

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Evet, kamuoyuna öyle bir açıklama yapıldı. Yani ailelerde biner lira... Hatta "2 milyon 300 bin kişi." mi denildi; tam, sağlıklı bilgiyi Bakan Yardımcısından alırsak bu tartışma belki daha uzlaşmaya doğru gider diye düşünüyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bir şey söyleyebilir miyim Mustafa Bey'in söylediği konuyla ilgili.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Mustafa Bey, dediğiniz konuda haklısınız ama şöyle bir şey var, asıl buradaki sakınca şu: Şu andaki düzenlemeye göre bu geçerse kişi çalışanları işten çıkaramıyor, üç ay süreyle işten çıkaramıyor ama ücretsiz izne ayırıyor orada sınır yok, üç aylık bir sınır yok orada.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Var, var efendim, var.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Üç aylık sınır yok -6'ncı maddeye bakın- süresiz olarak işten ayırıyor ve hiçbir şekilde tazminat da ödemiyor. Asıl büyük sıkıntı da odur.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Şimdi, Sayın Kuşoğlu, bu konuyu biraz önce odada da gündeme getirmiştiniz.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – 6'ncı maddede sınır yok Sayın Başkan.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Bakanla görüştüm, bu konuda üç aylık kısıtlama olduğunu ifade etti. Hangi maddede dediler?

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – 8'inci madde.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – 8'inci maddede yani farklı bir maddede ücretsiz izinle ilgili üç aylık bir kısıtlama olduğunu ifade etti.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Ücretsiz izinle ilgili bir şey yok. Nerede var? 6'ncı maddede öyle bir kısıtlama yoktur.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – 6'ncı maddede ne diyor? “Geçici 10'uncu maddesi uyarınca.” diyor.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Bir saniye...

“Geçici 10'uncu maddesi uyarınca.” diyor, geçici 10'uncu maddede de üç aylık süre kısıtı var.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Nerede var?

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKAN YARDIMCISI AHMET ERDEM – 8'inci maddede var.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, Sayın Erdem, sizden şu açıklamayı bekleyelim.

Sayın Bakanla da görüştüm, arkadaşlarla da görüştüm; Bülent Bey, o konuda tereddüt yok.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKAN YARDIMCISI AHMET ERDEM – Sayın Başkanım, bu sosyal yardımlarla ilgili ödemeye geçmeden önce şunu arz etmek istiyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Çok kısa ama çok kısa.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKAN YARDIMCISI AHMET ERDEM – Bu 1.170 liranın hesaplanması şudur: İşsizlik ödemesini alan vatandaşlarımız yani herhangi bir iş yerinde çalışıp da işsiz olarak ayrılan vatandaşlarımız asgari ücret düzeyinde bir maaş alıyorsa bunun brütünün yüzde 40'ını alıyor, bu da 1.170 liraya tekabül ediyor. Yani son üç yılda 600 gün prim ödeme, işsizlik sigortasını ödeme ve bir de son 120 gün içerisinde de kesintisiz çalışma şartını tamamlayan insanlar zaten bu 1.170 lirayı alıyor. Şimdi, bizim burada getirdiğimiz bu düzenlemeyle bu şartı taşımayanlara da o kadar bir para veriliyor.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Yararlanamayanlara da...

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKAN YARDIMCISI AHMET ERDEM – Tabii. Yani o şartları taşıyanlar da bunu alıyor.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, siz o soruyu lütfen cevaplandırın, onu Mustafa Bey açıkladı zaten.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKAN YARDIMCISI AHMET ERDEM – Şimdi, Sayın Başkanım, biz, biliyorsunuz bu sosyal yardımlarda 1’inci ve 2’nci faz olarak ödemelerimizi yaptık. Şimdi 3’üncü faz olarak da tekrar kriterlerle beraber bu 5 bin lira...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – 1.170 lira geliri olan bir aileye Sosyal Yardımlaşma yardımı yapılıyor mu?

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKAN YARDIMCISI AHMET ERDEM – Bu 3’üncü fazın kriterleri belirleniyor; 1’inci ve 2’nci fazın şeyleri yapıldı.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Neydi 1’inci ve 2’inci fazın kriterleri?

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKAN YARDIMCISI AHMET ERDEM – Bizde kayıtlı olan şeyler var, asgari ücretin belli bir oranında geliri olmayan insanlara...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Hangi oranında?

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKAN YARDIMCISI AHMET ERDEM – Üçte 1 oranında geliri olmayanlara bunlar veriliyor hane geliri olarak.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Kişi başına arkadaşlar.

Arkadaşlar, Sayın Erdem, 5 bin liralık bir şey ifade etti, onun cevabını alalım lütfen.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Başkan, deminki konuda ısrarlıyım. Dediğiniz şekilde anlamak için epey bir yorum yapmak gerekiyor.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Hayır, geçici 10’uncu maddeyi ona... İstiyorsanız önergieyle koyalım efendim yani eğer emin olmuyorsanız koyalım onu; mesele değil.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Kesinlikle emin olmuyoruz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Peki, tamam, bir önerge hazırlayın arkadaşlar.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Üç aylığına şey yapılabilir ama “üç aylık ücretsiz izin süresi” diye bir şey yok, sınırsız...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Geçici 10’uncu maddede...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Koyalım Başkanım, daha iyi anlaşılır. Öyle anlaşılabilme riski var yani koyalım biz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Uygulaması öyle olacak; Sayın Bakanla görüştüm, bürokrat arkadaşlarla görüştüm, hepsinin söylediği şey bu arkadaşlar. Geçici 10’uncu maddede üç aylık süre kısıtı var, zaten oradaki kısıta uygun hareket edileceği ifade ediliyor.

Teşekkür ediyoruz.

Devam edelim arkadaşlar.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Mustafa Bey’in sorusuna cevap alamadık.

Tek sefer mi bin lira yardım ediliyor? Sürekli yardım değil mi? Bir vatandaşa bir sefer bin lira veriliyor, bu kriz süresince değil. Bir sefer bin lira veriliyor, her ay değil, tek sefer.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Erdem...

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKAN YARDIMCISI AHMET ERDEM – Sayın Başkanım, daha önce arz ettiğim gibi, üçüncü faz ödemelerimizin kriterleri henüz belirlenme aşamasında; vakıflara devredilecek, vakıflar bu ihtiyaç sahiplerini tespit edecekler ve orada bu ödemeleri yapacaklar.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Hangi vakıflar?

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKAN YARDIMCISI AHMET ERDEM – Sosyal yardımlaşma vakıfları.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Peki, tek seferlik bin lira veriliyor, bunun sebebi nedir? Yani niye salgın süresince bunu değerdendirmiyorsunuz?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Ona engel bir durum yok, bunu konuştuk arkadaşlar.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKAN YARDIMCISI AHMET ERDEM – Sayın Vekilim, şu anda onu engelleyen bir hüküm yok. Dolayısıyla bakacaklar, ona göre de bir ödemede bulunacaklar.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama hayır. Pandemi süresince verilen ailelere en azından devamlılık sağlanmasını öneriyoruz. Yani tek sefer bin lira verip ikinci ay... Taş mı yiyecek bu vatandaşlar? Mesela, bir verdin mi pandemi süresince vermen lazım.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKAN YARDIMCISI AHMET ERDEM – Orada üç aylık şart var.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama hayır, bir sefer ilk fazda verilene bu ay verilmiyor.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Sayın Cumhurbaşkanının da bütün açıklamaları bu üç ay üzerine ya yani üç aylık bir dönem sanki bu çalışma.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Siz bunu söyler misiniz? İlk fazda verilene bu ay verilecek mi?

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Yok, yok, verilmeyecek.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Niye verilmiyor?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, “Verilmeyecek.” diye bir şey yok.

Sayın Paylan, şimdi, eğer uzaması hâlinde, bir ihtiyaç hasıl olması hâlinde yine bunlar dikkate alınacak; benim anladığım bu.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkanım, öyle değil. İlk fazda 2 milyon kişi belirlendi, 2’nci fazda 2 milyon 300 kişi belirlendi; bunlar ayrı kişiler ve tek seferlik bin lira veriliyor bunlara. Yani ilk ay 2 milyon, ikinci ay 4 milyon 400 bin kişiye verilmiyor.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Diğer destekler veriliyor; aylık gıda yardımı, bilmem ne yardımı.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama öyle değil. Yani bu pandemi süresince verebilir, bir aileye bin lira veriliyorsa pandemi süresince verilmeli. Tek seferlik veriliyor, bir ay bin lira alıp ikinci ay taş mı yiyecek bu insanlar?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Paylan’ın önerisi.

Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar...

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Çok küçük bir şey ilave edebilir miyim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Teşekkür ederim.

Bu vesileyle, Aile, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakan Yardımcımız da buradayken... Gerçekten bugünkü krizde çok önemli bir kurumdan, işsizlik sigortasından bahsediyoruz ve çok önemli bir şey, 1999 yılında kurulup 2000 yılında faaliyete başlayan. Bunun gibi bir başka kurum, bu esnaf ve ahilik sandığı keşke olsaydı, çok büyük bir kaynaktı ama bu vesileyle bunun da uygulamaya girmesini öneriyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Hamzaçebi, buyurun.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın milletvekilleri, görüştüğümüz teklif 3 ana grupta düzenlemeler içeriyor. Birincisi, Hazine ve belediye taşınmazlarının satışı nedeniyle sözleşme süresinde ödenemeyecek olan taksitlerle ilgili yeni bir taksitlendirme imkânı getiriyor. İkincisi, çalışma hayatıyla ilgili bazı düzenlemeler getiriyor. Üçüncü olarak da aslında coronavirus hadisesiyle hiç ilgili olmayacak şekilde Türk Ticaret Kanunu’nda, Sermaye Piyasası Kanunu’nda değişiklikler yapmak suretiyle, Türkiye Varlık Fonuna hukuk dışı imtiyazlar vermek suretiyle birtakım düzenlemeleri içeriyor.

Şimdi, usul tartışmasıyla ilgili olarak ifade ettiğim hususları tekrar etmeyeceğim çünkü zaman son derece kısıtlı. Hazine taşınmazlarıyla ilgili olarak burada 1/(a) maddesinde önerilen düzenleme sadece nisan, mayıs, haziran döneminde ödenecek olan taksitleri üç ay süreyle ödemeye yönelik. Benzer anlayış teklifin diğer maddelerinde de var: hep nisan, mayıs, haziran. Oysa, mart ayında ödenmesi gereken taksitleri ödeyemeyen birçok vatandaşımız vardır, ödeyen ödemiştir ama ödeyemeyen duruyor. Dolayısıyla Covid-19 mart ayından itibaren etki etmeye başladığına göre, vatandaşlara “Evde kalın.” çağrısı mart ayından bu yana yapıldığına göre, teklifin birçok düzenlemesinde birçok maddesinde nisan, mayıs, haziran olarak öngörülen, o ayları kapsayan ertelemenin mart ayını da kapsayacak şekilde düzenlenmesi uygun olacaktır.

Çalışma hayatına ilişkin düzenlemelerde sakıncalı gördüğüm husus şudur: İşverene, çalışana ücretsiz izin vermek gibi bir hak tanınmıyor. Bu, bizim 4857 sayılı İş Kanunu’nda düzenlenmiş olan bir husus değil. Yeni bir müessese getiriliyor burada âdeti ve geçici madde olarak düzenlenmiş olmakla birlikte, maddenin düzenlenişine bakılırsa aslında çok uzun yıllar boyunca uygulanacak olan, daimî niteliği haiz bir maddedir. İşçi ile işveren arasında yapılmış sözleşmeye devlet bu şekilde müdahale edemez. Bunu Covid-19 nedeniyle işçiye yardım olarak anlatmanın da doğru olmadığını düşünüyorum. İşçinin sözleşmesi devam eder. İşveren ödeme konusunda zorluk yaşayabilir, çok doğaldır, zorluk yaşayan işverene, İşsizlik Fonu’ndan elbette ki destekte bulunmak gerekir. Bu şekilde işçiye ödenmek üzere işverene İşsizlik Fonu’ndan bir ödeme yapılabilir, işçinin sözleşmesi aynen devam eder. Ücretsiz izne çıkarmak gibi bir hak asla tanınmaz işverene, mantık yanlış ve telaffuz edilen ücret de son derece komiktir, 1.177 lira 20 kuruş. Nasıl bir teraziyle tartılmışsa günlük 39 lira 24 kuruş, aylık 1.177 lira 20 kuruş. Yani, şuna 40 lira diyememiş bunu hesap eden kişiler, 40 lirayı, kuruşları hesap etmişler. Nasıl bir terazidir bu, bilemiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, lütfen tamamlayalım.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Bu maddenin düzeltilmesi, değiştirilmesi, bu anlayışın buradan çıkarılması gerekir. İşsizlik Fonu’nda biriken paranın tutarı 131 milyar liradır, bu para bugünlerde kullanılmayacak da ne zaman kullanılacaktır?

Üçüncü olarak söyleyeceğim konu: Türkiye Varlık Fonuna tanınan imtiyazlar hukuk dışıdır. Bakın, Türk Ticaret Kanunu’nun 202’nci maddesi “uygulanmaz.” diyor. Türk Ticaret Kanunu’nun 202’nci maddesinde yapılan düzenleme, hâkim ortağın diğer hissedarlar aleyhine, onların hukukuna aykırı bir işlem yapamayacağı yönündedir. Türkiye Varlık Fonu AŞ, alt fonlar, onların kurduğu şirketler, o şirketlerin kurucusu olduğu şirketler Türk Ticaret Kanunu’nun 202’nci maddesinden muaf tutulmak suretiyle hukuk dışı bütün uygulamaları yapıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Son cümlelerim Sayın Başkan.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun, buyurun.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Bunun Covid-19’la nasıl bir ilgisi vardır, Türkiye Varlık Fonu kaynakları birtakım şirketleri kurtarmak için mi kullanılacaktır, merak ediyorum.

Son cümlem de şu: Teklifin 11’nci maddesiyle Türk Ticaret Kanunu’nun kâr dağıtımını müessesine müdahale edilerek 2019 yılına ilişkin olarak kâr dağıtımının kârın yüzde 25’ini geçmeyeceği öngörülüyor. Acaba, merak ediyorum, bu şirketlerdeki ihtiyat akçesi, ihtiyari yedek akçeler, serbest yedek akçeler olarak isimlendirdiğimiz bu potansiyel varlık bir vergiye mi dönüşecektir? Buradan bir vergi almak mı düşünülmektedir ya da bu şirketlere devlet iç borçlanma senedi mi satılacaktır acaba zorunlu olarak, merak ediyorum. Teklifteki gerekçe beni tatmin etmiş değil, şirketlerin mali yapılarını en iyi düşünecek olanlar kendileridir, ona müdahale etmeyi de doğru bulmuyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Emecan...

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Tüm Komisyon üyelerimizi, tüm konuklarımızı, misafirlerimizi saygıyla selamlıyorum. Bu zor günde buraya gelen herkese de teşekkür ediyorum.

Başkanım, öncelikle –maddelerde fazla söz almayacağımı belirterek- kaç dakikam var?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Şöyle: Biz, aslında, parti gruplarıyla yaptığımız toplantıda “Bir saat içerisinde genelini görüşelim.” diye bir şey yapmıştık ama yani ben, tekrardan kaçınmak kaydıyla bir beş dakika verdim ama gerekli müsamahayı göstereceğim.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Tekrardan kaçınarak toparlamaya kaçınacağım ama usulle ilgili bir eleştirimi de yapmak istiyorum.

Her ne kadar gruplarımız anlaşmış olsalar da...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Şartlı anlaştık.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Yok, HDP’nin şartlı.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Şartlı anlaşma. Şartı tam anlayamadım ama bir anlaşma olmuş.

Günlerdir Meclis çalışıyor, sabahlara kadar çalışıyoruz. Geçen gece dört buçukta bitti, dün gece üçte bitti. Evet, çalışmalı Meclis yoğun şekilde. Bir infaz yasası geçirdik Meclisten ve haftalar sürdü. Böyle bir salgın sürecinde aslında, siyaseti bir kenara bırakıp grupların anlaşarak kanunları Meclisten geçirmesi gerekirken muhalefetin bir önerisi bile kabul edilmeden o kanun teklifi Mecliste aslında süründürüldü, Meclis biraz zorla çalıştırılmış oldu.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Emecan, burada şunu ifade edeyim, vereceğim ilave süre.

Biz grup sözcüleriyle –ben konuşmamın başında ifade etmedim- yaklaşık sekiz saate varan bir çalışma gerçekleştirdik kanun teklif edilmeden önce ve belki iki üç konu dışında aşağı yukarı tüm partilerin ifade ettiği 20’nin üzerindeki konuda değişiklik yaptık, çıkardığımız maddeler oldu. Ortak bir mutabakata varma yönünde yoğun bir çaba harcadık. Ben, tüm parti temsilcisi, parti sözcüsü arkadaşlara huzurunuzda çok teşekkür etmek istiyorum.

Buyurun lütfen.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Biraz önce de söylediğim gibi, çoğu maddede konuşmayacağım dememin sebebi zaten, aslında, karşı olmadığımız maddeler olduğu için, uygun bulduğumuz maddeler çoğunluklu ama toplantının bu şekilde, saatinin çok aceleye getirilmesi, arkasından hemen Genel Kurula bu kadar hızlı getirilmesi... Yani bir infaz yasası için Meclis bu kadar çalıştırılırken tüm Türkiye için ekonomik anlamda bu kadar önem arz eden bir kanun teklifini görüşmek için Meclis neden bir gün daha fazla çalıştırmaktan imtina ediyor, ben bunu anlayabilmiş değilim. Kayıtlara geçmesi için bunu söyleme ihtiyacı duydum.

Tabii, çok ciddi bir ekonomik kriz içerisinde biz bu virüs sürecine yakalandık; aslında tüm dünya hazırlıksız yakalandı, biz çok daha fazla hazırlıksız yakalandık. Eğer, tabii, güçlü bir ekonomiye sahip olsaydık şu anda çok daha farklı düzenlemeleri konuşuyor olabilirdik, şu kanun teklifinde bizim uygun bulduğumuz maddelerin yanında birçok madde daha olabilirdi ama olamadı maalesef. Türkiye’de corona sürecinden önce -çok ciddi, birçok konuya girmeden, çok özet geçmeye çalışacağım- işsizliği vurgulamak zorundayız. Zaten ciddi bir işsizlik yüküyle biz bu virüs sürecine yakalandık ve işsizlik rakamlarıyla ilgili beklentiler çok ciddi, çok yüksek. Yıl sonunda 20 milyona yaklaşacağı öngörüler var ki inşallah, olmaz; olmaması da ancak iyi bir çalışma ve öngörüyle tabii ki sizlerin, bizlerin elinde gerekli önlemleri alırsak.

Mesela, hemen kanun maddelerinden birine bir değinmek istiyorum bu konuda. 8’inci madde getirilen, her türlü iş veya hizmet sözleşmesinin üç ay süreyle işveren tarafından feshedilemeyecek olması, işverenleri kanun yürürlüğe girene kadar işçi çıkarma noktasında tetikleyebilir diye endişelerimiz var, hatta, bununla ilgili duyularımız da var. Böyle bir yan etkisi olabileceğini düşünüyorum işsizlikle ilgili.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – 15 Marta kadar dönülebilecek, öyle bir süre var.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Şimdi, bu maddede, orada yürürlükle ilgili bir şey yok. 7’nci maddede var mesela. Ben orada yürürlükle ilgili geriye dönük bir önlem alınmasını önereceğim öncelikle. Onu hemen belirtiyim 8’inci maddede. Yani 7’nci maddedeki gibi geriye dönük bir tarihten itibaren geçerli olmalı ve insanlar bu süreçte kanun yürürlüğe girene kadar işçi çıkaramamalı. Bunun altını çizmek istiyorum. Yoksa zaten, katlanarak bir artış olacak. Çok ciddi etkilenen sektörler var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Kayıt dışı çalışan -tarım dışı baktığımız zaman- yaklaşık 4 milyon emekçi, gündelikçi, çok zor durumda insanlarımız var ve bunlar için biz bir şey yapamıyoruz. Yani, nasıl tespit edildiği belli olmayan şekilde ayda bin lirayla -ya da bir sefer galiba, o tam da anlaşılamadı zannederim- bu işi çözemeyiz yani bunun için de aslında bu düzenlemenin içerisine farklı bir düzenleme getirilmesi gerekirdi. “Tarım” dersek, çok stratejik bir ürün, onunla ilgili bir düzenleme yok. Hakikaten, tarım üretiminde şu anda çok ciddi aksamalar var ve inşallah -stratejik bir ürün- önümüzdeki süreçte parası olanın bile aç kalacağı bir sürece girmeyiz diye düşünüyorum.

Burada, tabii, bir İşsizlik Fonu’muz var -hep bahsediliyor- 130 milyar, 131 milyar TL kadar. Bildiğim kadarıyla bunun yüzde 94’ü hazine bonosunda, bir an önce nakde çevrilmesi ve bu paranın artık kullanılması gerekiyor; sürekli tekrar ettiğimiz bir şey bizlerin bu.

Gerçekten, esnaf çok zor durumda, esnafa ilgili getirdiğimiz önlemler yeterli değil ve madde üzerine geldiğimizde de konuşabiliriz ama belediyelerle ilgili getirilen muafiyetler, evet, olması gereken muafiyetler. Cumhuriyet Halk Partili belediyeler, zaten, bu kanun teklifi gelmeden önce birtakım muafiyetleri hayata geçirmeye başlamıştı ama bu uygulamalar aynı zamanda belediye gelirlerimizin de

azalmasına sebep olacak bir durum getiriyor tabii. O nedenle belediyelerin gelirlerinin arttırılmasıyla ilgili bizim yapmış olduğumuz öneri ve tekliflerin kabul edilmemiş olmasını da ayrıca madde üzerinde görüşürken konuşmamız gerekiyor.

Tabii, son olarak şunu vurgulamak istiyorum Sayın Başkan, son cümlem...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun efendim.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Tüm getirilen düzenlemelerin bir de tabii, elbet, bütçe dengesine çok ciddi bir etkisi olacaktır. Şu an stoklardan tüketiyoruz ama bu stoklarımız da bir gün eriyecek. O nedenle millî gelirin yeniden dağılımı üzerinde yani “Bu pandemi süreci bitsin de sonra duruma bakarız.” anlayışıyla değil, hızlı bir şekilde bu süreçte bir düzenleme ve çalışma yapılması gerekiyor. Salgın sürecinde yeni bir bütçe dağılımı ve bir program çalışması mutlaka yapılmalı. Birkaç madde üzerinde söz alacağım bundan sonra.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum efendim.

Sayın Şener’e, daha sonra, Sayın Şener’den sonra Sayın Ağbaba’ya vereceğim.

Buyurun Sayın Şener.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; coronavirüs nedeniyle bazı ekonomik önlemleri almak maksadıyla...

(Uğultular)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, lütfen sessiz olalım, bir de maskesiz kimse bulunmasını salonda.

Buyurun efendim.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Coronavirüs nedeniyle bazı ekonomik önlemlerin alınması amacıyla getirilmiş bir kanun teklifidir. Bu teklifte imzası bulunan Uğur Aydemir arkadaşımıza emekleri, zahmeti, burada takibi nedeniyle teşekkür ediyorum. Her zaman Komisyonunda saygı duyduğumuz bir arkadaşımızdır, sevdiğimiz bir arkadaşımızdır ancak tabii, böylesine bir teklifin arkasında Hükûmetin ve tüm bakanlıkların koyduğu bir perspektifin olması lazım. İyi niyetle hazırlanmış bir paket olmakla birlikte, bu krizin ekonomik etkilerinden ülke nasıl kurtulacak, bunun sıkıntısını bu ülke insanı nasıl daha az çekecek, bununla ilgili bir strateji ortada yok, bir plan yok, bir program yok ve palyatif bir şekilde ortaya çıkmış bir düzenlemeler zinciri var. Zaten bundan önce de bazı idari kararlarla düzenlemeler yapılmıştı, yapılan tüm çabaların işin vahametini anlamayanlara özgü nitelikler taşıdığını da belirtmek istiyorum.

Bakın, bu olaylar daha Türkiye’ye yansımadan, ilk coronavirüs vakası Türkiye’de görülmeden önce, 2-3 Mart gibi Sayın Cumhurbaşkanı Ukrayna’dan gelirken gazetecilerin sorularına istinaden “Coronayla ilgili tedbirler nasıl, neler yapıyorsunuz?” gibi bir soruya, her sabah bir kaşık dut pekmezi yiyerek coronaya çare aradığını ifade etmişti, söylemişti. Dünya yanıyor, Uzak Asya kavruluyor, Avrupa’ya sıçramış, Avrupa yanıyor; devletin tepesindeki bir numaralı kişi hâlâ her sabah bir kaşık dut pekmeziyle meseleyi çözeceğini düşünüyor.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Sohbet esnasında belki öyle bir şey söylemiş olabilir de yani...

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Yani, olaya bakış tarzını bilmemiz lazım.

Sonra, 18 Mart oldu, 18 Mart tarihinde Çankaya’da coronavirüsle mücadele eş güdüm toplantısı vesilesiyle yaptığı konuşma da aynı şekilde olayın vahametini anlamadığını gösteriyordu. Hâlbuki Türkiye’de ilk vaka ortaya çıkmış, Türkiye büyük bir risk altında, bu da hissedilmiş, böylesi bir tarihte söylediği sözler: “Dünyada bu corona virüsü var, petrol fiyatları da düşüyor, finans piyasalarında da bazı gelişmeler var. Bu, Türkiye için büyük bir fırsattır.” Yani coronayı Türkiye için büyük bir fırsat olarak gören -hem de 18 Mart tarihi itibarıyla Türkiye’de bu olay görüldükten sonra- bir Cumhurbaşkanımız var.

Daha üç beş gün önce ekonomiden sorumlu Hazine ve Maliye Bakanı açıklama yapıyor, “Ekonomi yüzde 5 büyüyecek, bu hedefimizi tutturacağız.” diye hâlâ ısrar ediyor. Yani bundan daha büyük, önündeki tabloyu görmemezlik olabilir mi arkadaşlar? Hâlbuki Bakanın açıklamasından bir iki gün sonra IMF bir rapor yayınladı, tüm ülkelerin ekonomileriyle ilgili öngörülerini yayınladı. Bu raporda diyor ki: “Türkiye ekonomisi yüzde 5 küçülecek.” Üstelik bazı mütevazı varsayımlarla söylüyor bunu. Yani buradan neyi anlatmaya çalışıyorum? Buradan anlatmaya çalıştığım hadise şudur: Önümüzdeki tabloyu görmeyen, onunla ilgili sistematik bir önlem paketi hazırlayamayan, rastgele, palyatif, önüne düştükçe konuşan, önüne düştükçe küçük sorunları düzeltmeye çalışan ve bununla bu süreci geçiştirebileceğini düşünen bir Hükûmet var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Şener, buyurun.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Ama değerli arkadaşlar, yasama yetkisi her şeyden önce Türkiye Büyük Millet Meclisine aittir; dolayısıyla Hükûmetin önerilerine falan takılarak bir şeyler düzenlediğimiz zaman bu süreci burası da kavramamış olabilir. Hükûmet anlamamış olabilir, işi kavramamış olabilir, bir strateji hazırlayamamış olabilir, önünü göremiyor olabilir ama yasama organı olarak bizim bu süreçte derli toplu, düzgün bir paket hazırlamamız lazım ve bir yasama süreci başlatmamız lazım. Bunun için “Bizim Meclis çoğunluğumuz var, biz ittifak olarak bu işleri hallediyoruz, siz bu işlere karışmayın.” dersiniz yanlış yaparsınız, hata edersiniz. Grubu bulunsun bulunmasın Mecliste bulunan tüm partileri bir araya getirmek suretiyle bir çalışma komisyonunun oluşması lazım, Meclisin idari birimlerinden lojistik desteklerin alınması lazım, bu Meclisin Hükûmetten bağımsız olarak önümüzdeki süreçle ilgili bir perspektif geliştirip sonunda hangi yasal düzenlemeler yapılması gerektiğine kendisinin karar vermesi lazım. Bu yapılmadığı takdirde inanın biz de görevimizi yapmış olmayız. Madem yasama organı üyeleri, görevimizi yapmak zorundayız. Görevimizi yapmış olmak, Hükûmetin taleplerini karşılamak değildir. Bağımsız bir organ olarak bağımsız düşünüp bağımsız stratejiler ve bağımsız metinler ortaya çıkarmamız lazım. Şu ana kadar böyle bir gelişme yoktur.

Bakın, üretimde daralma var, iş yerleri kapanıyor, onun ötesinde, şu andaki, ekonomiyle ilgili...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Bir saniye, ilave süre vereceğim.

Tamamlayabilirsiniz.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Kaç dakika konuşma oldu?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Şu an itibarıyla yedi dakika konuştunuz efendim.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Yani on dakika mı konuşuyorduk? Niye ikide bir kesiyorsunuz?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Şöyle yapıyoruz: Grup sözcülerine yedi dakika verdim. Çünkü almış olduğumuz bir karar gereği, bir saatte genelini tamamlayalım, saat üçe kadar da diğer maddeleri tamamlayalım ve bugün bu teklif, bir-bir buçuk saatlik bir süreçte basılacak, Genel Kurulda da bugün görüşülüp Meclise ara vermeyi düşünüyorlar; grupların almış olduğu bir karar bu, dün gece bize aktarılan. Dolayısıyla bu noktada biraz daha...

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Acelemiz var diyorsunuz?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Yok, benlik bir şey söz konusu değil yani kendi içimizde...

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Ama bu süreler, bizim alıştığımız süreler, yasal haklarımız.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, biliyorum, biliyorum ama işte, maalesef böyle bir sıkıntıyla karşı karşıyayız.

Buyurun, tamamlayın.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Şimdi, değerli arkadaşlar, bakın, korkunç bir talep daralması var. Ekonomide talep yoksa hiçbir şey yok demektir. İstedığınız kadar üretim yapın, eğer talep yoksa ürettiğiniz ürün başınıza bela olur. Bütün ürünlerde, bütün mallarda talep daralması var. Hani genel olarak bakarız ortama, ne oluyor, ne bitiyor diye, bazı ürünlerde de talep fazlalığı ortaya çıkmış diye düşünebiliriz. Örneğin, işte herkes diğer harcamalarından kısmıştır, zorunlu gıda harcamaları yapıyor yani gıda talebinin arttığını düşünebiliriz. Bu bile doğru değil, gıda ürünlerinde bile talep daralmasıyla karşı karşıyadır önümüzde ekonomi. Bir kere, kafeler, restoranlar, işte yemek fabrikaları -okullara, bazı iş yerlerine servis yapan- turizm sektöründeki pek çok firma ayakta olmadığına göre, gıda talebine yönelik daha toplu alımlar yapan firmaların talebi ortadan kalkacağına göre önümüzdeki süreçte gıda ürünlerinde dahi talep sıkıntısı olacaktır. Yani artacağı alanlar, işte bu coronavirüsle ilgili alanlar olabilir, örneğin maskenin talebi artmış olabilir, bunun dışında başka bir şey göremezsiniz, hatta hastanelerde bile müşteri sıkıntısı vardır. Geçenlerde bir doktorun yaptığı açıklamayı dinliyorum, diyor ki: “Bu corona nedeniyle, diğer hastalığı olanlar hastanelere uğramaz oldular. Lütfen hayatınızı tehlikeye atmayın. Daha önceden bizim acil servisler kalp krizi geçirenlerle dolardı, şimdi acil servislere kimse gelmez oldu, kalp krizi geçirenler bile yok ortada, bunlar neredeler?” Yani şu anda yaşanmakta olan talep daralması, en canlı olması gerektiğini düşündüğünüz sektörlerde bile dip yapmış hâldedir ve önümüzdeki süreç de böyle devam edecektir. Böyle bir ortamda “Efendim, vatandaşın borçlarını erteleyelim, toplantılarını erteleyelim, bu işi çözelim.” Böyle bir şey yok arkadaşlar, hiçbir şey çözülmez böyle. Sen zaten ertelemesen de kimse vergi borcunu, sigorta borcunu, kredi borcunu ödeyecek durumda değil ki, sen ister ertele ister erteleme. Yaptığın şey, fiili piyasanın aldığı dengeleri meşru hâle getiriyorsun, başka bir şey yok ki. Farklı şeyler yapmak lazım, daha ciddi şeyler yapmak lazım. O yapılması gereken ciddi şeylerin hiçbiri burada yok. Yine Fak-Fuk-Fon’dan bin lira vereceksin, vatandaşın derdini çözeceksin. Yılda vereceğin bin lira bir haftada bitirilecek.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, Sayın Şener, teşekkür ediyorum.

Sayın Ağbaba, buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, bu değişiklikler yapılırken sendikaların görüşü alınmadı ve dikkate alınmadı. Aslında bu değişiklikler kamuoyuna “İşten çıkarmalar yasaklanıyor.” diye sunuldu ama böyle olmadığı bu değişikliklerle görülmektedir. Aslında yapılmak istenen, ücretsiz iznin önünü açmaktır. Virüsü fırsata çevirerek bu krizin yükü de her zamanki gibi emekçilerin sırtına yüklenmektedir. Buradaki amaç, kısa çalışma ödeneğini hak eden işçiyi 1.177 TL’ye mahkûm etmektir. Günlük 39,24 TL resmen, insanlara “Eğer virüsten ölmüyorsan açlıktan öl.” demektir. Açlık sınırı 2.300 TL, yoksulluk sınırı 7.639 TL,

teklif edilen ücret 1.177 TL. Bu insanlar kirasını nasıl ödeyecek, kredi kartını nasıl ödeyecek, elektrik, su parasını nasıl ödeyecek, onu da sizin vicdanlarınıza bırakıyoruz. Bakın, sizin çok sık kullandığınız simit ve çay hesabı var ki bu hesabı yaptığımız zaman 5 kişilik aileye günlük ortalama 60 TL'ye mal oluyor. Simit 2 TL, çay 2 TL ama sizin teklif ettiğiniz para 39,24 TL.

Burada ne yapılması lazım? Aslında, uzunca yıllardan beri söylüyoruz, sürekli de gündemde tutmaya çalışıyoruz. Yapılması gereken şey, Türkiye'nin imzalamış olduğu aile sigortasını devreye sokmaktır. Eğer aile sigortası bugün Türkiye'de uygulanıyor olsaydı bu sorunların hiçbirini yaşamazdık. Burada aslında, resmen işçiye kumpas kurulmaktadır. Kısa çalışma ödeneğini hak eden işçiye ücretsiz izinle kumpas kurularak 1.177 TL'ye mahkûm edilmektedir.

Bir başka mesele, değerli milletvekilleri, toplu sözleşme yasağı konularak, kamuda 1 milyon eski taşeron işçinin toplu iş sözleşmesi en az altı ay ertelenerek 2021 ortalarına kalıyor yani bunlar biliyorsunuz, taşeron işçiler, meşhur kanun hükmünde kararnameyle kadroya alınmıştı, bu insanların toplu iş sözleşmesi maalesef 2021 ortalarına erteleniyor. Ayrıca, bu grev ve toplu sözleşme yasağı açıkça Anayasa'ya aykırıdır değerli milletvekilleri, bunun da dikkate alınması gerekiyor. İşçi ve işveren anlaşsa bile toplu sözleşme yapılmasının önüne geçiliyor.

Bir diğer sorun, bir diğer sıkıntı: Türkiye'de, maalesef, İşsizlik Sigortası Fonu amacına uygun kullanılmıyor. İşsizlik Sigortası Fonu'nda biriken toplam tutar 131 milyar 972 milyon 739 bin TL. Bu fondan işçilere 2018 yılından bugüne kadar toplam ödenen 14 milyar 903 milyon TL, işverenlere 2018 yılından bugüne kadar toplam ödenen miktar ise 32 milyar 145 milyon TL yani burada işverene işçiden 2 kat fazla para ödenmiş. Ayrıca son iki yılda işverenlere istihdamı koruması amacıyla 47 milyar TL ödenirken, değil istihdamı korumak veya artırmak, istihdam 2018'den bugüne 1 milyon 400 bin kişi azalmıştır. Kısacası fon işverenlere destek adı altında peşkeş çekilmekte, tıpkı daha önce kamu bankalarına peşkeş çekildiği gibi. Fonun amacı nedir? Fonun amacı, işini kaybeden yurttaşlarımıza gelir desteği sunulmasıdır; tıpkı bugün yaşadığımız olağanüstü durumlarda olduğu gibi, işçinin yaşamını idame ettirebilmesi için fon kullanılmalıdır. Lakin fonda bu kadar birikmiş olmasına rağmen madde kapsamında belirtilen işçilere fondan 1.177 TL ödeneceği söyleniyor. Aslında bu fonun imkânları kullanılarak işçilerin mağduriyeti giderilebilir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Ağbaba, tekrar açıyorum, buyurun tamamlayın.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Hemen tamamlıyorum.

Kısa çalışma ödeneğinde işçiye minimum 1.700 TL ödenirken ücretsiz izin uygulamasıyla işçiye 1.177 TL verilecek yani işçinin 523 TL'sine göz dikilmektedir, bu kabul edilebilir bir şey değildir.

Ayrıca, son olarak bir şey belirtmek isterim: Geçtiğimiz günlerde corona nedeniyle Cumhurbaşkanlığının yapmış olduğu toplantıda DİSK'in, KESK'in, BİRLEŞİK KAMU- İŞ'in çağrılmaması da doğru değildir. Ayrıca, bu toplantıda olması gereken birinci kuruluş Türk Tabipleri Birliği, ikinci kuruluş Türk Eczacıları Birliği, üçüncü kuruluş Türkiye Veteriner Hekimleri Birliğidir. Bunların hiçbirisi çağrılmamıştır, kendi yandaş vakıf ve dernekleri çağırılmıştır. Bu yasaya karşı olduğumuzu belirtmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim.

Buyurun Sayın Girgin.

SÜLEYMAN GİRĞİN (Muğla) – Teşekkürler Başkan.

Değerli komisyon üyeleri, değerli milletvekilleri, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, sözlerime başta doktorlarımız ve sağlık emekçileri olmak üzere bütün halkımızın küresel koronavirüs salgınına karşı mücadelesini selamlayarak başlamak istiyorum.

Değerli arkadaşlar, bugün yaşadığımız küresel virüs salgını, ağır bir halk sağlığı krizi olduğu kadar, bir işçi sınıfı krizi olarak da yaşanmaktadır. Salgını neden işçi sınıfı krizi olarak değerlendiriyorum: ILO verilerine göre, bugün 2,7 milyar işçinin işi kısmen ya da tamamen durmuştur. Bu, dünyadaki toplam iş gücünün yüzde 81'i demek. 1 milyar 250 milyon işçinin bugün salgın nedeniyle işini kaybedeceği öngörülmektedir. Bu da dünya iş gücünün yüzde 36'sı demek. Bu, İkinci Dünya Savaşı'ndan beri yaşanan en büyük iş kaybı tehlikesidir. Elimizdeki düzenlemede buna yönelik tek bir tedbir yer almaktadır, o da ücretsiz izin düzenlemesi. Kısa çalışma ödeneğinde şart son üç yılda 600 prim günüydü, salgın nedeniyle bunun 450 güne indirilmesi olumludur ancak yetersizdir. Hiçbir şart aranmadan, iş yeri tamamen veya kısmen duran bütün sigortalılara kısa çalışma ödeneği verilmelidir. Bu ödenek, işçinin ilerideki işsizlik maaşından da düşülmemelidir. Eğer kısa çalışma ödeneği için sigortalılık yeterli şart olsaydı, ücretsiz izin garabetine de gerek kalmayacaktı. Mevzuatımızda “ücretsiz izin” diye bir uygulama yok ve şimdi de yer almamalıdır. Buna belki “geçici önlem” deniyor ama böylelikle de bu konuda bir yol açılmış olunuyor maalesef. Ayrıca, ücretsiz izin için düşünülen aylık 1.177 lira da sadece tencereyi kaynatmaya bile yetmez. İşten çıkarmaları yasakladığı düşünülen madde, işten çıkarmaları yasaklayacak bir yaptırım içermiyor; maddelere geçtiğimizde bunu ayrıca anlatacağım.

Değerli arkadaşlar, kuşku yok ki parti ayrımı yapmadan bu dönemde her belediyemiz vatandaşlarımıza el uzatmaktadır. Fakat Cumhuriyet Halk Partili belediyeler, bu salgın günlerinde kamucu bir belediyeciliğin en güzel örneklerini sergiliyor, çoğu zaman yaptıklarıyla iktidara örnek oluyor ve iktidar da belediyelerin ardından aynı uygulamaları hayata geçirmek durumunda kalıyor. Buna rağmen iktidar -artık nasıl bir anlayışsa- Cumhuriyet Halk Partili belediyelerin toplumsal dayanışma için açtıkları hesaplara el koymakta, aşevleri için oluşturulan bütçeleri dondurmaktadır. Vatandaş zannetmesin ki iktidar halka şöyle diyor: “Ey vatandaş, belediyelerle dayanışmanıza gerek yok, ihtiyaçları merkezî bütçeden karşılayacağız.” Tam tersine, kendisi de halka IBAN dağıtıyor; iktidar, kendi kontrolünde olmayan bir dayanışmaya bile maalesef tahammül edemiyor arkadaşlar. Amaç vatandaşa hizmet ise isteyen şeffaf olması koşuluyla, denetimi olması koşuluyla istediği şekilde dayanışma kampanyasını örgütlesin.

Değerli arkadaşlar, geçiş ve yolcu garantili ihale alan şirketler dışında, şu an herkes krizde. Dünyada “Sen sağlığını ilgilene, para bizim işimiz.” diyen örnekleri görüyoruz. Ülkemizin insanı bunu ve daha ilerisini hak etmiyor mu?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Girgin, buyurun tamamlayın.

SÜLEYMAN GİRĞİN (Muğla) – İki dakika müsaade isteyeceğim Başkanım.

“Bunlar için para yok.” diyenlere şunu hatırlatmak istiyorum: Millete sinkaflı küfür eden bir müteahhidin 2010 yılında silinen vergi borcu 303,1 milyon dolar. Bugünkü kura vurduğumuzda bu 2 milyar 41 milyon lira ediyor yani “Biz Bize Yeteriz Türkiye'm” kampanyasında toplanan paradan kat kat fazlası yani 2 milyon aileye biner liradan verilen toplam kadar.

Yine, 2020 yılında hazine garantili köprülere ödenecek miktar 18,9 milyar lira. Ali Ağaoğlu'nun silinen borcu ise 1 milyar 400 milyon lira. Sadece bununla 116 bin öğrencinin kredi borcu silinebilir, evlatlarımız rahat bir nefes alabilirdi. Bu tablo iktidarın anlayışını aslında özetliyor. Para, iktidara yakın müteahhitlere helal ama işçiye, esnafa, çiftçiye, memura, emekliye, işsize gelince haram âdeta. İşçiye, esnafa, çiftçiye, memura, emekliye, işsize gelince IBAN numarası gösterip “Biz Bize Yeteriz Türkiye’im” denmesi abesle iştigal.

Bugün Dışişleri Bakanı bir “tweet” attı arkadaşlar, diyor ki: “İhtiyacımız olduğu hâlde başka ülkelere yardım gönderdik.” Dayanışma elbette önemli yani az bile olsa, dayanışma yapmak diğer ülkelerle önemli. Ancak sormak lazım madem ihtiyacımız var bizim, İngiltere’ye ikinci yardım kolileri neden gönderildi. 82 milyona da ikinci kez bağış isteme mesajını ulaştırdınız. Halktan topla, ekonomisi süper ülkelere işin düşecek diye rüşvet yolla, bunun mealı budur.

Değerli arkadaşlar, ülkemizde kayıt dışı çalışma yüzde 30’un üzerindedir. Kayıt dışı çalışanları da kapsayacak bir düzenleme yapmanın tek yolu vatandaşlara doğrudan gelir desteğidir.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Ek süreniz de bitti, lütfen tamamlayın.

Buyurun.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) - Bu süreçte, kepenk kapatan berberinden kahvehanesine, bütün esnaflara, ürününü zarara toplayan çiftçiye, tezgâh açamayan pazarcılara, temizliğe gidemeyen temizlik işçilerine, kimi zaman sokakta yaşayan kâğıt toplayıcılarına, hurdacılara, çiçekçilere, sigortasız çalışan taksicilere, müzisyenlere, perdelerini indiren tiyatroculara, kısaca günübirlik gelirle yaşayan kayıtlı kayıtsız herkese doğrudan gelir desteği verilmelidir.

Umarız, bu salgın günlerini hep beraber atlatacağız, hep birlikte. Bundan sonraki hedefimiz, laik, demokratik, bilimsel bir Türkiye olmalı. Bilimin önemi bir kez daha anlaşıldı.

Maddelere geçince de diğer görüşlerimi bildireceğim başkanım teşekkür ediyorum, sağ olun.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim.

Sayın Kadim Durmaz, buyurun lütfen.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım, komisyonumuzun değerli üyeleri, Sayın Bakan Yardımcım.

Tabii, dünyayı saran Covid-19 virüsüyle ilgili sık sık millî bir duruş, dayanışma, ayrıcalıkları bir kenara bırakıp kenetlenerek bu sorunun çözümü ve bertarafı için ortak bir mücadele örgütleniyor, olması gereken de bu, hatta uluslararası boyutta da olması lazım ama tabii, işin başında, yöneten iktidar bu noktada bir zafiyet yaşadı. Halka doğrudan dokunan, 31 Martta seçildikten sonra şehri-emin olan belediyelerle ilgili hizmet noktasında, halka ulaşmada, sorunlara ortak çözüm noktasında tıkanmalara neden olacak birtakım çalışmaları ve engellemeleri yaptı. Bunlar tabii vatandaşın gözünden kaçmıyor.

Ama şimdi, paketteki 13 maddeye baktığımızda bu krizden en çok etkilenen kesimlerin çok fazla dikkate alınmadığını görüyoruz. Eğer, böyle bir acil önlem paketiye biraz geniş tutulup konunun bileşenlerinden, farklı kesimlerden, sivil toplum örgütlerinden, sendikalardan, meslek odalarından görüş alınmalıydı. Bu 1.177 rakamının hikmetini bir türlü çözüp bulamadık. Bunun mucidi kimse Allah rızası için bu rakamı bize bir izah etsin, biz de rahatlayalım.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Asgari ücretin yüzde 40’ı.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Evet, yine kuaförler, günlük yaşayan kafeler, lokantalar, servis araçları, muavinleri, köylü, çiftçi, üretim. Dünyaya baktığımızda bu tür küresel salgınların sonucunda ciddi bir gıda ve beslenme krizi oluyor. Bu noktada da bu pakette bir şeyin olmadığını gördük.

Bakın, arkadaşlar, bir çoğumuz köylü çocuğuyuz, şu anda köylerde süt üretim fazlası var. Mutlak, Tarım Bakanlığının süt tozu kotasını açıp bu köylüyü, üreticiyi rahatlatması lazım. Yetmiyor, Kurban Bayramı yaklaşıyor, Türkiye’de yine bir hareketlilik olacak, bununla ilgili bu pakette hiçbir şeyin olmadığı görüyoruz. Ayrıca, hepinizin bildiği gibi 3 sektörde olanların işi gücü iyi: Biri, temizlik maddeleri vesair satanlar, medikalci maske ve sağlık malzemesi üretenler; bir diğeri de gıda maddeleri. Bunun dışında, yaşayan herkes tedirgin, ülkesinden, Parlamentodan kendilerine, hiç değilse yaşamını birazcık sürdürebileceği bir dokunuş beklemekte. Bu pakete baktığımızda bu kesimlerle ilgili ciddi bir planlamanın olmadığını görmekteyiz. Tarım Bakanlığının 21 ille ilgili yaptığı çalışmada yapılan planlamanın ayağı yere değmiyor. Ben Tokatlıyım, Tokat’ta kıymetli ovalarımız var, bize fasulye düşüyor arkadaşlar. Hâlbuki Türkiye’nin bitkisel yağ ihtiyacı var, yeme ihtiyacı var. Mısır ve ayçiçeğinin desteklenmesi lazım, buna göre planlamanın yapılması lazım ama bu konularda pakette ciddi önlemlerin olmadığını görüyoruz. Elimizde fırsat varken el ele verelim, gerekiyorsa yeni madde ihdası yapalım ama yaşadığımız sıkıntılara cevap olan bir torba yasa olsun.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Arı, buyurun lütfen.

CAVİT ARI (Antalya) – Başkanım şeyde ayaklık var, ben onu alacağım da...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Kimden?

CAVİT ARI (Antalya) – Okan Bey konuşsun.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, bir karar aldık, bu karara uyulmadığını görüyorum. Bu konuda dikkat edilmesi gerektiğini düşünüyorum. Kararımız şuydu: Corona nedeniyle mevcut üye sayısı kaçsa o sayıyı geçmemek kaydıyla Komisyonda milletvekilli bulundurulması... Ama şu anda CHP Grubunda yaklaşık 10 kişi var.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ben buradayım Başkanım, iktidarda.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Olabilir. Tüm partilerle, tüm 5 partinin grup sözcüleriyle almış olduğumuz bir karar bu. Bu karara hassasiyet göstermenizi rica ediyorum.

Evet, Sayın Gaytancıoğlu, buyurun lütfen.

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Olağanüstü günlerden geçiyoruz. Olağanüstü günlerde, olağanüstü tedbirler alınması gerekli diye düşünüyoruz. Kamuoyuna bu paket yansıdığı zaman dedik ki “Türkiye’de birçok sorunu çözecek en azından. Bu krizden nasıl çıkacağız? Üretimle çıkacağız. Üretici sektör kim? Çiftçi. Çiftçi borçlarına yönelik bu pakette herhangi bir şey yok. Yani çiftçi efendidir, efendiyi nasıl ayağa kaldıracamız? Sürekli ithalat yaptınız, o kadar çok ithalat yapıldı ki bu ülkede, 2019 da 20 milyon ton olan buğday üretiminin yarısından fazlasını biz ithal ettik. Bakan diyor ki “Depolar dolu.” Evet, depolar dolu ama ithal ürünlerle dolu. Şimdi, önümüzdeki sene bize bu ürünleri satanlar tekrar verecekler mi? Hayır çünkü Rusya açıklama yaptı, Ukrayna açıklama yaptı, “Ben artık ihracat yapmayacağım.” dedi. Burada -ciddi anlamda- çiftçi borçlarının ertelenmesi gerek. Kriz, en çok ezilen kesimleri vurdu. Krizden çabuk çıkmak için çiftçiler bir an önce desteklenmeli çünkü tarıma dayalı sanayiyle üretim başlayacak ama bu pakette bunları göremiyoruz. Benden önce konuşan arkadaşlar “Çok güzel destekler var, yüzde 75 tohum desteği...” dediler ama biz öncesinde de söylüyorduk, 50 milyon dönüm arazi boş, ne yaparsanız yapın, tohumu yüzde 75 ucuza vererek olmaz, o tarlalar çoktan boşaldı. Çiftçide traktör mü var, tohumu

alsa nasıl ekecek? Mibzer mi kaldı, pulluk mu kaldı tarlayı işleyecek? Dolayısıyla Ziraat Bankasını bu yönde görevlendirelim. Ziraat Bankasını biliyoruz, kaynaklarını daha önce futbol takımlarına kullandı, yandaş gazetelere kullandı, artık biraz da çiftçiye kullansın, bu pakette bunları bekliyoruz.

Onun dışında, kamu bankaları bir umut olarak bu bireysel ekonomik kredileri açıkladı. Birçok yurttaşımız buna başvurdu ama birçoğunun sicili bozuk diye bankalardan geri döndüklerini, kredilerinin onaylanmadığını biliyoruz. Burada, bu pakette bunların da dikkate alınmasının gerekli olduğunu düşünüyoruz.

Ama en önemlisi tabii ki çiftçiler. Çiftçi borçlarını bir yıl süreyle ertelemek lazım çünkü o çiftçi ve o topraklar bize lazım, ondan sonra üreteceğiz.

Yine aynı şekilde, yağlı tohumlu bitkilerde Ukrayna ve Rusya en çok ithalat yaptığımız ülkeler, artık ihracatı durdurduklarını açıkladılar. Biz, aynı zamanda oradan ürün ithal edip ürünü işleyerek ihracat yapıyorduk yani ülkemize döviz kazandırıyorduk. Şimdi çiftçiye üretimden koparırsak, üretimden koparıldıktan sonra tekrar üretime döndürmek çok zor diyerek sözlerimi tamamlayayım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Sındır, buyurun lütfen.

Daha sonra Sayın Kabukcuoğlu'na söz vereceğim.

Sayın Sındır, buyurun.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; coronavirus salgını dolayısıyla ülkemizde ve tüm dünyada yitirilen herkes için Allah'tan rahmet diliyorum. Bir pandemi, bir salgın bizim ülkemizde de etkilerini derinleşen bir şekilde gösteriyor. Diliyoruz yarın, bugünden daha iyi bir gün olur ve bu salgın belasından en kısa sürede hep beraber, millet olarak kurtuluruz.

Tabii, buna yönelik önlem paketi olarak, ekonomik ve sosyal hayata etkilerinin azaltılması anlamında getirilen bir torba kanun biraz gecikmiş olsa da. Sağlık Bakanımıza göre işi toparlıyoruz ama neredeyse iş bittikten sonra yasalaşacak bir teklif hâline geldi, bir öneri hâline geldi.

Şimdi, değerli arkadaşlar, benim bu kanun teklifinde gördüğüm, ilk algıladığım şey şu: Bunun, bu salgının bir ekonomik yükü var. Bu, bir savaş, bu salgına karşı bir savaş yapıyoruz aslında. Savaşı bütün cephelerde ve herhangi bir cepheyi diğerinden daha az önemseyerek değil, topyekûn yapmamız lazım. Bu savaşın bir ayağı sağlık ve sağlık sektörü. İşte “Evde kal.” işte “Maske tak.” ve sokağa çıkma yasakları gibi önlemler sağlık açısından önemli ama bunun bir de ekonomik etkileri ve bu çerçevede yapılan bir savaş var. Bunun sosyal etkileri, toplum psikolojisine yönelik ciddi etkileri, travmaları var; bunların da hepsinin dikkate alınması lazım. Ama şu teklife baktığımda ben şunu görüyorum: Sanki bu salgının Türkiye ekonomisine yaratacağı ağır yükün önemli bir kısmı ücretlilerin sırtına yükleniyor. Asgari ücret, zaten asgari ücret yani geçimini en az sağlayabileceği, en az verilen ücreti bile çok görüp onun yüzde 40'ına denk gelen bir bedeli ücretliye layık görüyoruz. Yani ekonomik yükü, “ücretli izin” adı altında veya ne ad vererseniz verin, ücretlinin ücretini sınırlamak, kısıtlamak, kesmek ve bunun üzerinden bir ekonomik canlılık ve ekonomik var oluşu sürdürmek çabası olarak görüyorum. Bu, kabul edilemez. Yani asgari ücretlinin ücretini tam ve eksiksiz alması, ücretlinin ücretini tam ve eksiksiz alması ve devletin asli görevi olan, böyle bir salgındaki yükü üzerine alması gerekir. Şimdi, tabii, devlet derken devlet sadece merkezî yönetim midir? Değildir. Bütün kurum ve kuruluşlarıyla, kamu ki bunun en önemli sacayağı yerel yönetimlerdir ve belediyelerdir... Nedir belediyenin tanımı? Karar organları seçmenler tarafından belirlenen -bakın- mahalli müşterek ihtiyaçları karşılamak üzere kurulan idari ve mali özerkliği olan kamu tüzel kişisi.

Sayın Başkanım, sürem var mı?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, daha bir dakikanız var.

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) - Kamu tüzel kişisi diyorsak, kamuyu bir bütün olarak ele alıyorsak belediyelerin üzerindeki mali yükü de ciddi anlamda merkezi yönetimin bütçe tasarruflarıyla, yatırımlarda yapacağı sınırlamalarla, kısıtlamalarla, tasarruflarla... Ama halkın bu salgınla baş edebilmesi için onun yanında olan yerel yönetimlerin -burada hiçbir siyasi ayrım gözetmeden söylüyorum, bakın, o parti, bu parti yerel yönetimde iktidarmış, değilmiş hiç umurumda bile değil- güçlü olması lazım, onları ayakta tutabilmek lazım, onların bu çabalarını destekliyor olmak lazım. Devleti yöneten Hükûmetin asli görevi bu olması gerekirken bu teklifte açıkçası yerel yönetimleri...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Lütfen tamamlar mısınız efendim.

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) - ...bu anlamda rahatlatacak çok önemli, ciddi kapsamlar göremiyorum. Mesela katı atık bedeli, belediye gelirlerinin desteklenmesi anlamında söylüyorum, katı atık bedeli... Birtakım işletmeler var, faaliyette değil; çevre temizlik vergisi alınmasın diyoruz, katı atık bedeli de alınmasın. Ama belediyelerin İller Bankasında olan, mesela yüzde 2 payları, niye ertelenmiyor? Niye bu kesintiler belediyelerden yine alınmaya devam ediliyor?

Bunun dışında, gıda arz güvenliği çok önemli bu süreçte yani bir başka cephe de gıda cephesidir. Sağlıklı yaşayabilmenin dışında sağlıklı beslenebilme ve yeter miktarda, yeterli besinle de buluşabilmek çok önemli. Üreticiyi siz ayakta tutmazsanız, bu topyekûn savaşta çiftçiyi ayakta tutmazsanız, çiftçi borç altında ezilirken...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) – Son cümlelerim Sayın Başkan, bitireceğim izin verirsiniz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Lütfen...

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) – Bunu görmezden gelerseniz bu sadece çiftçinin değil, topyekun milletin aç kalmasını, bu milletin yetersiz beslenmesini, sağlıklı beslenememesine neden olan bir sürü sonuç ortaya çıkar ki bu konuda dikkatinizi çekmeyi, bunun mutlaka gündeme alınmasını gerekli görüyorum. Ve bu anlamda, bu yapıp getirilen teklifin önemli bir aşama olduğunu ama çok yetersiz ve yerel yönetimleri destekleyen, üreticiyi, çiftçiyi destekleyen ve ücretlinin de maaşını ve onun üzerinden ekonomik yükünü karşılayan değil, onun hayatta kalmasını ve sağlıklı yaşayabilmesini sağlayacak önlemler olması gerekir diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Kabukçuoğlu, buyurun lütfen.

ARSLAN KABUKCUOĞLU (Eskişehir) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkanım, sayın milletvekilleri, Sayın Bakan Yardımcısı, değerli bürokratlar ve basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ülkemiz çok tehlikeli ve kötü günler geçirmektedir. Dünyayla birlikte biz bunları yaşamaktayız. Sağlık çalışanları ve güvenlik güçleri bu tehlikeli zamanda, sıkıntılı zamanda ellerinden geleni yapmaktadır ama Hükûmetin üzerine düşen, işin ekonomik yönüne gelince de ha bire iş savsaklanmaktadır.

Bu torba yasayla belediyelere pek çok sorun, görev yüklenmektedir. Belediyeler iratlarından kira almayacaklar, su parası almayacaklar ve belediye meclisleri üçer ay arayla bunları periyodik olarak daha da uzatabilecek. Hani işe ters bir taraftan bakarsanız, eğer ki belediye meclisi sizin fikirlerinize uygunsa, bu kararları da alabiliyorsa belediyeler sittinsene bu işi böyle devam ettirir gider. Zaten, belediyelerin gelirleri artmıyor, onların ödenekleri artmıyor, giderleri de bu şekilde arttıkça, yaptıkları hizmetten de para alamadıkça belediyeler halkın gözünde kötü, iş bilmez ve işi beceremez hâle düşecekler. Bu, son derece tehlikeli ve kötü bir yaklaşımdır.

Ayrıca, biraz önceki konuşmalarda ücretsiz izne ayrılanlara da 1.170 lira ayda maaş verileceği ve bu para yetmezse ilave ödeme yapılacağı söylendi. Madem bu paranın yetmeyeceğini biliyoruz, ilave ödenek de var. Bu 1.170 lirayı neye çıkartabileceksek o kadar bir paraya çıkmalı ve vatandaş da her ay ne alacağını bilmeli. Hoş, ayağını uzatabileceği bir yorgan yok ama ayağını da yorganına göre uzatmalıdır.

Netice olarak diyorum ki bazı kesimler, önemli kesimler gününbirlik yaşıyorlar, geçimleri çok zorda, çok darda ve bunlar zar zor yaşarken bu şekilde bir maddi açmaza girmeleri, maddi yetersizliğe girmeleri evlerinde huzursuzluğu artıracaktır; istemeyiz, arzu etmeyiz ama aile içi şiddeti artıracaktır, çok kötü şeylere neden olacaktır. O yüzden Hükümet, bir an evvel ne tedbir alabiliyorsa, imkânları ne ise, ne verebiliyorsa bunları vermeli ve dar gelirliyi bu sorunlardan kurtarmalıdır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Arı...

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkanım, öncelikle herkesi saygıyla, sevgiyle selamlıyorum.

Önemli günlerden geçiyoruz, vatandaşımızın hemen hemen hepsi sıkıntıda. Bir vatandaşımızın bugünkü duygularını sizle paylaşmak istiyorum: “Bugün itibarıyla bir aydır iş yerimiz kapalı. Şahsım olarak yaşadığım ve eleştirilerim aşağıda. Çözüm odaklı olun lütfen. Kredi alamadık, devletten alan varsa yazsın. Özel bankalardan erteleme veya iyileştirme alamadık. Araç kredimiz gecikmede, her gün mesaj geliyor. Satalım diyoruz, kelepirci dolu ortalık. Elektrik faturası geliyor dükkân kapalıyken ve denk getirselar kesecekler veya 1,6 faiz. Kira ödenmedi, çalışanımız için ödeme yapılmadı, işveren olarak bir destek göremedik. BAĞ-KUR’a, “Sigortaya borç işliyor, üç kuruşluk maske gelmedi. Ne aldım? Koskoca bir hiç. Siz ne aldınız? Tamam, sustum, her şeyi devletten beklemiyoruz. Devletimiz de var olsun sonsuza kadar ama iyi ki devletimiz, ailemiz ve dostlarımız var. Lakin şunu unutmamakta fayda var: Halk olmazsa devlet de olmaz hükümet de.”

Değerli arkadaşlar, gerçekten, hemen hemen her kesim büyük sıkıntı içerisinde, çiftçiden çalışanımıza, çalışamayanımıza, işi olan olmayan herkes sıkıntıda. Ancak yine, ben, bu kesimden, esnafın durumuyla ilgili kısaca bir değerlendirme paylaşmak istiyorum. Türkiye’de esnafımızın hemen hemen hepsi büyük sıkıntı yaşamakta. Örneğin, kendi ilim Antalya’dan bir örnek vermek gerekirse esnafımızın düşüncesi şöyle: Antalya’nın hayalet şehre dönüştüğünü görüyoruz, coronavirus nedeniyle caddelerimiz, sokaklarımız bomboş. Esnaf ve sanatkarlarımız bu durumdan oldukça olumsuz etkilenmekte. Antalya merkez ve ilçelerinde toplam 80 bin esnafımızın yaklaşık 13 bini mücbir sebeple, 10 bini ise iş yoksulluğundan dükkanını kapatmış durumda. İş yerlerini mücbir sebeplerle ve bunlara bağlı olarak kendiliğinden kapatan esnaflarımız arasında kantin, erkek berberi, kadın kuaförü, kahvehane, kiraathane, kafe, kafeterya, nişan ve düğün salonu, çalgılı müzikli lokanta, gazino, kır bahçesi, nargile kafe, internet kafe ve birçok esnafımız bulunmaktadır.

Yine, belirli esnaflarımıza çalışma saati sınırlaması getirildi ve örneğin 09.00-21.00 arası çalışan bazı meslek gruplarımız, yine 09.00-18.00 arası çalışan belirli meslek gruplarımız bulunmakta. Kısacası, esnaf ve sanatkârlarımız bu süreçte acil bir destek görmeyi beklemekte. Esnafımızın öncelikli talepleri var. Örneğin dükkânlarını genelgeyle ya da iş yokluğundan kapatmak zorunda olan esnafımızın ayakta kalabilmesi için acilen en az üç ay süreyle ya da salgın bitene kadar geri ödemesiz asgari ücret kadar nakit desteği sağlanılmalı. Yine, bir yıl geri ödemesiz, beş yıl vadeli en az 50 bin TL faizsiz kredi verilmeli. İşyeri kapalı durumda olan esnaf ve sanatkârlarımıza kira yardımı yapılmalı. Okulların tatil olması nedeniyle mağdur olan servisçi ve kantinci esnafımız desteklenmeli. Şehir içi yüzde 50 kapasiteyle yolcu taşıyan otobüsçü, toplu taşıma esnafımıza ve çalışma günleri kısıtlanan taksici esnafımıza yakıt desteği sağlanılmalı. Esnafımızın elektrik, su ve doğal gaz faturalarının devlet tarafından süspanse edilmesi ya da üç ay ertelenmesi, SGK ve BAĞ-KUR primlerinin dükkanlar kapalı olduğu sürece devlet tarafından karşılanması, özel bankaların problem çıkarmadan esnaf desteğini sağlaması, çek ve senet ödemelerinde bir düzenleme getirilmesi; kısacası, esnaf ve sanatkârlarımıza yönelik yeni desteklerin sağlanması ve esnaf ve sanatkârların evlerine ekmek götürebilmeleri amacıyla taleplerine önem verilmesi ve destek verilmesi gerekmektedir.

Değerli arkadaşlar, şu an görüşülmekte olan torba yasa belirli düzenlemeler getirmekte, doğrudur ancak görüyoruz ki burada hemen hemen, çoğunlukla, hep ötelemelerden ibaret olan düzenlemeler. Bu zamana kadar da yine benzer tedbirler hep ötelemeler şeklinde gelişti.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Lütfen, tamamlayınız Sayın Arı.

CAVİT ARI (Antalya) – Evet, kısacası, vatandaşın devletten beklentileri var. Devlet böyle günler için vardır diyorum. Torba yasadaki düzenlemelerin belirli faydaları olmakla beraber, esnafımızın, çiftçimizin, işçimizin, işsiz, çalışanın dertlerini çözmeye yeterli olmadığını ifade ediyorum.

Saygılar sunuyorum. Teşekkür ederim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Evet, Sayın Hatımoğulları, buyurun lütfen.

TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ (Adana) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, hem yapılan sunumda hem yapılan değerlendirmelerden anladığımız kadarıyla, gerçekten bütünlüklü bir proje sonucu sunulmamış bu kanun. Yani haneye yapılacak bu bin liralık yardımın bile her ay mı yapılacağı yani salgın süresince mi yapılacağına dair net bir yanıt alamadık fakat anlaşılan, bir sefere mahsus gerçekleşecek bu. Şunu görmek gerekiyor: Pandemi bütün dünyayı sarmış ve içinde yaşadığımız kapitalist sistemin gerçekten kendini kurtarması ve yeniden organize etmesi gibi bir durum söz konusu yani küresel ölçekte yaşanan bir kriz. Bu kriz sadece bir salgın krizi değil, ekonomik anlamda ülkeleri, devletleri çöktüğe götürebilecek düzeyde. Belki dünyanın başında yüzyılda bir gelen bir krizle karşı karşıyayız. Dolayısıyla oldukça derli toplu yani günlerdir, haftalardır bu pandemiyle bu ülke mücadele ediyor ve bunun evveliyatında -zaten dünyada başka ülkelerde çok erken başlamış- bunun önlemlerinin çok daha önce alınmış olması gerekiyor ve ciddi bir ekonomik planlamanın her manada her ayrıntı düşünülerek yapılmış olması gerekiyordu fakat gerçekten öyle günlük davranış biçimi ve günlük yaraları sarmaya çalışma hâlinin uzun vadede, hatta kısa vadede yeterli sonuçlar elde etmediğini görüyoruz.

Mesela, hani, insanı yaşat ki devlet yaşasın... Bunu çok duyuyoruz, bunun bir türlü de hayata geçmediğini biliyoruz. Elbette şimdi bunun detayını tartışacak değiliz ama şu anda sosyal devlet olmanın zorunluluğunu yaşıyoruz. Devlet bütün kamu birikimlerini eşit paylaşım sistemi üzerinde kurmak

zorundadır yani şöyle bir şansı kalmamıştır artık bu ülkeyi yönetenlerin: İşte, yandaşa, müteahhide, şantiyeye bir ödenek ayırma şansı kalmamıştır, onların gerçekten acilen durdurulması lazım. Çünkü biz biliyoruz ki mesela “Her ay haneye bin lira destek sağlansın.” dendiğinde bize verilecek yanıt, ülkenin ekonomik kaynaklarının buna yetersiz olduğudur.

Mesela, çok acil bir biçimde, gerçekten savaşın durması lazım. Bütün dünya pandemiyle uğraşıyor ve az önce de bahsettiğim gibi çok ciddi bir ekonomik krizin yaşandığı bu süreçte hâlâ, hâlihazırda Libya’da, Irak’ta ve Suriye’deki savaşa çok ciddi, hatta hesabı da verilmeyen çok ciddi paralar aktarıldığını biliyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Lütfen, tamamlayalım efendim.

TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ (Adana) - Dolayısıyla biz burada, gerçekten bütün bu manadaki harcamaların, savaşa, şantiyeye, müteahhide ayrılacak paraların hepsinin halka eşit bölüşüm, adil bölüşüm çerçevesinde yeniden düzenlenmesi gerektiğini bir kez daha belirtmek istiyoruz. Burada ben de şunu eleştirmek istiyorum: Hakikaten, ilgili olan sendikalar ve kurumlar, başta DİSK olmak üzere bu konuda çok ciddi çalışmalar yaptılar ve kamuoyuyla bu anlamda çok ciddi paylaşımları da oldu ekonomik kaynak bağlamında, mesela, bugün, İşsizlik Fonu’nda birikmiş olan paradan işçilerin üç aylık ücretinin tam anlamıyla, kesintisiz bir biçimde ödenebileceğine dair, bu anlamda, bu ve buna benzer çeşitli açıklamalarda bulundu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ (Adana) – Son sözüm, bitiyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN - Buyurun efendim.

TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ (Adana) – Fakat bu açıklamaların dikkate alınmadığını, hâlâ bu pandemi sürecinde bile Cumhur İttifakı’nın, 2 partinin bir partizanlık yaptığını, bu pandemi sürecini Mecliste partisi bulunan ve bulunmayan bütün kesimlerle bir arada olunarak ortak bir anlayış, ortak bir duygudaşlık ve ortak bir mücadele politikasının yürütülmesini gerektiğini vurgulamak isterim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum, sağ olun.

Sayın Tanal...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ederim Değerli Başkanım.

Değerli milletvekilleri, değerli bürokratlar, basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, Anayasa’mızın 2’nci maddesi, Türkiye Cumhuriyeti devleti sosyal bir hukuk devletidir der. 5’inci madde der ki: Devletin temel amaç ve görevleri, Türk milletinin önündeki ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya, insanın maddi ve manevi yaşamının, varlığının gelişmesi için gerekli tedbirleri hazırlar. Dikkat ederseniz ücretsiz izni biz işçilere getiriyoruz ama kamu görevlilerinin hepsi o anlamda gayret rahat, onlardan idari izin, vesaire hiçbir ücret kesilmiyor, sadece yine işçilere yükleniliyor. Bu da Anayasa’nın 10’uncu maddesindeki eşitlik ilkesini aykırılık teşkil ediyor. Anayasa’mızın 11’inci maddesi üstünlük ilkesi, Anayasa’nın bağlayıcılığı. Evet, hepimizi bağlıyor ancak en önemli olan husus, madde 13 ve 14. Madde 13, Anayasa’nın sözüne ve ruhuna, demokratik toplumun gereklerine ve ölçülülük ilkelerine aykırı olamaz kanun diyor. Ama getirdiğimiz bu yasal düzenleme, hakikaten ölçülülük ilkesine aykırılık teşkil etmekte. Kaldı ki Anayasa’nın 14’üncü maddesi iki yükümlülük getiriyor, devlete ve bir de vatandaş olarak bizlere yükümlülükler getiriyor. Buradaki yükümlülük şu diyor ki: Gerek devlet ve gerek kişiler, Anayasa’nın kendine tanıdığı bu hakları, Anayasa’da belirtilenden daha geniş bir şekilde bunu sınırlayamaz ve bunu etkisiz hâle

getirilebilecek şekilde de yok edilmesine neden olamaz. Ama bu getirilen, bu mevcut olan düzenlemeye baktığımızda, gerçekten bu hükümlere aykırılık teşkil etmekte. Kaldı ki Anayasa'nın 49'uncu maddesi, devlet işsizlerini korumak zorunda diyor. Peki, devlet, işsizlerini korumak zorundaysa burada, çalışanların, ücretsiz izinle ilgili, bunu kabul etmediği andan itibaren kıdem tazminatı olmaksızın haklı sebeple işten atılma olayı gündeme gelmiş olacak.

Değerli Başkanım, kaldı ki yine Borçlar Kanunu'nun 401'inci maddesi, verilecek olan ücret için, asgari ücretten az olmamak üzere emsal bir ücret ödemekle yükümlü diyor. Şimdi, bizim Borçlar Kanunu'nun 401'inci maddesi bu hükümleri getirmiş iken getirilen bu düzenlemeyle, âdeta biz, ne yapıyoruz burada? Gerçekten, çalışan işçiyi devletin koruması gerekir iken daha kötü bir pozisyona sürüklemiş oluyoruz. Burada yine, Borçlar Kanunu'nun 425'inci maddesi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Tanal, lütfen tamamlayalım.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bitiriyorum Sayın Başkanım.

Teşekkür ederim

Şimdi, son cümle şu: Borçlar Kanunu'nun 425'inci maddesi, burada yani işverenin durumu uygun değilse ücreti avans olarak da verilebilir diyor. Yani burada benim sizden istirhamım; devlet, burada kira alacağını, vesaire alacaklarının tamamını üç ay süreyle erteliyor, işçinin de alacağı en azından baki kalsın, bunu yine ödeme yükümlülüğü olsun.

Ben, teşekkür ediyorum.

Saygılarımı sunarım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyoruz.

Sayın Erel.

AYHAN EREL (Aksaray) – Teşekkürler Başkanım.

Biz, getirilen paketi her ne kadar eksik de olsa olumlu bulmaktayız. Bir kere her şeyden önce sosyal devlet ilkesi kapsamında sadece işçiler bakımından değil, işçi çalıştırmaksızın kendi hesabına serbest çalışanlar örneğin, berberler, kuaförler, lokanta, kafe, pastane, düğün salonları, serbest müzisyenler, bunlar için de bir ücret desteği sağlanması gerekir diye düşünüyoruz.

Yine, bu kanun metnine baktığımızda burada grev, lokavt, toplu iş sözleşmesi, toplu iş uyuşmazlıklarının üç ay süreyle erteleneceği söylenmektedir. Bu uygulama Anayasa'ya aykırıdır. Anayasa'nın 15'inci maddesi, temel hak ve özgürlüklerin kısmen veya tamamen kaldırılmasının, kullanılmasının engellenmesinin olağanüstü hâl durumunda olabileceğini söylemektedir. Günümüzde, Anayasa'nın 119'uncu maddesine göre ilan edilmiş bir olağanüstü hâl olmadığına göre, bu uygulama Anayasa'ya aykırıdır.

Yine, getirilen teklif metniyle İş Kanunu'nun 25/(2) maddesi dışında işten çıkarmalar yasaklanmaktadır ama işverenler bu maddeye dayanarak işçiyi işten çıkardığında, işçiler kıdem, ihbar ve diğer haklarını alamadıkları gibi dava açma haklarına da sahip değillerdi. Bu süre zarfında, her nedenle olursa olsun, işverenin işçiyi işten çıkarma yasağı tüm maddeleri kapsamalı, herhangi bir maddeye dayanılarak bir işçinin iş akdine son verilmemelidir.

Yine, ücretsiz izne çıkarılan işçilere sağlanan bu günlük 39 küsur lira çok az. Yani Diyanet İşleri Başkanlığının bir kişiye 27 lira fitre tayin ettiği günümüzde, bu kadar az miktarın insanların geçimine yetmeyeceğini düşünmekteyiz. Bu ücret 39,24 TL olarak tespit edilirken en azından işçilerin medeni durumları, çocuk sayıları, bunlar dikkate alınarak tespit edilmeliydi. Ayrıca, üç ay süreyle ücretsiz

izne çıkarılan işçilerin kredi borçları, ev kiralari, doğal gaz, elektrik su yani zorunlu harcamalarının da ücretsiz izinde olduğu sürece ertelenmesi adil olacaktır, diye düşünüyoruz. Yine ücretsiz izine baktığımızda TÜRK - İŞ...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Lütfen, tamamlayalım efendim.

AYHAN EREL (Aksaray) – Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Sayın Başkan...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Bir saniye... Arkadaşlar genel üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır. Genel üzerindeki görüşmeleri oylamadan evvel bir önergemiz var okutacağım, sonra söz vereceğim size Sayın Paylan.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

İstanbul Milletvekili Mehmet Akif Hamzaçebi tarafından verilen ve Komisyon Başkanlığına 1/4/2020 tarihinde gelen (2/773) sayılı Kanun Teklifi'nde düzenlenen konular teklifin 1'inci maddesinde (a) ve (ç) bentlerinde düzenlenmiş olduğundan, ilgisi nedeniyle görüşülmekte olan teklifle birleştirilerek görüşmelerin bu çerçevede yürütülmesini arz ve teklif ederiz.

Kamil Okyay Sındır

Abdüllatif Şener

Bülent Kuşoğlu

İzmir

Konya

Ankara

Süleyman Girgin

Emine Gülizar Emecan

Cavit Arı

Muğla

İstanbul

Antalya

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler.... Önerge kabul edilmemiştir.

Sayın Paylan, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Başkanım, bizim de aynen bu coronavirüs kriziyle ilgili, ekonomik tedbirlerle ilgili bir yasa teklifimiz başkanlığınıza ulaşmış durumda. Bunun da birlikte gündeme alınması için usul tartışması sırasında talebimi iletmıştim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Bu konuyla ilgili kararımı verdim. Biliyorsunuz...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kararınızı henüz vermediniz de... Yok, kayıtlara geçmedi Sayın Başkanım. Bunu görüşmeyeceğiz diye bir şey söylemediniz, görüşeceğiz diye de bir irade koymadınız.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, bununla ilgili HDP'nin de gelmiş olan teklifini görüşmeyeceğiz efendim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya görüşmeme iradesi mi koyuyorsunuz?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Hayır, birleştirmeyeceğiz. Çok affedersiniz, birleştirmeyeceğiz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama bunda siz mi irade koyuyorsunuz, Komisyon mu irade koyuyor?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, isterseniz bir önerge verin, oylayalım, ona göre karar verelim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Efendim, bizim yasa teklifimiz zaten Başkanlığınızda, benim önerge vermeme gerek yok ki. Ben, Komisyon üyesiyim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, önergenizi verin...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkanım, ben, Komisyon üyesiyim. Ben, teklifimi verdim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Tamam, peki. Birleştirilmemesi hususunu... HDP’nin... Hangi sayı numarası, getirin...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – İç Tüzük’ün 35’inci maddesi oylamaya... Birleşmesi gerekir.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – “Birleştirilebilir” diyor efendim. Lütfen, o yetki bize ait.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – 35’inci madde...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN– Ama oylayayım yine...

(2/2813) esas sayılı HDP’nin Kanun Teklifi’nin birleştirilmesini oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Teşekkür ediyorum.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Oylamayı getirmiyor Sayın Başkan.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, geneli üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır, maddelere geçilmesini oylarınıza sunuyorum.

Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkanım, geçmeden bir talebimiz vardı, siz yokken kabul edildi Başkan Vekili tarafından.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Hangisi?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya sendikanın da sözünün geçmesi...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, madde geldiğinde vereceğim, geneli üzerinde sendikaya nasıl söz veririm. Lütfen ya... Geneli üzerinde değil ama madde gelsin sendikaya söz vereceğim, çağırdık.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, siz yokken Başkan Vekilimiz “Tamam” demişti.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Olabilir, Başkan benim, inisiyatif ben de.

Değerli arkadaşlar, lütfen yani geneli üzerinde olmaz çünkü birçok kurumu ilgilendiren konu var ama...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan Vekilimiz öyle demişti, onun için söylüyorum yani Sayın Başkanım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Eyvallah... Şimdi, madde gelir, madde de görüşünü alırız.

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – Ama ne fark eder? Yani madde gelsin...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama fark etmiyorsa o zaman, şimdi söz verin.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, maddeyle ilgili sözleri varsa vereceğim ben süre.

Evet, 1’inci maddeyi okutuyorum:

**YENİ CONONAVİRÜS (COVİD-19) SALGINININ EKONOMİK VE SOSYAL
HAYAT ETKİLERİNİN AZALTILMASI HAKKINDA KANUNLA BAZI KANUNLARDA
DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ**

Bazı alacakların ertelenmesi, alınmaması veya yapılandırılması

MADDE 1- (1) Yeni koronavirüs (Covid-19) salgını kaynaklı zorlayıcı sebep gerekçesiyle;

a) Hazine taşınmazlarına ilişkin olarak sözleşmeye istinaden ödenmesi gereken bedeller ile ecrimisil bedellerinden 1/4/2020 tarihinden itibaren 3 aylık döneme ilişkin tahsil edilmesi gerekenleri başvuru şartı aranmaksızın 3 ay süreyle ertelemeye Çevre ve Şehircilik Bakanı yetkilidir. Bu süreler, bitiminden itibaren Çevre ve Şehircilik Bakanı tarafından 3 aya kadar uzatılabilir. Bu alacaklar ertelenen süre sonunda ertelenen süre kadar aylık eşit taksitler halinde, herhangi bir gecikme zammı ve faiz uygulanmadan tahsil edilir.

b) Turizm tesisi maksadıyla verilen izinler hariç olmak üzere 31/8/1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanunu gereğince Devlet ormanlarında gerçek ve özel hukuk tüzel kişileri adına verilen izinler ile Orman Genel Müdürlüğü tarafından 8/9/1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu gereğince kiraya verilen mesire yerleri ve taşınmazlardan 1/4/2020 tarihinden itibaren 3 aylık döneme ilişkin tahsil edilmesi gereken bedeller başvuru şartı aranmaksızın 3 ay süreyle ertelenir. Bu süreleri bitiminden itibaren 3 aya kadar uzatmaya Tarım ve Orman Bakanı yetkilidir. Bu alacaklar ertelenen süre sonunda, ertelenen süre kadar aylık eşit taksitler halinde, herhangi bir gecikme zammı ve faiz uygulanmadan tahsil edilir. Ayrıca verilen izinlerin erteleme dönemi içerisinde tahakkuk eden ilk yıl bedellerine karşılık banka teminat mektubu alınarak yer teslimi yapılabilir.

c) 9/8/1983 tarihli ve 2873 sayılı Millî Parklar Kanununa tabi yerlerde 2886 sayılı Kanun hükümlerine göre yapılan kiralamalardan 1/4/2020 tarihinden itibaren 3 aylık döneme ilişkin tahsil edilmesi gereken bedeller başvuru şartı aranmaksızın 3 ay süreyle ertelenir. Bu süreleri bitiminden itibaren 3 aya kadar uzatmaya Tarım ve Orman Bakanı yetkilidir. Bu alacaklar ertelenen süre sonunda, ertelenen süre kadar aylık eşit taksitler halinde, herhangi bir gecikme zammı ve faiz uygulanmadan tahsil edilir.

ç) Büyükşehir belediyeleri, belediyeler ve bağlı kuruluşları ile bunların üyesi olduğu mahalli idare birliklerinin mülkiyetinde veya tasarrufunda olan taşınmazlara ilişkin olarak ilgili mevzuatınca yapılan satış, ecrimisil ve kiralamadan kaynaklanan bedellerin veya tutarların, 19/3/2020 tarihinden itibaren 3 aylık döneme ilişkin tahsil edilmesi gereken kısımlarının 3 ay ertelenmesine büyükşehir belediyeleri, belediyeler ve birliklerde meclis; bağlı kuruluşlarda ise yetkili karar organı yetkilidir. Bu süreler, bitiminden itibaren Çevre ve Şehircilik Bakanı tarafından 3 aya kadar uzatılabilir. Söz konusu alacaklar ertelenen süre sonunda, ertelenen süre kadar aylık eşit taksitler halinde, herhangi bir gecikme zammı ve faiz uygulanmadan tahsil edilir. Faaliyetleri durdurulan veya faaliyette bulunamayan işletmelerin faaliyette bulunmadığı döneme ilişkin olarak kira bedelleri tahsil edilmez.

d) Büyükşehir belediyeleri, belediyeler ve bağlı kuruluşlarının gelir vergisi tevkifatı beyan ve ödeme süreleri, tüm sosyal sigorta prim ödemelerinden, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 3 aylık döneme ilişkin tahsil edilmesi gerekenler 3 ay ertelenir. Bu süreler, bitiminden itibaren 3 aya kadar Cumhurbaşkanlığı tarafından uzatılabilir. Bunlar ertelenen süre sonunda, ertelenen süre kadar aylık eşit taksitler halinde, herhangi bir gecikme zammı ve faiz uygulanmadan tahsil edilir. Erteleme süresince 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununda yer alan tarh ve ceza kesme zaman aşımı süreleri işlemez ve zaman aşımı işlemeyen süreler kadar uzar.

e) Büyükşehir belediyeleri, belediyeler ve bağlı kuruluşlarının konutlara ve faaliyetleri durdurulan veya faaliyette bulunamayan işyerlerine ilişkin su tüketimine bağlı alacakları, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 3 aylık döneme ilişkin tahsil edilmesi gerekenlerle sınırlı olmak üzere belediye meclisi tarafından 3 ay ertelenebilir. Bu süreler, bitiminden itibaren 3 aya kadar belediye meclisince uzatılabilir. Bu alacaklar ertelenen süre sonunda, ertelenen süre kadar aylık eşit taksitler halinde, herhangi bir gecikme zammı ve faiz uygulanmadan tahsil edilir.

f) Büyükşehir belediyeleri ile belediyeler, kendisinden izin veya ruhsat almak ya da hat kiralamak suretiyle çalışan gerçek ve tüzel kişilere, toplu taşıma hizmetinin kesintisiz olarak yürütülebilmesiyle sınırlı olacak şekilde, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 3 aylık süreyle sınırlı olmak üzere meclis kararıyla; gelir desteği ödemesi yapabilir, belirlenen döneme tekabül eden ruhsat, izin, hat kirası borçlarını faizsiz olarak 3 ay erteleyebilir. Çevre ve Şehircilik Bakanı bu süreleri, bitiminden itibaren 3 aya kadar uzatmaya yetkilidir. Ruhsat, izin, hat kirası borçları ertelenen süre sonunda, ertelenen süre kadar aylık eşit taksitler halinde, herhangi bir gecikme zammı ve faiz uygulanmadan tahsil edilir.

g) Faaliyetleri durdurulan veya faaliyette bulunamayan işletmelerin yıllık ilan ve reklam vergileri ile yıllık çevre temizlik vergilerinin, faaliyetleri durdurulan veya faaliyette bulunulamayan dönemlere isabet eden kısmı alınmaz.

ğ) 16/8/1961 tarihli ve 351 sayılı Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurt Hizmetleri Kanununun 16 ncı maddesi kapsamındaki kredi borçları, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 3 aylık döneme ilişkin tahsil edilmesi gerekenlerle sınırlı olmak üzere, başvuru şartı aranmaksızın 3 ay süreyle ertelenir. Bu süreler, bitiminden itibaren Gençlik ve Spor Bakanı tarafından 3 aya kadar uzatılabilir. Söz konusu borçlar ertelenen süre sonunda, ertelenen süre kadar aylık taksitler halinde, herhangi bir gecikme zammı, faiz veya Yİ-ÜFE uygulanmadan tahsil edilir.

h) Tarım satış kooperatifleri birliklerinin 1/6/2000 tarihli ve 4572 sayılı Tarım Satış Kooperatif ve Birlikleri Hakkında Kanunun geçici 4 üncü maddesi uyarınca yeniden yapılandırılan ve yılda bir taksit olmak üzere ödenen Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu (DFİF) kaynaklı kredi borçlarının 2020 yılına ait borç taksit ödemesi, faizsiz olarak 2021 yılına ertelenmiş, 2021 yılı dahil daha sonraki yıllarda ödenecek taksit tutarları da faizsiz olarak birer yıl ertelenmiştir.

ı) 14/9/1972 tarihli ve 1618 sayılı Seyahat Acentaları ve Seyahat Acentaları Birliği Kanununun 35 inci maddesinde düzenlenen yıllık aidat 2020 yılında alınmaz.

i) Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi'nin (TEDAŞ) elektrik tüketiminden kaynaklanan alacakları (özelleştirme devir işlemleri sırasında TED AŞ5 a devredilmiş olan alacaklar) aşağıdaki hükümler uyarınca yapılandırılır.

1) Vadesi 1/2/2020 tarihi (bu tarih dâhil) itibarıyla geldiği hâlde bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla ödenmemiş ve 23/2/2017 tarihli ve 6824 sayılı Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 2 nci maddesi ve geçici 1 nci maddesi uyarınca yapılandırılmamış olan alacaklarının asıllarının tamamının, 2021 yılının Eylül ayı sonuna kadar TEDAŞ'a iletilmek üzere dağıtım/perakende satış şirketlerine veya TEDAŞ'a yazılı başvuruda bulunulması ve ödenmesi gereken tutarın ilk taksiti 2021 yılının Ekim ayının son gününe kadar ödenmek üzere ve her yıl ilk taksitin tekabül ettiği ayda toplam üç eşit taksitte ödenmesi şartıyla, bu alacakların ödenen kısmına isabet eden fer'ilerinin tahsilinden vazgeçilir. Bu alt bent hükümlerine uygun ödeme yapıldığı takdirde, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonraki sürelerle herhangi bir faiz, zam ve katsayı uygulanmaz.

2) Bu bent kapsamına giren alacaklarla ilgili olarak dava açılması ya da icra takibi yapılması hâlinde 6824 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin (i), (j), (k), (1) ve (m) bentleri gereğince işlem yapılır.

3) Bu bent kapsamına giren tüm alacaklarla ilgili olarak, 1/2/2020 tarihinden itibaren 2023 yılı Ekim ayı son gününe kadar ilgili kanunlarda öngörülen zamanaşımı süreleri işlemez.

4) Bu bent kapsamına giren alacaklara karşılık bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce tahsil edilmiş olan tutarların bu bent hükümlerine dayanılarak red ve iadesi yapılmaz.

5) Bu bent kapsamında belirlenen ödemelerin süresinde gerçekleştirilmemesi halinde bu bent hükümlerinden yararlanma hakkı kaybedilir.

6) Bu bendin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar TEDAŞ tarafından belirlenir.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Paylan, buyurun lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; torba yasa içinde aslında bir torba düzenleme, pek çok şeyi düzenliyor. Bunların büyük çoğunluğunu destekliyoruz çünkü bu konuda işletmelerin, bu ödemeleri büyük oranda yapamayacağını biliyoruz. Ancak burada çok kritik bir düzenleme var.

Biliyorsunuz, merkezî otorite yani yürütmenin elinde Merkez Bankası var, Hazine var ve bu anlamda bu borçların, bu alacakların ertelenmesi için kaynak yaratma imkânı var. Sayın Başkan, ancak burada yerel yönetimlerle ilgili düzenleme yapılıyor yani yerel yönetimlerin pek çok gelirini ertelemeyi öneriyor. Tamam, su geliriyle ilgili belediye meclis kararına bırakıyor ancak düşünün ki Türkiye’de pek çok büyükşehir var, il belediyeleri var, ilçe belediyeleri var. Bazı belediyelerimizin maddi imkânları belli oranda olabilir yani bu ertelemeyi yapabilir, onlar da zorlanırlar, o ayrı. Ama düşünün ki sonuç olarak, Türkiye’de binlerce belediyemiz var ve Uğur Bey, diyelim ki bunların bir bölümü, bu su ertelemesini yapabilir, değil mi? İmkânı vardır belki ama büyük çoğunluğunun yapamayacağını düşünüyorum.

Bu durumda da düşünün, aynı ilde dahi diyelim ki bir ilçe belediyesi su ertelemesini -belediye meclisi- yaptı, diğer belediye yapmadı. Vatandaş ile belediyeyi karşı karşıya bırakmış oluruz. Bazı iller yapar, bazı iller yapamaz.

O açıdan, bu su ertelemesi eğer yapılacaksa Türkiye’de topyekûn yapılmalı ve bununla ilgili de merkezî otoriteden yerel otoritelere kaynak aktarılması lazım yani bunun finansmanıyla ilgili bir kaynak transferi gerekir.

Bakın, yalnızca su düzenlemesiyle ilgili değil, toplu taşımayla ilgili düzenleme öngörüyorsunuz. Şimdi, ne yaptık? Sosyal mesafeye ilgili, diyelim ki bir otobüse, metrobüse veya metroya aynı anda 300 kişi biniyorsa veya 1 otobüse 50 kişi biniyorsa şimdi diyoruz ki: “20 kişi binsin.” Öyle değil mi? Bu ciddi bir maliyet getiriyor. Çok daha az sayıda vatandaşımız bu hizmeti alıyor ama maliyetler aynen yerinde duruyor. Bu maliyetin de karşılanması lazım ama belediye kaynakları bu maliyetleri karşılamaya yeterli değil.

Sayın Başkan, ilan, harç, ruhsat bedelleri gibi bedelleri de erteliyorsunuz yani neredeyse belediyelerin bütün gelir kaynaklarını erteliyoruz ama bunun karşısında bir finansman koymuyoruz.

Bu konuda sizden de bir istirhamımız olmuştü. Bilmiyorum, Belediyeler Birliği burada var mı? Bunlar bu belediyelere ne kadar bir yük getirecek? Bununla ilgili, finansmanla ilgili ne tür tedbirler düşünüldü? Bunu sizden duymak istiyoruz veya teklif sahibi Uğur Bey’den duymak istiyoruz. Bunun belediyelerin bütçesine etkisi nasıl olacak? Yapabilen ve yapamayan belediye ayrımında, vatandaşla karşı karşıya kalma riskini düşündünüz mü? Bunun karşılığı nasıl bir finansman paketi öngördük?

Sayın Başkan, uzatmayayım, ezcümle, bu düzenlemeleri yaparken mutlaka bunun karşısındaki finansman programının da Hazine ve Maliye Bakanlığımızca veya Uğur Aydemir, Sevgili Vekilimiz tarafından bize önerilmesi gerekiyor ki bu düzenlemeye “evet” diyebilelim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Belediyeler Birliğinden kim var?

Arkadaşlar, tekrar ediyorum, almış olduğumuz bir karar; İYİ PARTİ’den 2, HDP’den 3, Cumhuriyet Halk Partisinden de 7 kişiden fazla olmayacak şekilde karar aldık. Bu, grup sözcüleriyle almış olduğumuz bir karar. Salgın nedeniyle odada daha rahat çalışılabilmesi amacıyla alınan bu karara lütfen riayet edelim.

Evet, Belediyeler Birliği Genel Sekreterimize söz vereceğim.

Buyurun.

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ BİROL EKİCİ – Sayın Başkanım, saygıdeğer milletvekilleri, çok değerli Bakan Yardımcılarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Belediyelerimizin bu kanun teklifiyle ertelenen alacakları yani Nisan, Mayıs, Haziran 2019 dönemine ait gelirler, ilan ve reklam vergisi -iş yerleri için- 35 milyon, çevre temizlik vergisi -iş yerleri için- 68 milyon, kira gelirleri 553 milyon, su hizmetlerine ilişkin gelirler de 2 milyar 67 milyon olarak tahmin edilmektedir.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Türkiye çapında mı?

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ BİROL EKİCİ – Türkiye çapında.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – 2 milyar 67 milyon.

BELEDİYELER BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ BİROL EKİCİ – Evet.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Toplam alacakları.

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ BİROL EKİCİ – Nisan, Mayıs, Haziran 2019 dönemine ait toplam alacakları.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Toplam ne?

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ BİROL EKİCİ – Nisan, Mayıs, Haziran 2019 dönemine ait gelirleri.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – “Üç aylık” diyorsunuz, aylık değil.

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ BİROL EKİCİ – Evet.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Toplam rakam var mıydı? Toplayalım; 4 milyara yakın...

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ BİROL EKİCİ – Yine, Sosyal Güvenlik Kurumuna ait prim giderleri 2 milyar 200 milyon lira, gelir vergisi tevkifatı da 1 milyar 600 milyon lira öngörülmektedir. Bu rakamları sayın vekilimiz de açıklayacaklar.

Şimdi, Belediyeler Birliği olarak bu nisan, mayıs, haziran aylarına ilişkin olarak şu ana kadar yapılan genelgelerle belediyelerimize getirilen kolaylaştırmaların bu şekilde kanun maddesi hâline dönüştürülmesini destekliyoruz. Belediyelerimize önemli bir kolaylık sağlayacağına inanıyoruz çünkü halka en yakın hizmet birimi olarak belediyelerin ellerini bu yasayla kolaylaştıracığımızı inanıyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Toplu taşımayla ilgili maliyeti söylemediniz.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Yeterli görüyor musunuz?

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ BİROL EKİCİ – Efendim, takdir Sayın Meclisimizindir.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yok, toplu taşımayla ilgili maliyeti söylemediniz.

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ BİROL EKİCİ – Toplu taşımayla ilgili maliyette belediyelerin kendi yürüttükleri toplu taşıma hizmetleri var, bir de özel sektörün yürüttüğü toplu taşımanın oluşturduğu maliyetler var.

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) – Peki, siz Türkiye Belediyeler Birliği olarak belediyeler üzerinden alınan bu tedbirleri yeterli görüyor musunuz?

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ BİROL EKİCİ – Efendim, takdir Meclisimizindir.

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) – Görmediğinizi anlıyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Belediyelerimizin finansman ihtiyacı doğacak mı?

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ BİROL EKİCİ – Efendim, bu dönemde hem hizmetlerimizdeki artış hem de gelirlerimizdeki azalış nedeniyle Türkiye’deki tüm işletmelerde ve tüm kesimlerde olduğu gibi bize de bir yansıması olacaktır ama bu iyileştirmelerin çok güzel etkileri olacağına inanıyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Aydemir...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Başkanım, 1’inci maddeyle ve bütün fıkralarıyla alakalı “a, b, c” diye bentlerin hepsinde açıklama yapabilirim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sadece bu belediyelerle alakalı olanlar lütfen.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Rakamlar, aynı rakamlar Sayın Başkanım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Şunu söyleyeyim o zaman ben: Değerli arkadaşlar, şimdi, biz parti sözcüleriyle yapmış olduğumuz toplantıda Sayın Çevre ve Şehircilik Bakanını aradık ve hep birlikte Sayın Bakanla görüştük. Sayın Bakana parti sözcüsü arkadaşlarımız görüşlerini ifade ettiler, Sayın Bakan görüşlerini ifade etti ve şöyle bir sonuçla karara bağladı orada: Birincisi, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı bu üç aylık süreçte aylık 610 milyon lira olmak üzere belediyelerden yapılmış olan kesintileri yapmayacağını ifade etti yani aşağı yukarı 2 milyar liralık bir kesintiyi bu üç aylık süreçte yapmayacağını ifade etti. Bu arada, Sayın Bakan belediyelere kendi içinde bu konularla alakalı olarak -su, toplu taşıma- bir çalışma yaptıracağını ve bu çalışmanın neticesine göre de -çünkü aylık 610 milyon liralık bir destek sağlamış oluyoruz belediyelere- eğer gerçekten zor durumda olunan bir husus söz konusu ise bu konuda da belki İller Bankası üzerinden bir destek sağlama mekanizmasının olabileceğini ifade etti. Çünkü Sayın Kuşoğlu, Sayın Paylan, Sayın Tatlıoğlu, Sayın Kalaycı’yla birlikte görüştük; bunu da sizlerin bilgilerine sunmak istedim efendim.

Sayın Kuşoğlu, sizinle devam edelim.

Buyurun efendim.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; normal bir zamanda değiliz, dünya savaşı koşullarının olduğu bir dönemdeyiz; baştan da söyledim, şu oturma şeklimizden, maskelerimizden de belli. Böyle bir zamanda, sadece krizin etkilerini üç ay erteleyerek ya da altı ay erteleyerek bazı etkilerini, bir şeyleri öteleyerek, erteleyerek bu krizden çıkamayız. Bu bir millî mesele, hepimizin meselesi. Bu, iktidarı da götürür, muhalefeti de götürür, tüm siyaseti de götürür, ülkeyi de götürür; ciddiye alınması gerekiyor. Bu konu ciddiye alınmadı, iktidar tarafından bu konu ciddiye alınmadı, Cumhurbaşkanlığı Kabinesi yeterli önlemleri almıyor bu konuyla ilgili. Bunları sadece üç ay, altı ay ertelemekle bu iş olmaz. Ben size söyleyeyim belediyelerin harcamalarını: 50 kişiyi taşıyan bir otobüs 10 kişiyi taşıyor, aynı maliyetler geçerli, otobüs şoförüne de ödemesini yapıyor, benzini de akaryakıtı da aynı şekilde harcıyor diğer giderleri de aynı şekilde kalmak kaydıyla. Bildiğim kadarıyla, şu anda bazı büyükşehirlerin, sadece toplu taşımadan bir ay içerisinde 100 milyon liralık zararları var, sıkıntıları var. İlave yardımlar yapıyorlar. Böyle bir ortamda belediyelerin bir ay sonra maaş ödemeleri bile mümkün değil, bunu görmezlikten gelmemiz mümkün değil. Devlet bir bütündür, merkezî idareyle,

yerel yönetimleriyle bir bütündür. Bir taraftan para basılıyor, merkezi idare birçok şeyi karşılıyor ama siyasi sebeplerle tutup da biz yerel yönetimleri kaynaksız bırakırsak bir süre sonra vatandaş sokağa çıkamaz, bunun maliyetini de hep beraber öderiz. Bu, siyasi bir konu değildir, millî bir meseledir, tekrar söylüyorum. Üç ay ertelemeyle bu işin altından kalkamayız; bunu, çok ciddi olarak yaklaşılması gereken bir konu olarak görün lütfen. İktidar görmüyor; burada da iktidarın temsilcileri yok ama kime anlatalım bunu? Bunun görülmesi şarttır. Hem böyle anormal bir sistemle yasa yapmaya çalışıyoruz, denetim yapmaya çalışıyoruz, yasama görevi yapmaya çalışıyoruz hem de krizden sıyrılmaya çalışıyoruz; böyle bir çözüm yok, bunu görmeniz gerekir değerli arkadaşlarım. Belediyeler Birliğinin de bu konuda daha gerçekçi olması lazım, daha gerçekçi taleplerinin olması lazım. Bunun altından kalkamayız. Biraz sonra göreceksiniz, bazı taleplerimiz var; hiç olmazsa onların karşılanması gerekir.

Çok teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Tatlıoğlu...

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Efendim, bu maddeyle ilgili olumlu bakıyoruz ama yetersiz olduğunu söylüyoruz, özellikle bu su paralarının ve elektrik paralarının. Beraberken bu Enerji Piyasası Başkanını da dinledik. Özellikle, bu elektrik ücretlerinde geçmiş dönemle ilgili okuma yapılması ve bunların sadece üç ay... Bunların, bu şekilde okumanın dışında, bu döneme ait olanların silinmesi gerekiyor yani. Şimdi, biz, yaklaşık 500 bin iş yerini kapatmaya sevk ediyoruz. Üç ay sonra bunlar bu borçları biriktirip nasıl ödeyecekler? Nisan, mayıs... “Temmuzda gel, bu temmuzla beraber bunları da öde.” diyeceğiz. Bunların mutlaka faizsiz bir yılla yapılması lazım.

Bir de bu mesire yerlerindeki -Sayın Bakan yardımcısı da galiba burada, gördüm- dönemsel kiralardan ertelenmesi güzel bir şey ama bunlar zaten bütün yıllık parayı bu üç ay veya altı ayda kazanıyorlar yani altı ay sonra ödeyeceği kirayı da bu üç ayda kazanıyor veya altı ayda kazanıyor. Dolayısıyla, esasında bu kiralardan yıllık ertelenmesi lazım.

Bir de bir şey daha dikkatimi çekti. Mesela, belediyelerin ilan vergisini, reklam vergisini almıyoruz; bu döneme ait birtakım genel bütçe gelirlerinin de alınmaması lazım. Belediyelere uygun gördüğümüzü niçin merkezi hükûmete uygun görmüyoruz? Bunlar eksiklikler ama bu hâliyle de biz bunu olumlu buluyoruz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Sındır...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Aslında ben de şunun vurgusunu yapmak istiyorum değerli arkadaşlar: Belediyeler -az önce de söyledim- kamu tüzel kişiliğidir, kâr amacı gütmaz. Temel görevlerine baktığınızda, halkın mahallî müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere vardır. Hizmetlerinin ve yatırımlarının tamamı halkın ihtiyaçlarını karşılamaya yöneliktir. Belediye bütçesindeki gelir kalemlerinin önemli bir kısmını emlak gelirleri teşkil eder; onun dışında ilan, reklam, tabela vergileri vardır, onun dışında cezalar vardır, kiralardan vardır, ecrimisil vesaire gibi işgaliye ücretlerinden gelen gelirleri vardır ve bunların tamamı sektöre uğramaktadır.

Vatandaş emlak vergisini vermekten “Şu dönem geçsin öyle vereyim.” diyerek imtina etmektedir. Gelirde ciddi bir kan kaybı vardır. İlan, tabela, reklam vergilerini almayalım diyoruz, almayacaklar. O alınmayacak, bu alınmayacak... Öz gelirlerinde büyük bir düşüş var. Merkezî yönetim bütçesinden gelen kaynaklarında da... Borçları varsa borçlarda yapılan kesintilerle belediyeler çok büyük bir maddî yük ve sıkıntı çekmektedir. Dolayısıyla, belediyenin bu hizmet ve yatırımlarını -hele bu salgın

döneminde halka yönelik yaptıkları işleri- bir lüks olarak görmemek, belediyenin ayakta durması, varlığını sürdürmesi, canlı olması... Halkımızın, milletimizin sağlığı, geleceği hepimiz için doğru olandır. Bu çerçevede ne önlem gerekiyorsa, önerilen ne varsa bunların hepsini dikkate almak gerekir.

Bakın, belediye, bütçesini geçen yıl yaptı. Bir salgın yoktu, beklenti yoktu, böyle bir öngörü yoktu; yatırımlarını, hizmetlerini buna göre belirledi, gelir kalemlerini buna göre tahmin etti, geçmiş yıllara bakarak bütün gelirlerini, tahminlerini ortaya koydu. Şimdi öyle bir durumla karşı karşıya kaldı ki, gelirler allak bullak, olmadık giderler karşısına çıkıyor. Ne hâlin varsa gör diyemeyiz. Belediyeleri, topyekûn -bir bütçe varsa bu bütçe üzerinden- ayakta tutmak, bu hizmetleri sürdürmek adına önemli diye düşünüyorum. Bu konuya da dikkatinizi çekmek istedim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Aksu...

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Covid-19'un ekonomik etkilerini azaltmak amacıyla birçok sosyal kesime, işletmelere, vatandaşlarımıza bu maddeyle destek sağlanmaktadır. Bu bakımdan olumlu ve isabetli bulduğumuzu ifade etmek istiyorum. Kuşkusuz, süreç içerisinde birçok tedbir alındı, şu anda da bazı tedbirleri alıyoruz, önümüzdeki günlerde de ihtiyaç duyuldukça muhtemelen yeni tedbirler alınabilecektir.

Burada yapılan düzenleme kuşkusuz genel bir düzenlemedir. Mecliste temsil edilen tüm partilere yahut tamamına yakınına ait belediyeler vardır. Bu, herhangi bir siyasi partiye ait belediyeye özel olarak yapılmış bir düzenleme de değildir. Dolayısıyla, süreç içerisinde hem tüm ekonomik ve sosyal maliyetleri toplum olarak birlikte katlanma anlayışı içerisinde hem de ekonomik maliyetlere birlikte katlanma, birlikte paylaşma ve destekleme anlamında yapılmış bir düzenleme olarak değerlendiriyoruz ve desteklediğimizi bir kez daha ifade ediyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Hamzaçebi, buyurunuz.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Önce bir şeyi ifade edeyim: “Hayır” demenin bile bir zarafeti vardır ama o zarafet bugün Komisyonunda, Başkanlık Divanında maalesef olmadı; üzüntümü ifade ediyorum.

Değerli milletvekilleri, şimdi, bu madde olumlu düzenlemeler içeriyor ancak (a) bendinde 1/4/2020, (b) bendinde 1/4/2020, (c) bendinde 1/4/2020 tarihi esas alınarak, bu tarihten sonraki üç aylık döneme ilişkin ödenmesi gereken bedellerin daha sonraki üç aylık döneme ertelenmesi öngörülüyor. (ç) bendine geldiğimizde belediyelerle ilgili tarihin 1/4/2020 değil, 19/3/2020 olarak alındığını görüyoruz. Bir kere bir uyumlaştırma yapmak lazım, belediyelerde 19/3/2020, diğerlerinde 1/4/2020 anlayışı doğru değil, mart ayını da kapsama dâhil etmek lazım. Bu tehlike, yoğunluğunu mart ayında hissettirdi, sokağa çıkmayın çağrıları mart ayında yapıldı, evde kalın çağrıları yapıldı, insanların özel yaşamından fedakârlık etmeleri istendi, ticaret hayatından fedakârlık etmeleri istendi ve mart ayında da bir kısım vatandaşlarımız Hazineye ait ödemesi gereken bedelleri ödeyemedi. 2/B arazilerinde bu ödemeler yapılamadı. Silivri’de olsun, Sultanbeyli’de olsun, Türkiye’nin diğer yerlerinde olsun hazine arazisini kullananlar, tarım arazilerini kullananlar vatandaşlarımız mart ayı ödemelerini yapamadılar.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, lütfen tamamlayınız, buyurun efendim.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Beş dakikayı bitirdim mi?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Hayır efendim, beş dakika vermiyoruz maddeler üzerinde. İki dakika verdim size, lütfen tamamlayın.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Konuşma süresi iki dakika mı Sayın Başkan?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Maddeyle ilgili olarak, evet, iki dakika verdim. Komisyon üyesi olmayan arkadaşlara.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Bu, bir mutabakat mıdır?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, o, benim tercihim.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Sayın Başkan, böyle bir saniye...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Ben gerekli müsamahayı gösteriyorum ama ilk defa her şey de karşı çıkıyorsunuz Sayın Hamzaçebi, lütfen... Yine ek süre verdim, buyurun.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Sayın Elvan, bakınız, burası Komisyon. İki dakika değil, benim konuşma hakkım beş dakikadır.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Öyle bir hak yok.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Bakın, Sayın Başkan, İç tüzük Genel Kurulda nasıl uygulanıyorsa burada da aynı şekilde uygulanır.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Öyle bir şey Komisyonunda söz konusu değil efendim.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) - Buna hakkınız yok. Bakın, otorite böyle kurulmaz, rica ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Lütfen, siz devam edin.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Benim beş dakika konuşma hakkım var ve her madde de görüşlerimi ifade edeceğim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Lütfen, siz konuşmanızı tamamlayınız.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Doğru olan, mart ayını da kapsama almaktır. Ödeyebilen vatandaşımız oldu, ödeyemeyen vatandaşımız oldu. Ödeyenler ödemiştir ama ödemeyenleri kapsama almak lazım arkadaşlar. Belediye de 19/3/2020, diğerlerinde 1/4/2020 tarihi doğru değil.

İkincisi, (d) bendinde belediyelere bir kolaylık sağlanıyor; gelir vergisi, stopaj ödemeleri erteleniyor, prim ödemeleri erteleniyor, iyi bir şey yapılıyor ancak buradan doğan ek finansman, belediyelere sağlanacak olan finansman imkânı üçüncü şahıslar tarafından haczedilebilecektir. Örneğin, belediyenin kredi borcu nedeniyle bir banka buraya haciz koyabilir. Bunların aynı zamanda haczedilemeyeceğine ilişkin bir hükmü buraya koymak lazım. (a) bendinde de “Hazine taşınmazları” kavramı kullanılmış, doğru ifade Hazine taşınmazları değildir. Millî Emlak Genel Müdürlüğünden bir arkadaşımız var mı burada, bilemiyorum. Bakın, 2’nci maddenin (i) bendinde doğru kullanılmış bunlar. “Hazinenin özel mülkiyetindeki taşınmazlar, devletin hüküm ve tasarrufu altındaki taşınmazlar” doğrusu budur. “Hazine taşınmazları” diye bir kavram hukukumuzda yoktur. Bunu “Hazinenin özel mülkiyetindeki taşınmazlar ile devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerler” olarak düzeltmek lazım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkanım, bu maddelerin etki analizini yaptı mı acaba Uğur Bey veya Hazineden sorumlu Bakan Yardımcımız?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, maddelerle ilgili...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bir de yani madde madde ya da toplu olarak bilmiyorum... Madde madde verseniz daha iyi olur, alt başlık olarak.

İkincisi de Hazine Bakan Yardımcımız buradayken bu bütçeyle ilgili bir öngörü verebilir mi yani bu krizin kısa, orta vadeli bütçeye olan etkileri ve... Hazine Bakanımız yüzde 5 büyümenin arkasında olduğunu söyledi. Bazı makro verilerle ilgili, hedeflerle ilgili yeni bir değerlendirme yaptınız mı ve Komisyonumuza Covid-19'un bütçeye kısa, orta ve uzun vadeli olarak etkileriyle ilgili bir analiz sunabilir misiniz?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, Sayın Aydemir, önce size söz vereyim, buyurun.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Başkanım, maddenin her bir bendi için, fıkrası için analizimiz var. Fotokopi şeklinde dağıtılır, okuyabilirim de. Nasıl isterseniz...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Birer cümle hâlinde söylerseniz...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Madde 1/(a), toplam 199 milyonu öteliyoruz üç ay için.

Madde 1/(b), 479 milyonu öteliyoruz. İkincisi, mesire yerleri için 16,8 milyonu öteliyoruz. Madde 1/(b)'nin şeyleri var maden ve enerji için, bir de taşınmaz kira gelirleri için var. Üçüncü fıkrası için de 14,2 milyon lira. Toplamda bu üçüyle beraber 510 milyon lira.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Madde 1/(ç), 553 milyon lira.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Başlığını da söylerseniz kayda geçerken anlaşılır.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Madde 1/(c), Millî Parklar.

Madde 1/(ç), belediye birliklerinin ve mülkiyetindeki satış, kira, ecrimisiller.

Madde 1/(d), gelir tevkifatı olan belediyelere toplam 3,8 milyar lira.

Madde 1/(e), su faturalarının ertelenmesinden doğan miktar 2,67 milyar.

Madde 1/(g), yıllık ilan ve reklam vergileri için 35 milyon lira.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – (f)'yi atladınız.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Çevre temizlik vergisi için yaklaşık 68 milyon.

Madde 1/(ğ), yaklaşık 550 milyon.

Bu, belediyelerle ilgili şeylerde yaklaşık yalnız onlar; tabii, tam net rakamı çıkarma şansımız yok yüzde 100.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kredi Yurtlar Kurumunu atladınız.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Söylüyorum, 550 milyon. Hatta onları nisan, mayıs, haziran için de ayrı ayrı çıkartabiliriz istiyorsanız, toplamı 550 milyon.

Madde 1/(h), tarım satış kooperatiflerine 2020 taksitlendirmesi için, 2020 için ertelenen borç 38 milyon 361 bin lira. Tarım satış kooperatifleri bunlar. Bunlarda 9 tane birlik var. Toplam 13 birlik var, 4'ünün borcu yok, 9 tanesinin borcu var. 9 tanesinin borcu yıllık 38 milyon 361 bin lira.

Madde 1/(ı), Seyahat acentesine yaklaşık 40 milyon lira.

Madde 1/(i), TEDAŞ'ın yapılandırmasıyla alakalı toplam 75.415 abone var; 1,677 milyar lira, küsuratı da var.

Sulama birlikleri, şahıslar; onun ayrı detayı var ama girmiyorum detayına Sayın Başkanım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Bakan Yardımcımız, buyurun.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Sayın Başkan, çok teşekkürler.

Sayın Vekilim, şu anda yıl sonuna yönelik bir analiz yapmak için çok erken bence çünkü pek çok tedbiri alıyoruz, çok aktif olarak, biliyorsunuz, hayata geçirmeye çalışıyoruz. Hem onun etkileri hem de bizim kontrolümüz dışında yurt dışındaki gelişmelerin etkilerini, bunların hepsini harmanlayıp analiz etmek çok kolay değil her anlamda. O yüzden bence şu anda çok erken kamuoyuyla paylaşmak için yıl sonu...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hem içeriye hem uluslararası piyasalara güven verecek bir program hazırladınız mı? Onu merak ediyorum.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – İnanın, pek çok program hazırlığı şu anda yapıyoruz. Yani çok yoğun bir şekilde çalışıyoruz ama...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bir program hazırladınız mı?

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Şimdi, kelimelere takılmadan çok yoğun çalıştığımızı söyleyebilirim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, arkadaşlar, teşekkür ediyoruz.

Şimdi, önergelerimiz var, okutuyorum sırayla:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2812) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesinin birinci fıkrasının (ç) bedinde yer alan “belediyeler” ibarelerinin “belediyeler, il özel idareleri” şeklinde ve “Çevre ve Şehircilik Bakanı” ibaresinin “ilgisine göre Çevre ve Şehircilik Bakanı veya İçişleri Bakanı” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Cemal Öztürk

İbrahim Aydemir

Giresun

Erzurum

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN– Evet, gerekçeyi okutuyorum.

Gerekçe:

Önergeyle yeni coronavirus (Covid-19) salgınından kaynaklanan nedenlerle faaliyetlerini yürütemeyen veya faaliyetlerinde aksama meydana gelen ve bu nedenle de gelir kaybına uğrayan işletmelerin yükünün hafifletilmesi amacıyla; il özel idareleri ve bağlı kuruluşları ile bunların üyesi olduğu mahallî idare birliklerinin mülkiyetinde veya tasarrufunda olan taşınmazlara ilişkin olarak ilgili mevzuatınca yapılan satış, ecrimisil ve kiralamadan kaynaklanan bedellerin veya tutarların 19/3/2020 tarihinden itibaren üç aylık döneme ilişkin tahsil edilmesi gereken kısımlarının üç ay süreyle ertelenmesi ve faaliyetleri durdurulan veya faaliyette bulunamayan işletmelerin faaliyette bulunmadığı döneme ilişkin olarak kira bedelinin tahsil edilmemesi düzenlenmektedir.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Başkanım, neden İçişleri Bakanı, bu teklif için mi? Anlamadım, bir izahat verirseniz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Çünkü bu tamamıyla teknik bir şey. Bazı hususlarda yetki İçişleri Bakanlığında, bazılarında Çevre ve Şehircilik Bakanlığında. Dolayısıyla böyle bir şeye gerek duyuldu, tamamıyla teknik bir düzenleme.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Mütekip önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2812) esas numaralı Yeni Koronavirüs (Covid-19) Salgınının Ekonomik ve Sosyal Hayata Etkilerinin Azaltılması Hakkında Kanun ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesinin 1'inci fıkrasının (d) bendinin ikinci satırında yer alan "tüm sosyal sigorta prim ödemelerinden" ifadesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki metnin ilave edilmesini arz ve teklif ederiz.

Eklenmesi önerilen metin: "1053 sayılı Belediye Teşkilatı Olan Yerleşim Yerlerine İçme, Kullanma ve Endüstri Suyu Temini Hakkındaki Kanun'un 4'üncü maddesi uyarınca Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğüne yaptığı yıllık taksit ödemelerini,"

Cavit Arı	Süleyman Girgin	Kamil Okyay Sındır
Antalya	Muğla	İzmir
Bülent Kuşoğlu	Emine Gülizar Emecan	
Ankara	İstanbul	

Gerekçe:

1053 sayılı Kanun gereğince DSİ Genel Müdürlüğüne içme suyu amaçlı olarak yapılan barajların yapım maliyetlerinin belediyeden tahsili için belediye ile DSİ arasında protokol düzenlenmektedir. 1053 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesine uygun olarak hazırlanan protokollerde yatırım maliyetinin en fazla otuz yıla kadar yayılabilen taksitler hâlinde geri ödeneceği düzenlenmektedir. Belediye su ve kanalizasyon idarelerinin bütçesinden yapılacak bu yılki geri ödemenin salgın hastalık nedeniyle gecikme faizi veya zammı işletmeksizin ertelenmesi gerekmektedir.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN - Evet, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Değerli arkadaşlar, bu önergeyle ilgili bir açıklık getirmek istiyorum. Bu konu ilgili 2 bakanlığımıza aktarıldı; bir bakanlığımızın görüşü alındı, şimdi onunla ilgili telefonu da aldım. Dolayısıyla Hazine ve Maliye Bakanlığıyla da görüşülüyor. Bir gelişme olması hâlinde de Genel Kurulda bir şey yapılması söz konusu olabilecek, açıklayıcı bilgi vermek üzere söyledim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Başkanım, bir talebimi kayda geçirebilir miyim?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hazine ve Maliye Bakan Yardımcımız az önce bir açıklama yaptı. Önerimizi bir kez de burada kayda geçireyim. Plan ve Bütçe Başkanımız aracılığıyla bakanlarımıza bu talep iletilmişti. Şu anda dolar 6,90'ı gördü ve evet genişlemeci maliye politikası uygulamamız gerekiyor, vatandaşlarımızı gelirle buluşturmamız gerekiyor ama aynı zamanda makro dengeleri de korumamız gerekiyor. Bu açıdan güven veren acil bir programa ihtiyaç var. Acil bir programa yani hem içeriye hem dünyaya güven veren, bu girdaptan ülkemizi sağlam çıkaracağız, vatandaşımızı güçlü çıkaracağız, ekonomimizi koruyacağız diyebilen bir programa ihtiyaç var. Bununla ilgili de önce bizlerle bir iş birliği yapmanızı talep ediyoruz yürütme olarak yani biz buna açığız bütün Plan ve Bütçe Komisyonu üyeleri olarak. Bu konuda görüşlerimizin alınması, sizin önerilerinizi dinlemek ve birlikte, hep beraber ülkemizi bu girdaptan güçlü bir şekilde çıkarmak için önerilerimizi sunmak istiyoruz. Bu konuda bir görüşme talebimiz var yani birlikte önerileri, bütün yapısal önerileri, mikro ve makro tedbirleri görüşmek, bu hedefleri yeniden revize etmek ve bu konuda güven veren bir programı birlikte

oluşturmak üzere önerimiz var. Bu önerimizin yürütme tarafından mutlaka dikkate alınması gerektiğini düşünüyoruz. Aksi takdirde bu girdaba hepimiz kapılırız. Geliştirmeci para politikaları doları sürekli yukarı çıkarıyor, biliyorsunuz bu diğer rasyoları tetikliyor; buna dair mutlaka tedbirler almamız gerekir.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum Sayın Paylan.

Evet, müteakip önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2812) esas numaralı Yeni Koronavirüs (Covid-19) Salgınının Ekonomik ve Sosyal Hayata Etkilerinin Azaltılması Hakkında Kanun ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesinin 1'inci fıkrasının (f) bendinde yer alan “gerçek ve tüzel kişilere,” ifadesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki metnin ilave edilmesini arz ve teklif ederiz.

Cavit Arı	Süleyman Girgin	Kamil Okyay Sındır
Antalya	Muğla	İzmir
Bülent Kuşoğlu	Emine Gülizar Emecan	
Ankara	İstanbul	

Eklenmesi teklif edilen metin; veya büyükşehir belediyelerinin 5216 sayılı Büyükşehir Belediyeleri Kanunu'nun 7'nci maddesinin birinci fıkrasının (p) bendinin ikinci cümlesinde yer alan kriterler esas alınarak büyükşehir belediye meclisi kararıyla belirlenen yerlerdeki toplu taşıma hatlarının işletmesini temin ettiği o bölgede kurulu taşıma birlik veya kooperatiflerine,”

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Sayın Başkan, bir söz...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Sındır, söz vereceğim ama yani ihtiyaç...

Bununla ilgili, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğümüz burada mı?

Sizi hemen şöyle alalım, bir açıklama yapın.

Buyurun.

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI YEREL YÖNETİMLER GENEL MÜDÜRÜ TURAN KONAK – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; şimdi, buradaki kapsamda “belediyeden izin” “ruhsat” ya da “hat kiralama” ibareleri bütün işletme şekillerini kapsıyor. Dolayısıyla genel kapsayıcı bir düzenleme var, kooperatifleri de bu hükmün kapsadığını söyleyebilirim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, bunu zaten kapsıyormuş Sayın Sındır, “Mevcut düzenleme bunu kapsıyor.” dedi.

Sayın Sındır, buyurun.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Sayın Başkan, tabii, “kapsıyor” diyorsanız diyecek hiçbir şeyim yok ama burada belediye kendisi işletmiyor, izin vermiş, bir kooperatif işletiyor, taşıma birliği veya kooperatif bu işi yapıyor, aynı sorunu onlar yaşıyor. Yani “Bu, kapsam içinde.” diyorsanız, oradan o çıkıyorsa...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Onu ben özellikle sordum kendisini çağırıp çünkü “İzin verdiği için bu kapsama giriyor.” diyor.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Tamam, tutanaklara geçtiğine göre...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyoruz.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2812) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesinin (1)'inci fıkrasının (g) bendinde yer alan “çevre temizlik vergilerinin” ifadesinden sonra gelmek üzere “ve katı atık bedellerinin” ibaresinin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Cavit Arı

Bülent Kuşoğlu

Kamil Okyay Sındır

Antalya

Ankara

İzmir

Emine Gülizar Emecan

Süleyman Girgin

İstanbul

Muğla

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Gerekçeyi mi okutalım efendim?

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Ben bir şey söyleyebilirim Sayın Başkan.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun efendim.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Tabii, burada faaliyetini durduruyorsunuz veya faaliyette bulunamıyor bir işletme. Bu işletme faaliyet dediyse çevre temizlik vergisi alınmasın diyoruz, güzel ama katı atık bedeli var, onun alınması söz konusu. Aynı mantık, aynı gerekçeyle katı atık bedelinin de bu kapsam içerisine alınması doğru olur diye düşünüyoruz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Anladım.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Yeni Koronavirüs (Covid-19) Salgınının Ekonomik ve Sosyal Hayata Etkilerinin Azaltılması Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesinin (ç) bendinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

“ç) Büyükşehir belediyeleri, belediyeler, bunlara bağlı kuruluşlar ve iştirakleri ile bunların üyesi olduğu mahalli idare birliklerinin mülkiyetinde veya tasarrufunda olan taşınmazlara ilişkin olarak ilgili mevzuatınca yapılan satış, ecrimisil ve kiralamadan kaynaklanan bedellerin veya tutarların, 19/3/2020 tarihinden itibaren 3 aylık döneme ilişkin tahsil edilmesi gereken kısımlarının 3 ay ertelenmesine büyükşehir belediyeleri, belediyeler ve birliklerde meclis; bağlı kuruluşlar ve iştiraklerde ise yetkili karar organı yetkilidir. Bu süreler, bitiminden itibaren Çevre ve Şehircilik Bakanı tarafından 3 aya kadar uzatılabilir. Söz konusu alacaklar ertelenen süre sonunda, ertelenen süre kadar aylık eşit taksitler halinde, herhangi bir gecikme zammı ve faiz uygulanmadan tahsil edilir. Faaliyetleri durdurulan veya faaliyette bulunamayan işletmelerin faaliyette bulunmadığı döneme ilişkin olarak kira bedelleri tahsil edilmez.”

İsmail Tatlıoğlu

Bursa

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – İsmail Bey yok, gerekçeyi okutalım.

Gerekçe:

Teklifin mevcut hâlinde belediyelere bağlı iştirakler kapsam dışı kalmaktadır. Bu sebeple madde metnine bu iştirakler eklenmiştir.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda 1'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2'nci maddeyi okutuyorum:

Süre uzatımı, toplantı erteleme ve uzaktan çalışma

MADDE 2- (1) Yeni koronavirüs (Covid-19) salgını kaynaklı zorlayıcı sebep gerekçesiyle;

a) 10/2/2005 tarihli ve 5300 sayılı Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanunu kapsamında verilmiş olup 2020 yılı içinde geçerlilik süresi dolacak olan lisansların geçerlilik süresi bir yıl uzatılmıştır.

b) 10/6/1946 tarihli ve 4922 sayılı Denizde Can ve Mal Koruma Hakkında Kanun kapsamında ticaret gemilerine düzenlenen ve 11/3/2020 tarihi ile 31/7/2020 tarihi aralığında süresi dolan veya dolacak denize elverişlilik belgelerinin süresi, 1/8/2020 tarihine kadar uzatılır. Bu süreyi, bitiminden itibaren 3 aya kadar uzatmaya Ulaştırma ve Altyapı Bakanı yetkilidir.

c) 4922 sayılı Kanunun 3 üncü maddesi kapsamında yapılacak denetlemeler 1/8/2020 tarihine kadar ertelenir. Bu süreyi 3 aya kadar uzatmaya Ulaştırma ve Altyapı Bakanı yetkilidir.

ç) 4/11/2004 tarihli ve 5253 sayılı Dernekler Kanunu ve 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanununa göre dernekler tarafından verilecek bildirim ve beyannameler ile dernek genel kurul toplantıları 31/7/2020 tarihine kadar ertelenir. Bu süre, 3 aya kadar İçişleri Bakanınca uzatılabilir: Ertelenen genel kurul toplantıları, erteleme sona erdiği tarihten itibaren 30 gün içinde yapılır. Mevcut organların görev, yetki ve sorumlulukları erteleme süresi sonrasında yapılacak ilk genel kurula kadar devam eder.

d) 24/4/1969 tarihli ve 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu kapsamındaki genel kurul toplantıları 31/7/2020 tarihine kadar ertelenir. Bu süre, ilgili Bakan tarafından 3 aya kadar uzatılabilir. Ertelenen genel kurul toplantıları, erteleme sona erdiği tarihten itibaren üç ay içinde yapılır. Mevcut organların görev, yetki ve sorumlulukları erteleme süresi sonrasında yapılacak ilk genel kurula kadar devam eder.

e) 11/6/2010 tarihli ve 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu ile 29/6/2004 tarihli ve 5200 sayılı Tarımsal Üretici Birlikleri Kanunu kapsamındaki genel kurul toplantıları 31/7/2020 tarihine kadar ertelenir. Bu süre, Tarım ve Orman Bakanınca 3 aya kadar uzatılabilir. Ertelenen genel kurul toplantıları, erteleme sona erdiği tarihten itibaren üç ay içinde yapılır. Mevcut organların görev, yetki ve sorumlulukları erteleme süresi sonrasında yapılacak ilk genel kurula kadar devam eder.

f) 18/5/2004 tarihli ve 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanununun 61 inci maddesi uyarınca 2020 yılı Mayıs ayı içinde yapılması gereken Birlik Genel Kurulu, bir sonraki yıl Genel Kurulu ile birlikte yapılır.

g) 18/1/1984 tarihli ve 2972 sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanunun 33 üncü maddesine göre yapılması gereken seçimler 2020 yılında yapılmaz.

ğ) 28/2/2008 tarihli ve 5746 sayılı Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun kapsamında Ar-Ge ve tasarım merkezlerinde yürütülen faaliyetlerin Ar-Ge ve tasarım merkezleri dışında da yapılmasına; 26/06/2001 tarihli ve 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu kapsamında Bölge sınırları içinde yürütülen faaliyetlerin Bölge dışında da yürütülmesine 11/3/2020 tarihinden itibaren 4 ay süreyle sınırlı olmak üzere, Sanayi ve Teknoloji Bakanı tarafından

izin verilebilir. Bu süre, bitiminden itibaren Sanayi ve Teknoloji Bakanınca 3 aya kadar uzatılabilir. İzin verilmesi durumunda, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının bilgilendirilmesi kaydıyla, 5746 sayılı Kanun ile 4691 sayılı Kanun kapsamındaki indirim, istisna, destek ve teşviklerden yararlanmaya devam edilir.

h) 25/6/2001 tarihli ve 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanununun 30 uncu maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendinde öngörülen tespit 2020 yılı için 15 Temmuz 2020 tarihi esas alınarak gerçekleştirilir ve en geç 31 Temmuz 2020 tarihine kadar Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına gönderilir. Aynı fıkranın (b) bendi uyarınca yapılacak tespit ise 15 Temmuz 2020 tarihi esas alınarak yapılır ve Eylül ayının ilk haftasında Resmi Gazetede yayımlanır. Bu süreleri 15 Mayıs 2021 tarihine kadar uzatmaya Cumhurbaşkanlığı yetkilidir.

ı) 18/10/2012 tarihli ve 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu kapsamında bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay süreyle, anılan Kanun kapsamındaki toplu iş sözleşmesinin yapılması, toplu iş uyuşmazlıklarının çözümü ile grev ve lokavta ilişkin süreçler durdurulmuştur. Durdurulan süreçlere ilişkin anılan Kanunda yer alan süreler birinci cümledeki üç aylık durdurma süresi boyunca işlemez. Bu süreler, durma süresinin sona erdiği günü takip eden günden itibaren işlemeye başlar. Cumhurbaşkanı, bu bentte yer alan üç aylık süreyi bitiminden itibaren üç aya kadar uzatmaya yetkilidir.

ı)Hazinenin özel mülkiyetindeki taşınmazların satışı, kiraya verilmesi, trampası, arsa veya kat karşılığı inşaat yaptırılması ve sınırlı ayni hak tesisi işlemleri ile Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerin kiraya verilmesi ve kullanma izni verilmesi ihaleleri, 31/7/2020 tarihine kadar hizmet bedeli karşılığında Çevre ve Şehircilik Bakanlığının bağlı ve ilgili kuruluşları ile bunların iştiraklerine ait teknik altyapı kullanılmak suretiyle elektronik ortamda yapılabilir. Bu süre Çevre ve Şehircilik Bakanınca 3 aya kadar uzatılabilir. Bu ihalelere ilişkin usul ve esaslar Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından belirlenir.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Sayın Aydemir, açıklama yapmak ister misiniz?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Evet, Sayın Başkanım.

2'nci maddenin (a) fıkrasında, lisanslı depoculuğun bir yıl süreyle uzatıyoruz lisansını. Tamamen bu madde, Sayın Başkanım, coronayla alakalı, coronanın etkisi geçinceye kadar bunları ertelemeyi düşünüyoruz.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Çok teşekkür ederim.

Sayın Tanal...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Şimdi, bu 2'nci maddenin (b) bendinde bunun bir fizibilite raporu var mı? Böyle, bu durumda bulunan kaç tane gemi var acaba?

İkincisi: Burada, Denize Elverişlilik Belgesi olmayan gemilerin bu süre içerisinde denize çıkması can ve mal güvenliği anlamında hakikaten çok tehlikeli. Deniz araçlarına bunu getiriyorsunuz, kara araçlarında, kara yollarında getirmiyorsunuz, bu da eşitlik ilkesine ayrı bir aykırılık teşkil eder ki bırakın eşitlik ilkesini, burada can ve mal güvenliği açısından Denize Elverişlilik Belgesi olmayan yani denize çıkması tehlikeli olan deniz araçlarının denize çıkmasına izin vermek, bilmiyorum, hangi akılla mantıkla bağdaşır.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Belgesi olmayan değil, belgesi var.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Belgesi var ama süresi bitmiş. Süresi bitince yani bunun bir daha belgesinin alınması lazım, elverişli mi değil mi, bir muayene kontrolü şeklinde. Yani bu durumda bu kayıtlarda bellidir, kaç tane gemi var mesela? Yani bunun fizibilite raporunun olması lazım kaç tane gemi var diye.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Aydemir...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – “Denize Elverişlilik Belgesi olmayanlar” diye bir şey yok, zaten onlar denize çıkamıyorlar. Denize Elverişlilik Belgesi süresi dolanları üç ay uzatıyoruz, corona virüsünden dolayı tamamen.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – O da aynı şekilde, o duruma düşüyor değerli arkadaş.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Şu anda denizde onlar zaten.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Anladım, denizde, doğru ama onun altı temizlenmemiş, su alıyor. Yani can ve mal güvenliği açısından...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Başkanım, bunların kontrolü, bakımı bir makine dairesine girdikleri zaman tamamen tehlikeyle... Arkadaşlarla ben görüştüm zaten, makine dairesine girdikleri zaman bunun bakımı, onarımı, kontrolü tamamen risk taşıdığından dolayı...

Şimdi, corona büyük bir risk, zaten bunu söylemeye gerek yok, bundan dolayı üç ay öteliyorlar.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ederim.

Sayın Hamzaçebi, buyurun.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Teşekkür ederim.

2’nci maddenin (i) bendi üzerinde durmak istiyorum. 1’inci maddede söyledim, 1’inci maddede (a) bendinde hazine taşınmazlarından söz edilirken, burada hazinenin özel mülkiyetindeki taşınmazlar ile devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerden söz ediliyor. Doğru ifade budur. 1’inci madde aynen geçti ama yanlış oldu.

(i) bendine acaba neden ihtiyaç duyuldu? (i) bendi şunu düzenliyor: Hazinenin özel mülkiyetindeki taşınmazların satışı, kiraya verilmesi, trampası, arsa veya kat karşılığı inşaat yaptırılması ve sınırlı ayni hak tesisi işlemleri ile devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerin kiraya verilmesi ve kullanma izni verilmesi ihaleleri 31 Temmuz 2020 tarihine kadar elektronik ortamda yapılabilir. Yani bir acele mi var? Her şeyi ertelerken bu ihaleleri elektronik ortamda yapmaya neden ihtiyaç duyduk? Herkes interneti takip etmiyor, bu ihalelere girecek olup da internet takip etmeyen çok sayıda vatandaş vardır, kişi vardır, şirket vardır; buna neden ihtiyaç duyuldu acaba? Bunun ben gerekli olduğunu düşünmüyorum.

Covid bağlamında bir düzenleme gibi gözükmekle birlikte, bu düzenlemenin Covid’le hiçbir ilgisi yoktur, var ise... Teknik arkadaşlar var mıdır yok mudur, herhâlde Millî Emlakçılar yok çünkü Millî Emlakçılar olsaydı benim 1’inci maddedeki eleştirim üzerine...

MİLLÎ EMLAK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ HUKUK VE MEVZUAT DAİRESİ BAŞKANI VELİ KARAKAYA - Ben varım temsilci.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Ee, varsan sevgili kardeşim, 1’inci maddedeki eleştirim üzerine de bir açıklama yap.

Buna neden ihtiyaç duyuldu acaba, bu (i) bendine?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Aydemir...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Başkanım, bu da tamamen Covid-19’a bağlı olarak düzenlenmiş bir madde. Sadece üç aylık bir süreyle elektronik ortamdaki ihalelerde ilgili firmalara zaten şifre verilecek, teklifler elektronik ortamda alınacak, teklif verenler ihale rakamlarının hepsini zaten görecekler, belli bir süre içerisinde verilen teklifler geçerli sayılacak ve en yüksek rakamı veren herkes görecek ve ihale yapılmış olacak. Burada herkesi bir araya getirip, milleti toplu bir yere getirip ihaleyi yapmanın önüne geçmek için, en azından bu tehlike geçene kadar İller Bankası, Emlak Konut ve TOKİ’nin altyapısından faydalanarak bu süreci işletmeye çalışıyoruz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bu taşınmazların listesi var mıdır elinizde, verebilir misiniz?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Çalışalım onu, şu anda yok.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Şimdi, değerli arkadaşlar, ona ben müsaade ederseniz cevap vereyim, grev ve lokavtla ilgili olan madde değil mi bu?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Hayır, hayır.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Hayır, hayır Başkanım, elektronik ortamda ihale yapması.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yani hangi gayrimenkuller var?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) - Şimdi, Sayın Başkanım, 2019 yılı itibarıyla 17.500 ihale yapmışız, mart ayına kadar da 3.765 ihale yapılmış; ayda hemen hemen 1.500’e yakın ihale yapıyoruz. Tabii, bu da büyük bir risk teşkil ediyor. Bu riskin önüne geçmek için...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Mali durum iyi değilken, bütün faaliyetler durmuşken ihale demek, hazine taşınmazının, diğer işlerin hazine aleyhine fiyatlarla piyasaya verilmesi demektir. Doğru değil yani. Acelemiz ne?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Evet, yani hayat devam ediyor bir şekilde Sayın Vekilim. Yani tamamen el frenini çekip beklemenin de manası yok.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yani bunların değer tespiti yapılmış mı Sayın Başkan? Bu, gayrimenkullerin ihale listesi var mı yok mu?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ya zaten ihale listesi olmadan ihaleye nasıl çıkacaksınız?

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Kıymet takdiri yapılmıştır yani.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – İhaleye çıkılacağı zaman değer tespiti yapılır zaten.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Kıymet takdiri yapılmadan ihaleye çıkılmaz ki.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Başkanım, ihale süreçleri bugüne kadar nasıl devam ediyorsa, ilana çıkma nasıl devam ediyorsa aynı şekilde devam edecek, sadece ihaleye katılma elektronik ortamda olacak. Yani bugüne kadar herkesin haberi nasıl oluyorsa yine aynı şekilde haberi olacak, sadece ihalede bir araya gelinmeyecek, toplu şekilde bir yerde bulunulmayacak salonda, herkes elektronik ortamda ihaleye katılacak.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, şöyle, bu maddeyi oylamadan geçiyoruz sadece bir husus var, o hususla ilgili bir önerge söz konusu. Dolayısıyla daha sonra tekrar döneceğiz bu maddeye.

3’üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- 14/9/1972 tarihli ve 1618 sayılı Seyahat Acentaları ve Seyahat Acentaları Birliği Kanununun 4 üncü maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İşletme belgesi bir işletmeye mahsus olmak üzere tüzel kişilere verilir. Bakanlıktan izin almak kaydıyla işletme belgesi acenta unvanından bağımsız olarak başka bir tüzel kişiliğe devredilebilir ve devir Bakanlık siciline işlendiği tarihte hüküm ifade eder. Devredilen işletme belgesinde yer alan

agenta unvanı veya iltibasa yol açacak unvan on yıl içerisinde hiç bir seyahat acentasına kullanırlmaz. İşletme belgesini devreden tüzel kişiliğe üç yıl içerisinde yeniden işletme belgesi verilmez. Belge devrine ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça belirlenir.”

BAşKAN LÜTFİ ELVAN – Değerli arkadaşlar, maddeyle ilgili önerge var mı? Yok.

Maddeyle ilgili söz talebi var mı? Yok.

TÜRSAB KAMU İLİşKİLERİNDEN SORUMLU BAş DANIşMANI ALİ RIZA KOÇ – Sayın Başkanım, söz talebimiz var.

BAşKAN LÜTFİ ELVAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Başkanım, söz talebi var, Seyahat Acentaları Birliğinden bir temsilci var.

CAVİT ARI (Antalya) – Sektör temsilcisi var.

BAşKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, söz talebi varsa söyleyin.

TÜRSAB KAMU İLİşKİLERİNDEN SORUMLU BAş DANIşMANI ALİ RIZA KOÇ – Var, var efendim; buradayız efendim.

BAşKAN LÜTFİ ELVAN – Mikrofonun olduğu yere geçin o zaman.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Bir dinleyelim Başkanım onları.

BAşKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, bilemem ben, bürokrata ben niye söz...

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Çünkü onların söyleyecek bir şeyleri var.

BAşKAN LÜTFİ ELVAN – Bürokrata söz verip vermeme yetkisi...

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Ben söyleyecektim de bakmadınız bu tarafa.

BAşKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun.

TÜRSAB KAMU İLİşKİLERİNDEN SORUMLU BAş DANIşMANI ALİ RIZA KOÇ – Sayın Başkanım, kıymetli milletvekillerim; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Malumunuz üzere, bu coronavirüsün ekonomiye etkilerinin azaltılması hususunda yapılan değişikliklerde 1618 sayılı Kanun’un 4’üncü maddesine ilişkin de değişiklik teklifi var. Ancak biz, Türkiye Seyahat Acentaları Birliği olarak bu kanun maddesinin bu şekilde geçmesi durumunda amacına hizmet etmeyeceğini düşünmekteyiz. Dolayısıyla bununla ilgili olarak, değişiklik taleplerimizin kayda girmesi ve Komisyonunuz tarafından dikkate alınmasını arzu etmekteyiz.

Bu çerçevede, bu değişikliğin ve bu belge devrinin yapılması durumunda Türkiye Seyahat Acentaları Birliğinin mutlaka bir üst birlik olarak dikkate alınması ve devirde izin konusunda görüşüne başvurulmasını öneriyoruz.

İkincisi, tabii, buradaki amaç, seyahat acentesi belgesinin bir değer olarak ortaya konması ve şirketin kredibilitesinin artırılmasına da bir katkı sağlaması. Ancak bu değişiklik bu şekliyle geçerse normal bir acentenin kuruluş maliyeti ile devir maliyeti arasında herhangi bir fark oluşmadığından o seyahat acentesine herhangi bir katkı sağlamamaktadır. Dolayısıyla belge devrinde bir alt limitin mutlaka kayda girilmesi ve bunun da, Acentalar Birliği olarak, görüş olarak belirttiğimiz yeni ücretin 300 bin TL olarak dikkate alınmasını arzu etmekteyiz.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Bakanlıktan alırsa ne kadar?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Krizden dolayı...

TÜRSAB KAMU İLİŞKİLERİNDEN SORUMLU BAŞ DANIŞMANI ALİ RIZA KOÇ – Şu anda, bildiğim kadarıyla, 60 bin lira civarında Sayın Başkanım.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – 68 bin lira, 68 bin kûsur.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyoruz.

TÜRSAB KAMU İLİŞKİLERİNDEN SORUMLU BAŞ DANIŞMANI ALİ RIZA KOÇ – Sayın Başkanım, birkaç önerimiz daha var.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Hemen, süratle söyleyin.

TÜRSAB KAMU İLİŞKİLERİNDEN SORUMLU BAŞ DANIŞMANI ALİ RIZA KOÇ – Hemen bitiriyorum efendim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Dinliyorum.

TÜRSAB KAMU İLİŞKİLERİNDEN SORUMLU BAŞ DANIŞMANI ALİ RIZA KOÇ – Tabii, Seyahat Acentaları Birliği bu devir süresince herhangi bir ücret talep edememektedir ama ilk bu kriz meydana çıktığında 2020’de TÜRSAB olarak almış olduğumuz bütün komisyonların tamamından vazgeçerek 35 milyon TL değerindeki gelirimizden de vazgeçtik. Dolayısıyla bari bu belgeler devredilirken TÜRSAB’a ödenmesi gereken aidatın da mutlaka olmasını arzu etmekteyiz.

Dolayısıyla bu değişiklik taleplerimizin dikkate alınmasını talep ediyoruz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakan Yardımcısına söz vereceğim.

Buyurun.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN – Başkanım, Komisyonumuzun sayın vekilleri; hepinize saygılarımı sunuyorum.

Bu maddeyle bizim getirmek istediğimiz... Şu anda, mevcut olanda şirketlerin devri zaten mümkündü. Geçmiş yıllarda unvanla beraber devirler vardı, orada çok ciddi suistimaller, tüketicinin yanıltılması, tüketicin suistimale uğratılması hususları vardı; bu, 2006’dan, 2007’den beri kaldırıldı. Biz, burada, unvanla devri öngörmek, unvanı korumak kaydıyla sadece belge devrini öngörmekteyiz. Bugün 9.400 civarında seyahat acentesi var, bunlardan önemli bir kısmı “küçük esnaf” dediğimiz küçük ölçekli boyutlarda. Bunlar bu kriz sürecinde de işlerini yürütemeyeceği için, devir söz konusu olabileceği için bunların mağdur olmaması, devredebilmesi için sadece belgeyle, unvanla devredilmeyip tüketicinin mağdur olmaması için, acentelerden da -tabii, TÜRSAB kendi görüşlerini ifade etti ama- gelen talepler doğrultusunda seyahat acentelerinin unvanını devretmemek kaydıyla, sadece belge devrini burada öngörüyoruz. Zaten bir seyahat acentasının kurulmasının maliyeti -Başkanımızın da Sayın Vekilimizin de ifade ettiği gibi- 68 bin lira civarında; bu veya bunun altında bir fiyatla işlerine, faaliyetlerine devam edemeyecek acentalara devir imkânı getirerek onlara bu kriz ortamında bir imkân sağlamış oluyoruz. Durum budur, düzenlememiz bu şekilde.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Emecan, buyurun lütfen.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Ben soru sormak istiyorum. Bu unvansız devir yalnız bu şirketlerin değerinin çok altında. Tamam, kriz zamanı satmak zorunda ama yani bu sefer yok pahasına gitmesine, elindeki şirketin yani malının yok pahasına gitmesine sebep olmayacak mı? 68 bin liradan bahsediyorsunuz. Yani bu biraz riskli geldi açıkçası bana, bu firma sahiplerinin menfaati açısından. Yani sanki batan geminin malları gibi.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN –Hayır, şöyle tarif edeyim: Büyük acenta dediğimiz markası, unvanı, değeri olan acentalar var, bunlar da zaten şirketin devriyle alakalı, bunu yapmasının önünde bir engel yok yani. Daha çok, küçük, marka değeri olmayan şirketlere, belgesiyle de devredilebilme imkânı getiriliyor, yoksa marka değeri olan şirketler de bütün şirketi aldığı zaman zaten unvanıyla devralabiliyor. O, şu anda da fiilen cari, bundan sonra da o mümkün ama burada, bu imkânı olamayan küçük acentalar, -çok sayıda küçük acenta var bu durumda, biraz önce bahsettiğim gibi- bu faaliyetten çekilebilme, alandan çekilme, iş yapabilme imkânı yoksa, en azından mevcut durumunu tasfiye edebilmesi için belgesini devredebilme imkânı getiriyor yoksa o dediğiniz husus zaten geçerli, onu yapabilecek durumda zaten. Bu 9.400 içerisinde, işte, yüzde 20-25 civarındaki o küçük ölçeklilere böyle bir imkân getiriliyor.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Yani şunu mu demek istiyorsunuz: Bu acentalar isterlerse unvanı da aslında satabilirler.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN – Tabii tabii, şirketi devredebiliyorlar. O zaten Medeni Kanun’a göre mümkün, geçmişte de olan bir şey, hisse devriyle onu yapması mümkün. Burada sadece şirketin bir değeri veya önemli bir şeyi yoksa belgesini devredebilme imkânı sağlıyor. Bir vatandaş, isterse kurulu bir seyahat acentasının belgesini alabilir veya doğrudan TÜRİSAB’a başvurarak sıfırdan bir belge alabilme imkânına sahip, böyle bir alternatif getirilmiş oluyor. Yani öyle bir mağduriyet olmayacak Sayın Vekilim.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Burada TÜRİSAB’ın mağduriyeti oluşacak galiba.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN – Evet, biraz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

4’üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 4- 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 45- Devlete ait üniversitelerin tıp fakülteleri ve dış hekimliği fakülteleri ile bunlara bağlı sağlık uygulama ve araştırma merkezi birimleri ile rektörlüklerine bağlı sağlık hizmeti sunan enstitülerin döner sermaye işletmesi birimlerinden, borç karşılama yüzdeleri Hazine ve Maliye Bakanlığınca tespit edilecek oranın altında kalanlara Hazine ve Maliye Bakanlığı bütçesinden kaynak aktarılabilir.

Birinci fıkraya ilişkin usul ve esaslar Strateji ve Bütçe Başkanlığının görüşü alınarak Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenir ve yapılacak harcamalara ilişkin iş ve işlemler Hazine ve Maliye Bakanlığı denetim elemanları tarafından denetlenir. Denetimlerde, aktarılan tutarların belirlenen esaslar çerçevesinde ve amacına uygun olarak kullanılıp kullanılmadığı ayrıntılı olarak değerlendirilir.”

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Emecan buyurun.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Bir açıklamanız olacak mı önce maddeyle ilgili?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bu madde, tamamen üniversitelere bağlı olan fakülte hastaneleri ödemelerde zorluk çektiklerinden dolayı ödemelerini yapamıyorlar, ödemelerini yapamadıkları için Hazine ve Maliye Bakanlığı bunların önünü açmak istiyor. Tamamen maddenin amacı bu.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Şimdi, burada benim dikkati çekmek istediğim nokta, tamam, maddenin düzenlenmesi doğru bir düzenleme ancak neden burada Hazine ve Maliye Bakanlığı bütçesinden kaynak “aktarılabılır” şeklinde bir tanım var yani “aktarılır” olması daha doğru değil mi? Yani onu düzeltsek sanki “aktarılabılır” yerine “aktarılır”...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bunların tamamı zaten devlete ait üniversiteler.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Tamam, ama keyfilik getiriyor. Bunun düzeltilmesini, ben...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – “Aktarılır” derse, mesela, diyelim ki, anladığım kadarıyla 2020’de aktarılması lazım ama 2021’de aktarmayı düşünebilir Hazine ve Maliye Bakanlığı yani niye kendisini kısıtlasın Hazine ve Maliye Bakanlığı.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Zaten tespite göre... Zaten altında kalanları aktarır yani “aktarılabılır...” Neden aktarılabılır? Oranın altında kalanlar diye bir sınırlama getirilmiş. İşte, o zaman takdire bırakılınca da olmuyor.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Sayın Vekilim, üniversitelerle bu konuda çok yakın çalışıyoruz. Onların sorunlarının farkındayız ve çözmek için inanın çok uğraşıyoruz ve ben şahsen bire bir rektör hocalarla beraber çalışıyorum. Burada, herhangi bir şekilde bir keyfiyet veya “Ona olur, buna olmaz.” gibi bir şey söz konusu değil. Zaten hepsi, vekilin dediği gibi, devlet üniversitesi bu üniversitelerin. Burada, onların sırtında artık büyük bir kambur olan bu borçlarının, biliyorsunuz, artık yönetilemez hâle gelen borçlarının, bir plan çerçevesinde halledilmesi konusunu da içeren büyük, majör bir planı çalışıyoruz. Bunları yaparken de bundan sonra üniversitelerimizin tekrar aynı sıkıntıya girmemesi için, ikinci paragrafta belirttiği gibi, onların performansını da bir şekilde inceleyerek, yardımcı olarak onların finansal darboğaza girmemesini sağlamayı hedefleyen bir yapı bu. Burada “aktarılabılır” kelimesinin bir keyfiyet içermediğini vurgulamak isterim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, Sayın Kuşoğlu, galiba sizin söz talebiniz var.

Buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Evet, teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, bu keyfiyet içeriyor gibi görünüyor ama onun haricinde de şöyle bir şey var: Üniversitelerin toplam borçları ne kadar? Ben yeni geldiğim için... Özur diliyorum. Bildiğim kadarıyla en az 10 milyar borçları var.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Doğrudur, o civarda var.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – 44 hastane mi var bu şekilde kapsamda?

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – 43.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Şimdi, burada, eğer bunların sorunları çözülecekse belli bir zaman içerisinde çözülmesi lazım. Şimdi, böyle bir performans, yeniden bir bürokrasi yaratma; denetim elemanı gidecek, tespit yapacak; belli bir rasyonun altında kalanlara ayrı, üstünde kalanlara ayrı ödeme yapılacak falan. Gerek var mı buna? Sorun var, tespit etmişsiniz. Çözelim.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Efendim, orada, inanın kesinlikle ek bir bürokrasi yaratmaya niyetimiz yok.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Ama bakın, usul esas... Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı denetim elemanları girecek, denetleyecek; denetim sonunda belirlenen rapora göre belirlenen rasyo üzerinden belki ödeme yapılacak, belki yapılmayacak.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Borçlarını çeviremeyenler...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, müsaade edin, ben...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Ya da üniversite hastaneleri arasında farklılıklar söz konusu olacak. Gerek var mı ona?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Kuşoğlu, müsaade ederseniz ben ona cevap vermeye çalışayım.

Sayın Kabukcuoğlu’nu da dinleyelim, buyurun.

ARSLAN KABUKCUOĞLU (Eskişehir) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Şimdi, Türkiye’de bu işin en güzel örneği Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi. Burada, Bütçe Uygulama Talimatı’yla fiyatları belirleyen devlet. Bu hastanelerin hem hizmet hem de eğitim fonksiyonları var. Burada, devlet elinin de altında tutuyor, avucun da altında tutuyor, bu hastaneleri bunalıyor. Eğer ki burada uygun bir çözüm getirilecekse, bu fiyatlandırma üzerinde olmalı, hasta fiyatlandırılması üzerinde olmalı. Ve burada “Bütçeden kaynak aktarılabilir.” bence de tamamen keyfi bir şeydir. Şu getirilebilir: Yüzde 30’dan fazla ödeme zorluğuna giriyorsa bunlara aktarma yapılıp ve olur biter. Sanki, öyle anlaşıyor ki bazı hastaneleri devlet eline alsın, devlet hastanesi olsun ve tıp fakülteleri bu hastanelerden kopsun.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Yok.

Evet, teşekkür ediyorum.

Arkadaşlar, Sayın Kuşoğlu...

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Herkesin içinin rahat etmesi açısından...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Ben bir şey söyleyeceğim müsaade ederseniz.

Bu konu, Kalkınma Bakanlığım döneminde de çalıştığımız bir konu; o zaman da bu sorun olarak devam ediyordu. Sayın Kuşoğlu da dinlerse...

Şimdi, bu, tabii, yeni bir sorun değil; aşağı yukarı iki üç yıldan beri devam eden bir sorun, hatta üç dört yıldır devam eden bir sorun.

Şimdi, burada, özellikle üniversitelerin döner sermaye sistemleri artık bu borç yükünü kaldırmaya yetmiyor yani bunu hepimiz biliyoruz. Dolayısıyla, şu anda, üniversite hastaneleri malzeme alımında sıkıntı yaşıyorlar. Nasıl sıkıntı yaşıyorlar? “Ya, ben nasıl olsa...” Borcunuzu ödemediniz düşüncesiyle teklif vermiyorlar, üniversite hastanelerine malzeme vermiyorlar. Böyle bir sorun var. Üniversite hastanelerinin bu problemini, bizim, hele hele bu Covid sıkıntısı ortaya çıktıktan sonra bir an evvel çözmemiz gerekiyor; malzeme yönü itibarıyla. Burada sadece genel bir ifade kullanmak bana kalırsa doğru değil, burada özellikle spesifik olarak konulması, yani belirli bir oran belirlenip kendi sistemini çevirebilecek bir oranı belirleyip -çünkü döner sermayeden de gelirleri var- o orana göre üniversitelere -neticede bunların hepsi devlet üniversitesi- bir katkı sağlanması gerekir diye düşünüyorum ki şu süreçte gerekli olan bir madde olduğunu da düşünüyorum açıkçası.

SALİH CORA (Trabzon) – En önemli madde.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Başkan, tabii ki gerekiyor orada hemfikiriz de yani böyle, sorunu çözmezsek sürekli hâle getirmek... bunun anlamı yok onu söylemek istiyorum, yani bir de bürokrasi yaratıyoruz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Ama sorunu çözmek için getiriyorlar.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – İlave olarak da bürokrasi yaratıyoruz ve sürekli hâle getiriyoruz.

ARSLAN KABUKCUOĞLU (Eskişehir) – Her sene bu olayı yaşayacak hastaneler.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sürekli olarak borç içerisinde devam edecek; Maliye Bakanlığı keyfi olarak, isterse verecek, isterse vermeyecek.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Hayır, bununla ilgili kalıcı bir çözüm... Mesele burada, bununla ilgili Maliye Bakanlığımızın görüşü -onlarla da görüştüm- burada kalıcı bir çözüm üretmek ve zaten bu kalıcı çözümün üretilmesi adına böyle bir maddeyi arkadaşlar getiriyorlar. Ha belki şunu söyleyebilirsiniz “Bu, geçici bir madde olsun.” gibi bir şeyiniz olabilir, onu da Bakanlıkla isterseniz bir değerlendirelim, bilemiyorum.

ARSLAN KABUKCUOĞLU (Eskişehir) – Kalıcı çözüm orada hastalığın fiyatlandırmasıyla olabilir.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Şimdi, tek sorun o değil değerli Sayın Vekilim, yani sadece fiyatlandırmadan kaynaklanan bir problem değil, aynı fiyatla çalışıp da kâr eden hastaneler var. Buradaki sıkıntı, özellikle, döner sermayedeki sistemiyle ana problem, personele ödenen ücretler. Ne kadar döner sermaye kapsamında ödeniyor, ne kadar devlet memuru kapsamında ödeme yapılıyor... Yani burada, oranlarda bir farklılık var, eğer döner sermayeden daha çok ödeme yapılıyorsa yani devletin bütçesinden değil de döner sermayeden almış olduğu gelirle daha fazla ödeme yapılıyorsa o zaman sistemi çevirmede zorlukla karşılaşıyor bu üniversiteler.

ARSLAN KABUKCUOĞLU (Eskişehir) – Devletin bütçesi zaten standart Sayın Başkan.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Dolayısıyla buna çözüm üretilmesi gerekir diye düşünüyorum.

Evet, buyurun.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Yani, şu getirilebilir...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Emecan'ı da dinleyelim ondan sonra size söz vereyim.

Buyurun.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Şimdi, sizin de dediğiniz gibi Sayın Başkanım, yani yıllardır konuşuluyor, kangren olmuş bir sorun aslında yani, 27'nci Dönem başladığından beri her bütçe döneminde de sürekli biz bu konuları gündeme getiriyoruz. Bütçe görüşmelerinde de bu sorunun çözülmesini çok dile getirdik ama -ki samimiyetinize inanıyorum yani sizinle ilgili değil söyleyeceğim şey, şahsınızla ilgili değil- diyorsunuz ki “Biz uğraşıyoruz, çalışıyoruz.” Yani uzun yıllardır devam eden böyle bir soruna aslında daha kalıcı bir çözüm üretilebilmiş olması lazımdı.

Şimdi, bu kaynak aktarımı... Tamam, evet, belki rahatlatacaktır ama temel sorunu çözecek mi bu? Yani bu üniversiteler sürekli yine açık vermeye devam edecek ve sürekli yine bir kaynak mı aktarılacak? Yani bu düzenleme, eksik ve yetersiz gibi görünüyor.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Şimdi, buradaki mesele, aslında... Sayın Emecan doğru söylüyor yani burada köklü bir çözüm bulunmasını istiyor, haklı. Ve yani bu düzenlemeyle köklü bir çözüm yoluna herhâlde gideceksiniz Osman Bey?

Buyurun.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Evet, teşekkür ederim.

Önce, Sayın Vekilimin ilk yorumundan başlamak istiyorum. Şimdi, fiyatlardan söz edildi. Biliyorsunuz, SUT fiyatlarını son sekiz yıldır ilk defa geçen aylarda artırdık ciddi şekilde -herhâlde onu izlemiştinizdir Sayın Vekilim- şu anda ciddi bir rahatlama geldi.

ARSLAN KABUKCUOĞLU (Eskişehir) – Ama kaç yıl bunalıttıktan sonra.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Ama şu anda geldi yani şu anki durum böyle.

ARSLAN KABUKCUOĞLU (Eskişehir) – Ama işte, birlikte sorunlar çözülmüyor.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – YÖK Başkan Yardımcımız da var...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Verelim efendim, verelim. Efendim, buyurun siz de şöyle buyurun Sefa Bey.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Burada üniversite hastanelerinin maliyet yapısında 2 temel unsur var -tahmin edebildiğiniz gibi eminim- 1, personel maliyetleri; ikincisi, malzeme ve ilaç maliyetleri. Personel maliyetleri konusunda yapılabilecek bir şey yok çünkü o kaynak ve gerekli ücretler. Ancak burada da konuşulduğu gibi ilaç ve malzeme fiyatlarında -gene sayın vekillerimiz de dile getirdiler- tefeci fiyatlarıyla alabildikleri için -artık onu da alamıyorlar- muazzam bir borç yükü altındalar. Bunları geri ödeyemiyorlar çünkü şu anda üniversite hastanelerinin tek gelirleri -eğer Maliye Bakanlığı yardım yapmazsa- döner sermayeleri olduğu için gelen kaynak, o borcu çevirmeye yetmiyor. Burada, bu biriken borcu 1 defada tamamıyla eritmek için detaylı bir planımız var.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Ama efendim bir de şu var: Üniversiteler, biliyorsunuz, bilim yuvaları aslında, orada kâr etmeyi de beklemek doğru olmayacaktır hiçbir zaman diye düşünüyorum bu arada.

BAŞKAN – YÖK Başkan Vekilimiz, buyurun.

YÖK BAŞKAN VEKİLİ PROF. DR. M. İ. SAFA KAPICIOĞLU – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Öncelikle, ben de bir sağlıkçı olarak bu yeni coronavirus küresel salgınıyla mücadele eden sağlıkçılara şükranlarımı arz ederek başlamak istiyorum.

Üniversite hastanelerimiz de bu süreçte çok ciddi görevler üstleniyorlar ve bu şekildeki düzenlemeyle yıllardır -2015'ten bu yana yaklaşık beş yıldır-süre gelen mali sürdürülebilirlikle ilgili sıkıntının çözüme kavuşturulduğunu görmek işin doğrusu bizi YÖK olarak da memnun ediyor. Bu hususta bunun uygun olduğunu düşünüyorum. Tabii, 2015 ve 2016'da Ekonomi Koordinasyon Kurulu toplantılarına da katılmış birisi olarak şunu arz etmek istiyorum: Orada yaklaşık 25 maddelik tedbirler silsilesi imza altına alınmıştı, onların bir kısmı hayata geçti yine, SUT fiyatlarındaki artış da yakında gerçekleşti; o da olumlu bir katkı olarak üniversite hastanelerimizi rahatlatmıştı. Ancak sadece SUT fiyatlarının düzenlenmesi üniversite hastanelerinin gelirlerini çözecek bir unsur değil. Bu maddenin getirdiği katkıyla birlikte kalıcı çözümlerin de üretilmesi bu madde kapsamında uygun olacaktır diye düşünüyorum.

Arz ederim efendim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Arı, sizin söz talebiniz var.

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkan, bu maddeyle ilgili olarak Yükseköğretim Kanunu'nda değişiklik yapılması hakkında bir kanun teklifinde bulunmuştum 25 Kasım 2019 tarihinde. Tabii, gerekçesini okumak istemiyorum ama özellikle üniversite yöneticilerinden aldığım değerlendirmeler sonrasında maddeyle... Şu maddeyi bir okuyayım: "Özellikle yükseköğretim kurumlarının tıp ve diş hekimliği fakülteleri ile sağlık uygulama ve araştırma merkezlerinde 657 sayılı Kanun'un 4/D maddesi

kapsamında çalıştırılacak işçi personel bu madde kapsamında kurulmuş olan döner sermaye işletmesi bünyesinde çalıştırılmaz. Bu kapsamdaki mevcut işçi personel bu kanunun yayımı tarihinden itibaren üç ay içerisinde kurum bünyesine geçirilir. Buna ilişkin kadrolar da başka işleme gerek kalmaksızın tahsis edilir.” şeklinde bir kanun teklifimiz olmuştu. Yani böyle bir düzenleme yapılırsa zaten bu sorunun kökten çözümü yönünde önemli bir adım atılmış olacağını bilgilerinize sunmak istiyorum. Bu konuda da ifade ettiğim gibi bir kanun teklifimiz oldu, şu an komisyonların tozlu raflarında bekliyor, yine aynı şekilde Plan ve Bütçe Komisyonunda da bu bekliyor.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler...Kabul edilmiştir.

5’inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 5- 24/5/1983 tarihli ve 2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 18- Yeni koronavirüs (Covid-19) salgını kaynaklı zorlayıcı sebep gerekçesiyle;

a) Bakım merkezlerinde bakım hizmeti sunulabilmesi için ek 7 nci maddenin birinci fıkrasında yer alan gelir ölçütü ve ağır engellilik şartları,

b) Hizmet alımıyla bakım hizmeti sunulabilmesi için ek 10 uncu maddenin birinci fıkrasında yer alan gelir ölçütü şartı,

bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay süreyle aranmaz. Cumhurbaşkanı bu süreyi bir yıla kadar uzatmaya yetkilidir.”

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Maddeyle ilgili söz talebi yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler...Kabul edilmiştir.

Değerli arkadaşlar, 6, 7 ve 8’inci maddeleri geçiyorum, onlarla ilgili müzakereyi biraz daha sonra yapalım diye düşünüyorum.

9’uncu maddeyi okutuyorum:

MADDE 9- 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Mücbir sebep

EK MADDE 7- Deprem, yangın, sel gibi doğal afetler ile salgın hastalık veya Hazine ve Maliye Bakanlığı bilişim sistemlerinin herhangi bir nedenle çalışmaması gibi mücbir sebep hallerinde; veri, bilgi ve belgelerin oluşturulması, kaydedilmesi, iletilmesi, muhafazası ve ibrazına ilişkin yöntemler Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenir.

Mücbir sebep hallerinde, Hazine ve Maliye Bakanlığı bilişim sistemleri üzerinden yürütülen işlemlerde yaşanabilecek gecikme nedeniyle ilgililere, gecikme faizi, gecikme zammı ve ceza gibi yaptırımlar uygulanmaz.”

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN –Sayın Hamzeçebi, buyurun lütfen.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, Türkiye Cumhuriyeti kurulduğundan bu yana bir kamu mali yönetim ve kontrol sistemi vardır. Bu sistem Osmanlı’da da vardı cumhuriyet bunu aldı daha kurumsallaştırdı, devam ettirdi. 1927 yılında yürürlüğe giren 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanunu, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim Ve Kontrol Kanunu yürürlüğe girene kadar yürürlükte kaldı. 5018 sayılı Kanun

da 2003 yılı Aralık ayında Türkiye Büyük Millet Meclisince kabul edildi ve tüm maddeleri itibarıyla da yanlış hatırlamıyorsam 1 Ocak 2006 tarihinden itibaren yürürlüğe girdi. Türkiye, cumhuriyetin kuruluşundan bu yana bir çok problem yaşadı; yangınlar oldu, deprem oldu, sel oldu, doğal afetler oldu. 1999 Gölcük merkezli depremi gayet iyi hatırlarım, Maliye Bakanlığında görevdeydim -Vergi daireleri de bilgisayara geçmişti- Gelirler Genel Müdüriyüdüm. O zaman dahi ihtiyaç duyulmayan böyle bir kanuni düzenlemeye neden ihtiyaç duyuluyor? Yani deprem olursa, sel olursa, salgın hastalık olursa Maliye Bakanlığı verilerini nasıl toplayacağını kendisi belirleyemiyor mu? Bunun için bir kanuna mı ihtiyaç duyuyor? Ne ilgisi var? Yani, bunun birinci fıkrasının hiçbir mantığını görmüyorum; bu, olsa olsa, bu işi bilmeyen kişiler tarafından kaleme alınmış bir madde olabilir. İkinci fıkra olabilir, kişilerin sorumluluğu vesaire, bu sorumluluğun olmaması için bir fıkraya ihtiyaç duyulmuş olabilir ama birinci fıkraya kesinlikle ihtiyaç yok.

Şimdi, deprem olursa arkadaşlar Maliye Bakanlığı böyle bir yetki maddesi yoksa veri toplayamayacak mı kendi birimlerinden? Deprem oldu, bilişim altyapısı çalışmadı. Bir genelge yayınlayıp “Bunları bana manuel gönderin.” diyemez mi Maliye Bakanlığı? Yasama organını bu kadar gereksiz yere meşgul etmeyin lütfen.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, Sayın Bakan Yardımcımıza söz veriyorum, buyurun

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Bu çok önemli bir madde bizim için çünkü yakın geçmişte zaman zaman sistemlerin tıkanmasından dolayı... Olay sadece efendim, muhasebe raporlaması değil burada, devletin finansal iş akışının düzenli sağlanması yani ödemelerin gerçekleştirilmesi. Sosyal güvenlik primi ödemeleri, ailelere yapılan ödemeler, bu ödemelerin yapılması zaten belli terminlere bağlı ve şu anda devletimiz tümüyle bilişim sistemleri üzerinde çalışıyor finansal işlemler açısından. Ve şu anda maalesef 5018 herhangi bir muğlak durumda, bizim Maliye Bakanlığı olarak belgeli bir şekilde geçici bir düzen kurmamıza net cevap vermiyor efendim. Bu çok önemli bir madde.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Peki teşekkür ediyorum.

Arkadaşlar dokuzuncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Sayın Başkan, bir şey söylemek istiyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun, buyurun Sayın Hamzaçebi

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Sayın Bakan Yardımcısı söyledikleriniz benim sorunun cevabı değil, lütfen... Yani kanunlarla yapılacak olan ödemeler bellidir memur maaşları, şunlar, bunlar. Ya yazın burada mesela elektrik kesildi... Hani bir fıkra vardır ya işte; Türk Amerika’ya gitmiş de fabrika bilgisayarla çalışıyor falan, bir düğmeye dokunuyorsunuz bütün üretim bantları harekete geçiyor. Sormuş: “Elektrik kesilince ne yapıyorsunuz?” “Aa! bak bunu hiç düşünmedik” demişler. Buna benziyor sizin dediğiniz. Yani deprem olursa arkadaşlar, bilgisayar bilişim alt yapısı çalışmazsa Maliye Bakanlığı vergi toplayamaz mı? Ödeme yapamaz mı? Bunun için kanun mu lazım?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, Osman Bey var mı bir açıklamanız?

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Keşke Sayın Vekilim, dediğiniz kadar kolay ve basit olsa bu olay. Depremde biliyorsunuz felaket planlaması diye bir olay vardır. “Database” olduğu gibi çökerse siz nasıl ilgili bilgileri toplayacaksınız? Yani bu konuda bizim kâğıda kaleme bu işi dökmek için yetkimiz yok.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Hemen size cevap vereyim -size bir ipucu da verdim aslında- 99 depreminde görevliydim. Depremde eğer bütün her taraf yıkılmışsa zaten alacağınız bir vergi yoktur. Bakın, Kocaeli İzmit’te bir vergi dairesi binası yıkılmasına rağmen vergi dairesinin kayıtları, bilgisayar kaydı, o kayıtlar bizde duruyordu. Dolayısıyla zaten o kayıtlar silinmişse, yıkılmışsa sizin sisteminizde bunun “back-up”ı yoksa zaten yapacağınız bir şey yok, gene manuel isteyeceksiniz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKAN YARDIMCISI AHMET ERDEM – Sayın Başkanım...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Lütfen, tamamlayın.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Olay vergi değil, yapılan ödemeler, yardımlar, bunlar tıkanıyor yani olay sadece vergi toplamak değil efendim.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Başkanım...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Oylandı, biliyorum zaten, ona etki etmek amacıyla değil de...

Şimdi, Sayın Bakan, burada “Mücbir sebep hâllerinde, Hazine ve Maliye Bakanlığı bilişim sistemleri üzerinden yürütülen işlemlerde yaşanabilecek gecikme nedeniyle gecikme faizi vesaire alamaz.” diyor. Sadece mücbir sebep hâllerinde değil, hiçbir şekilde beyanname alamıyorsanız, hangi gerekçeyle olursa olsun, sizden yani Bakanlıktan kaynaklanan veya depremden... Ne olursa olsun, zaten alamazsınız, almamanız gerekir. Yani burada mücbir sebep hâliyle konunun bir ilgisi yok aslında, pandemiyle de ilgisi yok. Hangi sebep olursa olsun beyannameyi almamışsınız, ödeme yapmak isteyen, mükellefin ödemesini almamışsanız tabii ki gecikme zammı, faiz, ceza vesaire tahakkuk ettiremezsiniz, olmaması lazım zaten. Yani bu, maddeye de çok gerek duyulmadan yapılması gereken bir konu.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Sayın Vekilim, bir de bunun devlet görevlileri tarafı var, o taraf çok muğlak. Yani burada elektronik nedenlerden dolayı, aksamalardan dolayı bir ödeme gecikirse ilgili ödeme görevlisi sorumlu tutuluyor bundan, şahsen. Bunları yasayla korumamız gerekiyor.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – O sorumluluk kalkmıyor ki.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – İkinci fıkra olabilir, birinci fıkraya göre...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – O sorumluluğu kaldırmıyorsunuz ki.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Sorumluluğu kaldırmıyoruz, sadece ceza bakımından, orada “ceza” kelimesi var, o cezai uygulamayı koyuyoruz, o net değildi şu ana kadar.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Ama mükellefe ceza, gecikme durumunda tahakkuk ettirilmezse...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Şimdi, yalnız şey var: Sayın Hamzaçebi “İkinci fıkra olabilir.” diyor yani orada ikinci fıkradaki...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Yani sosyal güvenlik prim kesintisini zamanında yapıp gönderemedik; sorumlu olur, onu önlemek için ikinci fıkrayı getirirsiniz. Birinci fıkraya asla ihtiyaç yok.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Hangi harcamalarla ilgili?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Şöyle: “Hazine ve Maliye Bakanlığı bilişim sistemleri üzerinden yürütülen işlemlerde yaşanabilecek gecikme nedeniyle gecikme faizi, gecikme zammı ve ceza gibi yaptırımlar uygulanmaz.” Buna Sayın Hamzaçebi “Uygun.” diyor yani bu olabilir ama ilk paragrafta karşı bir görüşü var.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Otomatik olarak zaten tahakkuk ettiremez.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Bakanlık olarak tekrar, bir daha değerlendirsınler, eğer gerekirse Genel Kurulda düzeltelim.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Maliye Bakanlığına genelge yayımlama yetkisi alıyorsunuz.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Mustafa Bey dedi ki: “Vergi dışında harcamalarla ilgili...” Öyle bir harcama?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Yok yok!

10’uncu maddeyi okutuyorum:

MADDE 10- 21/3/2007 tarihli ve 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 12- (1) 30/9/2020 tarihine kadar bu Kanun kapsamında el konulan ve bulaşıcı salgın hastalıkla mücadele ile doğrudan ilgili tıbbi cihaz ve malzemeler, test materyali, plazma, etil alkol, izopropil alkol, gliserol, maske, eldiven, tulum, galoş, kolonya, dezenfektan, dezenfeksiyon cihazları, solunum cihazı, yoğun bakım malzemesi, ilaç, aşı, ilk yardım araç-gereçleri ve bunların üretiminde kullanılan cihaz ve malzemeler, delil olarak saklanması gerek bulunmaması halinde yeteri kadar numune alındıktan, bunun mümkün olmaması halinde her türlü ayırt edici özelliği tespit edildikten sonra, el koyan idare veya ilgili kamu kurumu tarafından soruşturma evresinde hâkim veya kovuşturma evresinde mahkemeden tahsisi talep edilebilir. Talep üzerine verilen kararlara karşı itiraz edilebilir. Hakim veya mahkemece tahsisi uygun bulunan eşyanın soruşturma veya kovuşturma sonunda iadesine karar verildiği takdirde eşyanın rayiç değerinden varsa gümrük vergileri ve para cezaları ayrıldıktan sonra kalan tutar, tahsis yapılan kurum tarafından eşya sahibine ödenir.

(2) Cumhurbaşkanı birinci fıkrada yer alan süreyi 3 aya kadar uzatmaya yetkilidir.”

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, madde üzerinde söz talebi yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

11’inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 11» 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 13- (1) Sermaye şirketlerinde, 30/9/2020 tarihine kadar 2019 yılı net dönem kârının yalnızca yüzde yirmibeşinin dağıtımına karar verilebilir, geçmiş yıl kârları ve serbest yedek akçeler dağıtımına konu edilemez, genel kurulca yönetim kuruluna kâr payı avansı dağıtımına yetkisi verilemez. Devlet, il özel idaresi, belediye, köy ile diğer kamu tüzel kişilerinin ve sermayesinin yüzde ellisinden fazlası kamuya ait fonların, doğrudan veya dolaylı olarak sermayesinin yüzde ellisinden fazlasına sahip olduğu şirketler hakkında bu fıkra hükmü uygulanmaz. Bu fıkrada belirtilen süreleri üç ay uzatmaya ve kısaltmaya Cumhurbaşkanı yetkilidir.

(2) Genel kurulca 2019 yılı hesap dönemine ilişkin kâr payı dağıtımı kararı alınmış ancak henüz pay sahiplerine ödeme yapılmamışsa veya kısmi ödeme yapılmışsa, 2019 yılı net dönem kârının yüzde yirmibeşini aşan kısma ilişkin ödemeler birinci fıkrada belirtilen sürenin sonuna kadar ertelenir.”

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, bu konuyla ilgili söz talebi var. Sayın Hamzaçebi, buyurun lütfen.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri; teklifini tümü üzerinde görüşlerimi ifade ederken bu konuya da değindim, gerekçesini okudum. Söz konusu gerekçeye katılmıyorum. Şirketlerin Covid-19 nedeniyle yaşanan ekonomik kriz sürecinde mali yapılarının daha güçlü tutulması amacıyla geçmiş yıl kârlarının ve serbest yedek akçelerinin dağıtılmaması, dağıtılacaksa da “bu dağıtımın toplam kârın yedek akçelerin yüzde 25’ini geçmemesi” esası getiriliyor.

Şirketlerin mali yapılarını en iyi düşünecek olan o şirketi yönetenlerdir, o şirketin sahipleridir. Ayrıca, “Bir şirketin mali yapısını güçlü tatalım.” derken bu şirketten kâr payı elde edecek diğer şirketlerin mali yapıları bozulabilir. Bu şirketten kâr payı elde edecek diğer gelir vergisi mükelleflerinin ya da diğer gerçek kişilerin kendi yaşamları, geçinmeleri, kendi hayatlarını idame ettirmeleri zora girebilir. Buradan elde edeceği kâr payıyla kendi yaşamını planlamış, kira ödemesini, diğer ödemelerini planlamış bir vatandaşın durumunu bu hesaba hiç katmıyorum.

Ben bu düzenlemede bir şeyden endişe ederim: Yani, devlet, bu kârları dağıtmayıp daha sonra bu kârlar üzerinden vergi mi almak istiyor acaba? Ya da bu kârların toplamı üzerinden, bu kârların devlet iç borçlanma senetlerine tahvil edilmesi mi düşünüyor? Maddeyi hazırlayan birimin, sanıyorum, Gelir İdaresinin bunda rolü vardır, bir hesabı vardır mutlaka. Bu şekilde dağıtılmayan kârların ya da serbest yedek akçelerin toplam tutarı nedir acaba? Bu konuda da bir bilgi rica ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Girgin.

SÜLEYMAN GİRGIN (Muğla) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, bu maddeyle ilgili düzenlemeyle doğrudan alakalı değil ama Anadolu’daki yerel medyanın özellikle Parlamentodan beklentileri var, ben bununla bağlantılı olarak onu paylaşmak istiyorum müsaadenizle.

Bilindiği gibi, il ve ilçelerde yayın yapan yerel basın organları son gelişmeler sonrasında çok kötü bir duruma düşmüştür. Yerel basın zaten bir süredir yaşamını sürdürmekte zorlanmakta ve birer birer kapılarına kilit vurmaya zorunda kalmaktadır. Coronavirüs pandemisi sonrasında ise bütün dünyada olduğu gibi, ekonomiler büyük sıkıntı yaşarken alınan kimi önlemler sonrasında, en büyük finansman kaynakları resmi ilanlar olan yerel gazeteler daha zor bir duruma düşmüşlerdir. Mahkeme ve icra ilanları takibatlar durdurulmuş olduğu için yoktur, pek çok kamu kurumu ihale yapmamaktadır ve bu nedenle ihale ilanları da durmuştur. Esnafın durumu ortada, reklam veren kalmamıştır. Bu, Anadolu’nun dört bir yanında yerelin nabzını tutan ve sorunlarını dile getiren, vatandaş bilgilendiren resmi ilan alma hakkını haiz 1.050 yerel gazete için tam bir ölüm fermanıdır, on binlere basın emekçisinin aileleriyle birlikte açlığa mahkûm olmasıdır. Bu tahrifatı ülkemiz kaldıramaz, yerel basına çok acil destek verilmelidir. Anadolu’da bulunan yerel medya şirketleri, en az 4 işçi çalıştıranlar, KOBİ kapsamında Kredi Garanti Fonu’ndan veya KOSGEB’ten kredilendirilmelidir. Resmi kurumlara olan ödemeler, SGK ve Maliye gibi, en az bir yıl süreyle ertelenmelidir. Reklam ve ilan faturalarına yansıyan KDV oranı ile ilanlardan alınan Basın İlan Kurumu payı yüzde 5’e düşürülmelidir, yerel radyo ve televizyon kuruluşlarının telif bedelleri başta olmak üzere RTÜK payı ve frekans bedelleri de bir süre alınmamalıdır. TÜRKSAT

uydu bedeli ödemeleri bir süre ertelenmeli ve döviz değil, TL üzerinden indirimli olarak ödeme imkânı sağlanmalıdır. Kamu spotu yayınları ücretlendirilmek suretiyle TÜRKSAT ve RTÜK'le mahsuplaşma sağlanmalıdır. Medya sektörünün sahip olduğu emekçiler aynı geminin içindedirler. Polis ve sağlık görevlileri gibi hayatlarını tehlikeye atarak görev yapan gazeteciler ve medya çalışanları da ücretlerini sağlıklı olarak alamamaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Son cümlelerim Başkanım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Tamamlayın lütfen.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Çalışanların tamamına ve işsiz kalanlara Basın İlan Kurumu vasıtasıyla bir defalığına en az 3 maaş sosyal yardım olarak hibe desteği verilmelidir. Ayrıca, tüm medya çalışanlarına devlet bankalarından veya fonlardan bir yıllık maaşlarının yarısı kadar, isteğe bağlı olarak, beş yıl ödemeli faizsiz kredi desteği sağlanmalıdır. Devletin toplumsal mesaj içeren duyuruları ilgili Bakanlıkça resmî ilan olarak yayımlanmalıdır. Kamu kurumlarının resmî ilan statüsünde olmayan reklamlarına ayrılan bütçenin asgari yüzde 30'u yerel basına ayrılmalı ve Basın İlan Kurumu aracılığıyla eşit olarak dağıtılmalıdır. Yerel medyanın dijital dönüşümünde kullanılmak üzere teknolojik altyapı için düşük faizli kredi imkânı sağlanmalıdır. Son olarak, gazete basımında kullanılan kâğıt, kalıp ve mürekkep gibi ithal malzeme maliyetlerinin kur artışından etkilenmemesi sağlanmalı, bu gümrük vergileri tamamen sıfırlanmalıdır. Bu konuda mutlaka bir düzenleme yapılmalıdır. Bütün yerel medyanın talebi budur.

Komisyonaya saygılarımı iletiyorum, sağ olun.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Şener...

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Yani sadece bir soru sormak istiyorum.

Şimdi, bu 11'inci maddede sermaye şirketlerinin kâr dağıtımlarına ve serbest yedek akçe dağıtımına sınır getiriyorsunuz, yasaklama geliyor. Yani sermaye şirketleri için uygun görmediğiniz kâr dağıtımını ve serbest yedek akçelerin dağıtımını Hükümet olarak devletin içerisinde siz uygun görüyorsunuz. Bir çelişki var bu işte. Merkez Bankasının iki senedir hem kârına el koydunuz hem yedek akçelerine el koydunuz şimdi de diyorsunuz ki: “Şirketler, sermaye şirketleri, aman, bu serbest yedek akçeye dokunmasınlar, kâra dokunmasınlar, şirket bünyesinde kalsın.” Burada bir çelişki yok mu?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Hamzaçebi'nin ve Sayın Şener'in soruları vardı.

Sayın Bakan Yardımcımız Osman Bey, buyurun lütfen.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Sayın Başkanım, bu, Ticaret Bakanlığının maddesi ama ben, en azından, Sayın Hamzaçebi'nin yorumlarına bir açıklık getirmek istiyorum.

Gelir İdaresinin burada herhangi bir dahli olmadı; zaten olsaydı “Dağıtılsın ve stopaj alalım.” derdik efendim.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Hayır, hayır yani bu rakamlar Gelir İdaresinde olabilir, onların güçlü bir veri tabanı vardır. Onu sordum ben.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Yo, hani şey dediniz ya: “Bir vergi planı mı var?” Öyle bir plan yok. Olsaydı, şimdi, dağıttırıp stopajını alırdık.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Ek vergi getirme anlamında soruyorum.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Ek vergiyi her zaman getiririz ona bakarsanız, orada bir sıkıntı olmaz, biliyorsunuz.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Peki, sizden duymuş olduk.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Aydemir, buyurun.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Başkanım, bu madde tamamen yine coronayla alakalı. Şirketlerin yapısını güçlü kılmak, şirketlerin yapısındaki bir bozulmayı önlemek için gelmiş bir madde.

Bir de şu var: Sayın vekilim “Daha sonra vergi mi almayı düşünüyorsunuz?” dedi. Zaten, şu anda kâr dağıtımı yapılırsa onlarda stopaj var, vergisi yine vergi zaten. Bunlar vergi de vermeyecekler kâr dağıtmayınca. Biliyorsunuz, kurumlar vergisinde şirketler kâr dağıtırsa yüzde 10 stopajları da var bunların. O stopajları da vermeyecekler, dağıtıldığı zaman stopajları ödeyecekler zaten. Yani tamamen şirket yapısıyla alakalı, coronayla alakalı. Şirketlerin bünyesi bozulmasını istiyoruz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Yeneroğlu, buyurun.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Değerli Başkanım, saygıdeğer milletvekilleri; ben de önce hepinizi saygıyla, muhabbetle selamlıyorum.

11’inci maddeyle ilgili şöyle bir husus var: Prensip olarak şirketlerin mevcut öz kaynak yapılarının korunması olumlu bir adım ancak bunun da özendirici yöntemlerle yapılmasına öncelik verilmesi gerektiğini düşünüyorum. Şirketler risk ve likidite yöntemlerini serbestçe yapmalı ve nakit akımlarını serbestçe kendileri belirlemelidir. Hâlihazırda mevcut kriz dolayısıyla kârlılık anlamında problem yaşayan şirketlerin, 2019 yılında elde ettiklerin kârları bu yıl için şirket likidite yönetimi için kullanmaları söz konusu olacaktır. Bunu gerçekleştirmeyen şirketler söz konusu olarsa bu, özel sektör şirketinin kendi kararı olmalıdır ve devlet müdahalesi yapılmamalıdır. İlave olarak da BIST üzerindeki etkisi muhakkak düşünülmelidir.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyon Başkanlığına

Görüşülmekte olan Yeni Koronavirüs (Covid-19) Salgınının Ekonomik ve Sosyal Hayata Etkilerinin Azaltılması Hakkında Kanun ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 11’inci maddesinin kanun teklifi metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Garı Paylan

Diyarbakır

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Garı Bey, gerekçeyi mi okutalım?

GARı PAYLAN (Diyarbakır) – Evet.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Sermaye şirketlerinde 30 Eylül 2020 tarihine kadar 2019 yılı net dönem kârının yalnızca yüzde 25’inin dağıtılmasına ilişkin bir düzenleme getirilmesi hâlinde stopaj ve gelir vergisi alınamayacak olması nedeniyle önemli bir vergi gelirinden de vazgeçilmiş olacaktır. Getirilmek istenen bu düzenleme

neticesinde etki analizi raporları sunulmamış olduğundan kamunun hangi miktarda bir vergi gelirinden vazgeçmiş olacağı da belli değildir. Bu düzenlemeyle şirketlerin öz kaynak yapılarının bozulmaması kamunun ciddi miktarda vergi gelirinden vazgeçmesi pahasına gerçekleştirilmek istenmektedir.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Paylan, buyurun lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Bakan Yardımcım, Osman Bey, ne kadarlık bir vergi kaybı öngörüyorsunuz bu stopaj gelirinden dolayı; dağıtılmama gerekçesiyle?

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Şu anda elimde onunla ilgili bir analiz yok, olsa paylaşırdım ama yok şu anda.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Peki, en azından yasa bitinceye kadar bir analiz ister misiniz?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Çıkartamaz, ben size cevap vereyim: Bir, kurumlar vergisi beyanı nisan sonuna kadar devam eder.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, bununla ilgili bir tahmin olabilir yani o açıdan söylüyorum. En azından geçen yılki stopaj geliriniz bellidir bu konuda. Bu yıla göre bir projeksiyon koyabilirsiniz, “Şu kadarlık bir zarar olabilir.” diyebilirsiniz. Yani o açıdan söylüyorum Sayın Bakan Yardımcım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Değerli arkadaşlar, 12’nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 12- 19/8/2016 tarihli ve 6741 sayılı Türkiye varlık fonu Yönetimi Anonim Şirketinin Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 6 ncı maddesinin ikinci fıkrasının son cümlesinde yer alan “haziran” ibaresi “eylül” şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, bu Varlık Fonuyla ilgili Varlık Fonu Genel Müdürü burada; bir bilgi alalım.

Evet buyurun.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ ZAFER SÖNMEZ – Sayın Bakanım, sayın milletvekillerim, değerli hazırun; 12’nci maddeyle ilgili değişikliğimiz esasında pratik bir sebepten kaynaklanıyor. Varlık Fonunun ilk konsolide denetimi, tam konsolide, IFRS, UFRS, TFRS denetimi 2018 yıl sonu itibarıyla ancak kasım ayında bitirilmiştir. Daha önceki toplantılarımızda da ben değerli milletvekillerimize ve hazıruna iletmiştim Sayın Bakanım. Bunun sebebi şu, esasında: İlk defa denetim yapıldığı için TPAO, BOTAS, Eti Maden gibi kurumlarımızın yurt dışı iştirakleri var, ilk defa denetleniyor. Bunlarla ilgili tamamen yabancı ve yurt dışı denetim şirketlerinden kaynaklanan bir şekilde denetim raporları denetçimizin, KPMG eline çok geç ulaştı, Ağustos 2018 tarihinde ulaşabildi maalesef çok fazla baskı koymamıza rağmen. Bu, şunu gerektiriyor Sayın Bakanım, bu sene bu süreçleri daha öne çekiyoruz ilk defa geçen sene denetim yapılmasıyla beraber... Fakat Varlık Fonun konsolide toplam varlıkları geçen sene itibarıyla 223 milyar dolar, Türkiye’nin en büyük konsolidasyonu. Şunu anlatmaya çalışıyorum Sayın Bakanım:

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ ZAFER SÖNMEZ – Şu an itibarıyla fiilî olarak 2019 denetimi yapılmakta. Coronadan dolayı ekipler şirketlerde stok sayımı, alacak takibi vesaire süreçlerini gerçekleştiremiyor, masabaşı iş yapıyorlar. Pratik olarak, haziran ayının sonuna kadar zaten bu büyüklükte yapılması çok zordu ama süreçte de şu an fiili imkânsızlıklar var. Talebimiz tamamen bununla ilgilidir Sayın Bakanım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Kuşoğlu...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Genel Müdürün gerekçelerini anlıyorum ama bütün dünyada, bütün gelişmiş ülkelerde mali tablolarla ilgili mali yıl takvim yılıdır. Kurumların mali tabloları en geç nisan ayına kadar çıkmış olur, ilk üç ay içerisinde çıkmış olur, ondan sonra Hazine ve Maliye Bakanlığına sunulmaları, bağımsız denetimden geçmeleri tabii, o süre içerisinde zaten yapılmış olur. Sonra konsolide edilmeleri ve Cumhurbaşkanınca tespit edilecek elemanlar tarafından tekrar bir inceleme yapılması söz konusu. Şimdi bize eylülde gelirse -ekimde Meclis açılacak- ekim, kasım bütçeyle geçiyor yani Cumhurbaşkanından bize eylülde hemen gelmiyor -ekim kasım bilmiyoruz- geç gelebilir. Ondan sonra bizim de bütçeyle geçiyor iki ayımız. Hatta aralık ayında da Genel Kurulda da bütçe görüşülüyor, bizim denetleyecek zamanımız olmuyor. Bunu en fazla ağustos yapalım da biz de denetleyecek zaman bulabilelim takvim yılı içerisinde.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Ben, açıkçası, Sayın Kuşoğlu'nun önerisine katılıyorum. Şöyle katılıyorum, çünkü -yani taraf tutmuş gibi görmeyin, teknik bir konu- eylül ayı dediğiniz takdirde, bizim, burada, Mecliste görüşmemizi aksatır. Sizin düşüncenizi de almak istiyorum. Sayın Aydemir'in görüşü, bir de Bakan Yardımcımızın görüşü nedir onu da bilemiyorum. Dolayısıyla, eğer arkadaşlarımız uygun görüyorsa bunu ağustosla çekelim, hiç olmazsa Meclis bu aksamadan dolayı kaynaklanan sıkıntıyla karşı karşıya kalsın.

Sayın Aydemir...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Başkanım, kurumlar vergisi nisan sonu zaten tamamlanıyor, ağustos ayında yetiştirebilirler zannederim. Biz de zaten eylül, ekimde çok yoğun oluyoruz, ağustos ayı uygundur bizim için.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, bununla ilgili bir yetki...

Buyurun Sayın Hamzaçebi.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Açıklamadan şunu anladım: Covid-19'un yarattığı bu süreç nedeniyle denetim raporlarında bir gecikme olacak değil mi?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Hayır, hayır. Genel bir problem bu Sayın Hamzaçebi, Covid'le ilgisi yok bunun.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Hayır, Sayın Genel Müdülden böyle bir bilgi aldım ben.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Hayır, bu süreç için söyledi sadece.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ ZAFER SÖNMEZ – Sadece bu sene için.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Hayır, bu süreç içinse bunu geçici madde olarak düzenlemek gerekiyor.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ ZAFER SÖNMEZ – Sayın Başkan...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Bir saniye, bitireyim ben.

Siz bunu gerekçe gösterdiniz. Bu gerekçeyse, geçici madde yapacağız, bu değilse, Covid’i hiç gerekçe göstermenize gerek yok, o zaman bu maddenin bu teklifte ne işi var? Biz, Covid’le ilgili düzenlemeleri görüşüyoruz şu anda. Demek ki bunun Covid’le herhangi bir ilgisi yok. Covid’le ilgisi olmayan bir düzenlemeyi niye buraya getirdiniz? Hazirana kadar daha zamanımız var, arzu ediliyorsa nisanda, mayısta -bir başka mayısta hazıranda, her neyse- bir başka yasada bu düzenleme yapılabilir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, hoş geldiniz öncelikle.

KPMG’ye tamam denetimlerinizi yaptırıyorsunuz, daha önce raporunuz bize ulaşmıştı. Ancak Meclis denetimi de bu Komisyondan çıktı ve bu Meclis biliyorsunuz Varlık Fonunun kanununu düzenledi ancak Meclis denetimini ne 2017’yle ilgili yapabildik... 2017’nin son üç ayıyla ilgili ayrı bir rapor sunmanızı önermiştik. Biliyorsunuz, toplu konsolide bir rapor sunmuşunuz 2017 ve 2018’i Ne 2017 denetim raporunuzu ne 2018’i görüşebildik. Siz, şimdi, 2019’la ilgili süre talep ediyorsunuz ama iki yılın raporları görüşülmeden, Meclisten böyle bir yetki talep ediyorsunuz. Gerçekten, bunu Meclisimize karşı yapılmış büyük bir eksiklik olarak değerlendiriyorum çünkü yasanızda Meclisin denetimi var. Üçlü bir denetim öngörmüştük ve bunun en önemli saç ayağı da Meclis denetimidir. Bu konuda sorun nedir? Sizden mi kaynaklanıyor? Raporlar mı çıkmıyor? Meclisten mi kaynaklanıyor? Siz gönderiyorsunuz da görüşmüyorlar mı? Cumhurbaşkanlığında mı takılıyor? Neden bu denetimler Meclisimize ulaşmıyor ve neden bu denetlemeyi etkin bir şekilde yapamadık? Bu size de zarar verir, onu da söyleyeyim. Yani sonuç olarak Varlık Fonunun, Türkiye’nin varlıklarını yönetiyorsunuz ve Meclis denetimi de sizi güçlendirir. Yani KPMG yabancı bir şirket... Elbette uluslararası anlamda da bir kredibilite için bunu, uluslararası denetimi öngörüyorsunuz ama size en büyük güç verecek şey Meclisin Varlık Fonunu etkin bir şekilde denetlemesidir, milletin kaynaklarının nereye gittiğini gelip burada anlatmanızdır, bizim görüşlerimizi almanızdır ve denetime açık olmanızdır. Bu konudaki eksikliğin nereden kaynaklandığına dair sizden bilgi rica ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Kabukcuoğlu...

ARSLAN KABUKCUOĞLU (Eskişehir) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Biliyorsunuz, Sayın Durmuş Yılmaz evinden çıkamıyor, onun gönderdiği bir mesaj var bu bütçe görüşmesiyle ilgili, diyor ki: “Türkiye Varlık Fonu haziran denetimi Eylül’e erteleniyor. Yine üç aylık süre ön planda. Galiba Bilim Kurulundan bir mesaj aldılar ki üç ay sonra Türkiye’de her şeyin düzeleceğini düşünüyorlar. Coronanın yarattığı ekonomik sorunlar ile denetimin üç ay ertelenmesinin hiçbir bağlantısını göremiyorum. Bunun adı, denetimden kaçmaktır. Bu, yasal değildir. Yasa gereği, Cumhurbaşkanı tarafından belirlenen dış denetim şirketi ile eski Başbakanlık Teftiş Kurulu ve Hazine ve Maliye Bakanlığı Hazine Kontrolörleri Kurulu elemanlarınca değil, Sayıştay tarafından yapılan denetim üzerine denetim yapabilen Türkiye Büyük Millet Meclisi henüz 2016 ve 2017 yılları denetimini tamamlamamış.”

Teşekkür ederim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Osman Bey, buyurun.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Sayın Başkanım, burada ben, Hazine ve Maliye Bakan Yardımcısı olarak değil de yirmi sekiz yıl bağımsız denetim yapmış bir profesyonel olarak bir iki görüşümü belirtmek isterim.

Burada, Sayın Genel Müdürün belirttiği gibi, Türkiye’nin önemli şirketlerinin yurt dışı ortaklıkları var. Bunları UFRS bazında raporlanmasının konsolide edilmesi çok zor bir konudur yani bunu ben şahsen çok iyi anlıyorum. Ha, şu olur: Bunu öne çekersek –benim şahsi görüşüm- o zaman eminim çok da ucuz olmayan paralara yabancı denetim şirketleri bu işe girmezler. O zaman biz de bize gerekli olan o imzalar olmadan bu işi ucuz yoldan yapmak durumunda kalırız, o da güzel olmaz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Yeneroğlu...

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Evet, bir not da ben eklemek istiyorum.

Yapılan değişiklik, sadece denetim raporlarının Cumhurbaşkanlığına sunulma süresini uzatıyor. Oysa, denetim raporlarının Cumhurbaşkanlığı tarafından TBMM’ye, Plan ve Bütçe Komisyonuna gönderilme süresinde bir değişiklik yapılmıyor. Bu itibarla, taslakta önerilen süre uzatımı uygun bulunabilir ancak bu vesileyle özellikle şunu vurgulamak gerekiyor: Cumhurbaşkanının aynı zamanda Yönetim Kurulu Başkanı olduğu bir yapıda bu denetimin de bağımsız bir şekilde yapılamayacağı ortada. Esas tartışılması ve belki de düzeltilmesi gereken hususun bu olduğunu düşünüyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, Sayın Kuşoğlu...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Evet, Sayın Yeneroğlu’nun dediği husus tabii var, onu her zaman eleştiriyoruz zaten ama burada şu var, Osman Bey’in söylediği konuyla ilgili söyleyeyim: Zaten bağımsız denetim yapılıyor, bütün firmalarda yapılıyor ve zamanında yapılıyor biliyorsunuz. Bu, ilave olarak konsolide bir denetim bağımsız denetim kuruluşlarınca yapılacak, sonradan da üzerine, devlet denetim elemanları tarafından yapılacak olan bir denetim var yani şey yok. Zaten bütün firmalarla ilgili, dışarıdakiler de dâhil olmak üzere zamanında bitirilmesi gereken bağımsız denetimler var, ilave bir şey istemiyoruz burada. Yalnız bizim de denetimi yapabilmemiz için hiç olmazsa ağustosa alalım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Evet, bununla ilgili bir önerge geldi, okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2812) esas numaralı Kanun Teklifi’nin çerçeve 12’nci maddesinde yer alan “eylül” ibaresinin “ağustos” olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Cemal Öztürk

Giresun

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Teklifle “eylül” ayı ibaresi “ağustos” olarak değiştirilmektedir.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bir önergemiz daha var, okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Yeni Koronavirüs (Covid-19) Salgınının Ekonomik ve Sosyal Hayata Etkilerinin Azaltılması Hakkında Kanun ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 12'nci maddesinin kanun teklifi metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Garo Paylan

Diyarbakır

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, gerekçeyi mi okutalım efendim?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Evet, lütfen.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Türkiye Varlık Fonu, Türkiye Varlık Fonu Yönetimi AŞ ve şirket tarafından kurulacak diğer şirketler ile alt fonlar hâlihazırda zaten sağlıklı bir biçimde denetlenmemektedir. Örneğin 2018 yılının denetim ve inceleme raporları hâlen ortada yoktur. Denetimin sağlıklı bir biçimde yapılabilmesi için denetim sürecinin bir bütün olarak yeniden düzenlenmesi gerekmektedir.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Evet, Sayın Paylan'ın bir sorusu vardı, onu kim cevaplandırarak, siz mi Sayın Genel Müdür?

Buyurun.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ ZAFER SÖNMEZ – Sayın Bakanım, Sayın Başkanım, Sayın Milletvekilim; sadece KPMG denetimi tamamlanmadı 2018 için, Devlet Denetleme Kurulu raporu tamamlanmıştır. Rapor da Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığımıza iletilmiştir Sayın Milletvekili.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – 2016 ve 2017'yi ayrı ayrı getirmeniz lazım, siz tek rapor olarak getirmişsiniz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Ayrı, ayrı geldi efendim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Peki, onları görüşmedik.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Onlar geldi, şu anda eğer uygun görürseniz yarın görüşebiliriz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – 2016, 2017'yi mi?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – 2018'i.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır 2016 ve 2017'yi diyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Hayır, onları görüştük.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – 2016'yı ayrı, 2017'yi ayrı değil mi?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Hayır, hayır. Onlar kabul edildi efendim, onlar geçti.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Toplantıya çağırıdınız ama tek tek...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Hayır efendim, o bir eleştiri geldi. 2016 ve 2017'yi görüştük, bağladık. Şu anda yeni 2018 geldi, 2018'i de...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Orada eleştirdiğimiz şirketle ilgili bir şey vardı ya. Varlık Fonu AŞ'yle görüşmedik bunu.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Görüştük efendim, kayıtlara bakın lütfen, 2018’i görüşmedik Sayın Paylan, lütfen.

Evet, değerli arkadaşlar, kabul edilen önerge doğrultusunda maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

13’üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 13- 6741 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin beşinci fıkrasına birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümleler eklenmiştir.

“Türkiye Varlık Fonunun, Şirketin, alt fonların ve Şirketin kurduğu şirketlerin, diğer şirketler üzerinde üçüncü kişilerle birlikte ve/veya tek başlarına kontrolünü sağlayacak işlemlerinde, işlemlerin tarafları, onların doğrudan ve dolaylı ortakları, iştirakleri, bağlı ortaklıkları ile kontrol sağlanan şirketlere de bu işlemlerle sınırlı olmak üzere 6362 sayılı Kanunun 23 ile 27 nci maddeleri ile bu Kanun kapsamında yürürlüğe konan ilgili ikincil mevzuat uygulanmaz. 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 202 nci maddesi; Türkiye Varlık Fonu, Şirket ile alt fonlar ve Şirketin kurduğu diğer şirketlere, tek başlarına veya üçüncü kişilerle birlikte doğrudan ya da dolaylı olarak bunlar lehine üzerinde hâkimiyet tesis edilen şirketlere ve bu hâkimiyetin tesisine ilişkin işlemlerle sınırlı olmak üzere bu işlemlerin taraflarına, onların doğrudan ya da dolaylı ortaklarına, iştiraklerine ve bağlı ortaklıklarına uygulanmaz.”

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Kuşoğlu, buyurun lütfen.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bir açıklama yaparlarsa Sayın Başkanım, ondan sonra...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Tabii, önce bir açıklama alalım Sayın Genel Müdür’den.

Buyurun lütfen.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ ZAFER SÖNMEZ – Sayın Bakanım, Sayın Milletvekilim, değerli hazırun; bu teklifimizin gerekçesi esasında dünyada corona sonrasında genel bir, kamunun, hem borçlanma alanında hem de sermaye alanındaki etkisinin artacağını öngördüğümüzden kaynaklanmaktadır. Bu anlamda, Türkiye’de özel sektörün gayri safi millî hasılaya olan borcu daha yüksek, kamunun gayri safi millî hasılaya olan borcu daha düşük olduğu için biz önümüzdeki iki üç sene boyunca Türkiye’nin kamu borçlanmasını artırabilmek için alanı olduğu, bu borçlanmanın bir kısmını da sermaye tarafında yapması gerektiğini düşünmekteyiz. Bu anlamda, bu dönemde halka açık veya halka açık olmayan, finansal sıkıntıya giren, sermaye eksikliği çeken şirketlerle ilgili; şirketlere destek olmak, sermayelerinin güçlendirilmesi, sermaye çıkışı engellemenin ve sermayenin tabana yayılması amacıyla 3 tane önemli hususa dikkat çekmek istiyorum. Birincisi, kesinlikle Varlık Fonunun kontrolü aldığı durumlarda, ikincisi, işlem bazında muafiyet yani bu şirketler diğer işlemlerinde ilgili kanunlara tabiler, üçüncüsü de karşı tarafın da rızası yani herhangi bir şekilde devletin zorla aldığı bir durum yok. Bunun için halka açık şirketlerde 6232 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu’nun 23’üncü ve 27’nci maddelerinde çıkış hakkı, çağrı mükellefiyeti (çağrı zorunluluğu) ve ortakların pay alımını denetleyen 5 maddeden muafiyet, halka açık olmayan ve ortakların paylarının satın alınmasıyla ilgili maddeleri düzenlemektedir. Bir silsile hâlinindedir, Sayın Milletvekilim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Satın alma zorunluluğu.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ ZAFER SÖNMEZ – Evet, satın alma zorunluluğu.

Halka açık olan ile olmayan şirketler için Türk Ticaret Kanunu’nun sadece 202’nci maddesi aslında Sermaye Piyasası Kanunu’nun bir paraleli, bir iz düşümdür, aynı anlamdadır. Bunlardan işlem bazında, işlemin özelliği şu: Varlık Fonu bir şirketin kontrolünü alacak, beraber veya tek başına kontrol

edebilir, karşı taraf buna rıza gösterecek ve muafiyet sadece işlem bazında yani oldukça daraltılmış bir durumdur. Zaten Varlık Fonu hakkında Anayasa Mahkemesinin 2018/162 sayılı gerekçeli Karar'ında şöyle bir açıklama söylenmektedir: “Türkiye Varlık Fonu hedef ve beklentilerini yerine getirirken piyasa ekonomisinin gerektirdiği hız ve reaksiyon kabiliyetine sahip olması.” Kanun değişikliğinin tamamen özü budur, hız ve reaksiyon sağlamak. İkincisi, işlemin taraflarına ilave bir finansal yükümlülük getirmemek. Üçüncüsü de çok önemli, şirketten bir sermaye çıkışını engellemek. Örnek verebilirim, şu an nakit, çok değerli, Varlık Fonuna girdiği için azınlık payda olan biri tamamen bunu bahane ederek şirkete rücu edebilir ve şirketin elindeki nakdi dışarı çıkarabilir. Ya da bize kontrolü veren diğer taraflara, işlemin taraflarına yani sözleşmenin taraflarına rücu ederek onların da finansal zorluğunu daha da zor duruma getirebilir. İşlem, tamamen, finansal zorluğu yaşayan, Türkiye'nin stratejik değerlerine, yabancı şirketlerin bir şekilde bunlara sahip olmasını engellemek ve bizim daha önceden devreye girip bu zor dönemde sermaye desteği sağlamaktır.

Saygılarımla arz ederim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Kuşoğlu...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Şimdi, değerli arkadaşlar, Varlık Fonu kurulduğu zaman karşı çıkmıştık. Varlık Fonunun amacı, dış kaynak temin etmek, en önemli amacı buydu, dış kaynak temin etmek Türkiye'ye. Şimdiye kadar -soracağım biraz sonra Sayın Genel Müdüre- ne kadar dış kaynak temin etti Türkiye için? Bildiğimiz kadarıyla geçen yıl 3 milyar dolarlık bir dış kaynak temin edilmişti, o kadar, ki 250 milyar dolara yakın şu anda varlığı var. Yani şu anda kamu kaynakları önemli ölçüde Türkiye Varlık Fonu bünyesinde toplanmış vaziyette. Fakat dünyada hiç olmayan bir şey var burada. Hiçbir şekilde kamu hukukuna tabi değil. Bakın, şurada, işlenmiş metinde göreceksiniz, tam 1 sayfa muaf olunan kanunlar tek tek zikredilmiş. Kamu hukukuna tabi değil, özel hukuka tabi değil. Yani siz bir şirket kurduğunuz da bu özel hukuka tabi olur, devletle münasebetlerinde vergi sorumluluğu vardır, kamuyla ilişkilerinde birçok sorumlulukları vardır kamuya karşı, topluma karşı. Hiçbir sorumluluğu yok, kimseye hesap vermiyor, Sayıştay denetimi yok. Böyle bir şirket, böyle bir anlayış dünyada yok, gerçekten yok, böyle bir şey yoktur, bu kadar istisna bir anlayış yoktur. Burada aranızda Cemal Bey gibi şirket yöneticiliği yapmış olanlar var. Dünyada böyle bir şirket yönetimi, anlayışı, hukuku yoktur; yok dünyada.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Ne kamuya tabi, ne özel hukuka tabi, hiçbir şeye tabi değil, her şeyden muaf, çalışmaları da muaf, tüzel kişiliği de muaf, tüzel kişiliğinin ne olduğu belli değil; böyle bir anlayış yok.

Biz henüz 2018 denetimini yapmadık, kanuna göre 2018'in denetimini 2019 yılında yapmak zorundaydık, henüz yapmadık ve şimdi, Türkiye Varlık Fonuyla ilgili değişiklik yapıyoruz, kanunla ilgili. Daha 2016'da kurulmuş, 2016'daki altı aylık faaliyetini, 2017 faaliyetini, 2018 faaliyetini denetlemedik. Şimdi, değişiklik isteyen bir kurum... Neye göre bu değişikliği yapacağız? Denetimini bile yapmadığımız, yapamadığımız, ne olduğunu bilmediğimiz bir kurumun nesini denetleyeceğiz arkadaşlar? Bunun çekilmesi lazım. Buranın, Türkiye Büyük Millet Meclisinin haysiyetini korumak için bunu çekmemiz lazım. Öncelikle o denetimi yapalım, görüşelim, ondan sonra bu kanunu görüşelim. Yani böyle bir şey olamaz.

Şimdi, Sayın Genel Müdür diyor ki: “Sermayenin tabana yayılması...” Bir kere, sermayenin tabana yayılması diye Varlık Fonunun bir amacı yok, Türkiye Varlık Fonunun böyle bir amacı yok, böyle bir şey de yapmış değil, zaten bu yönde bir amacı da yok, faaliyeti de yok bu yönde.

Kamunun güçlendirilmesi... Kamunun, tam tersine, zayıflatılması söz konusu. Değerli arkadaşlarım, tuttuk, kamunun gücünü böldük, kamuyu böldük. Bir, hazine yani devlet var; bir de ne olduğu belli olmayan, hangi hukuka tabi olduğu belli olmayan Türkiye Varlık Fonu var. Yani biz kamuyu da böldük, kamunun gücünü de böldük. Dünyada böyle bir şey yoktur. Malezya’da -hatırladığım kadarıyla- varlık fonu yüzünden çok büyük sıkıntılar söz konusu oldu.

Sayın Genel Müdürüm, şimdi, stratejik değerler desteklenmeli... Hangi şirketlerin stratejik değeri var, neye göre tespit ediyorsunuz? İstedığınız firmaya para vereceksiniz, alacaksınız istediğiniz değerden yani sizin için kastetmiyorum katıyen ama hiçbir kriteri yok. Hangi şirketler stratejik şirketlerdir, hangi sektörler stratejiktir? Türkiye’de böyle bir tespit yapılmış değil. Geleceğe yönelik olarak işte biz bu pandemiden dolayı ekonomiyle ilgili tedbirler almaya çalışıyoruz. Ben bilmiyorum Plan ve Bütçe Komisyonu üyesi olarak, bilen de yoktur. Türkiye’nin ekonomiyle ilgili stratejisi nedir bu pandemiye karşı belli değil. Pandemi bir fırsattır, Türkiye’deki ekonomik mimariyi değiştirelim, yapıyı değiştirelim, ne yönde değiştirelim, hiç kimsenin bildiği yoktur, hiç kimse bilmiyor. Burada da tartışılmadı, tartışıldığı yer de yoktur. Siz bunu neye göre yapacaksınız? Ayrıca gerekçede şöyle bir şey diyor: “Finansal açıdan zor duruma düşecek büyük kuruluşların ayakta kalmasında onlara klasik banka kredisinden farklı seçenekler ve destekler kilit rol oynayacaktır.”

Değerli arkadaşlarım, klasik banka kredisinden farklı seçenekler ve destekler nelerdir, bileniniz var mıdır? “Klasik banka kredisinden farklı seçenekler ve destekler.”, böyle bir şey yok ya. Nedir, böyle bir şey olabilir mi?

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Sermaye politikası.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Destek diyor.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Klasik banka kredisinden farklı seçenekler. Ne desteğidir, böyle tanımlanmış bir durum söz konusu değil. Ne olduğu belli olmayan, tanımlanmamış kavramlara nasıl müracaat ederiz. Dediğim gibi bir sayfa muafiyet ve istisna var. Şimdi, Ticaret Kanunu’ndan da istisna isteniyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Kuşoğlu, lütfen tamamlar mısınız?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Hâkim şirketle ilgili şimdi o maddeye bakın, bir de orada Sermaye Piyasası Kanunu’na göre, Ticaret Kanunu’na göre, bazı yükümlülükler verilmiş hâkim ortağa. Hâkim ortağın yükümlülüklerini kaldırıyoruz, avantajlarını devam ettiriyoruz. Neden? Onun da gerekçesi yok. Ben buna kesinlikle karşıyım.

Değerli arkadaşlarım, hepinizin karşı olması gerektiğine de inanıyorum, bunu samimi olarak söylüyorum, hepimizin karşı olması gerekir bu maddeye ve Plan ve Bütçe Komisyonu, Değerli Başkanım, 2018’i denetlemeden bu maddeyi görüşmemelidir. Tekrar söylüyorum. Çok teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, teşekkür ederim.

Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Genel Müdür, bu madde buraya bir şekilde geldi. Ancak açıklamamızda maalesef niçin böyle bir adım atmak istediğinizi düşünemedik.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Örnek verebilir misiniz? Mesela, Türkiye’den şu şirket, şöyle diye.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bitireyim.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Hayır, size de hepimize örnek olsun diye söylüyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tamam.

Şimdi, Sayın Genel Müdür, pek çok şirket bu dönemde zora girecek, pek çok işletme zora girecek. Açıkça söyleyeyim, sizin buradaki tanımlamanızda büyük şirketler olarak tanımlamışsınız bunu, zora giren büyük şirketler. Şu anda bütün vatandaşlarımız büyük bir kaygı duyuyorlar. KOBİ’ler kaygılı, esnaflar kaygılı, küçük, orta boy, bütün işletmeler kaygılı ama siz büyük şirketleri burada tercih etmişsiniz. Zaten büyük şirketler dediklerimiz de - bu maddeyle göreceğiz, eğer ki bu madde buradan geçerse, arkadaşlarımız cevaz verirse - Sayın Cumhurbaşkanının karar vereceği yani parmağını yukarı kaldıracağı şirketler olacak. Yani bugüne kadar büyük şirketler dediğimiz işte, Cengiz, Kolin, Limak, Kalyon gibi büyük şirketler olarak ve bunlar biliyorsunuz kamunun ihalelerine giren şirketler. Mesela, İstanbul Havalimanı’nı yaptılar biliyorsunuz. Ben bu maddenin başta İstanbul Havalimanı’yla ilgili olduğunu düşünüyorum. Çünkü, yıllık 120 milyon, 150 milyon, 200 milyon yolcuya göre fizibilitesi yapılmış bir maddede şu anda havalimanının yolcu sayısı sıfırlanmış durumda. Gelecek yıllarda da çok düşük rakamlarda kalacağı öngörülüyor ve onların birer milyar dolarlık ödemeleri var kamuya ve bu ödemeleri yapamayacakları şu andan belli. Ödemeleri zaten ertelediler. Şimdi, yeniden de bu ödemeleri yapamayacağız diyorlar muhtemelen, kuvvetle.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ve muadilleriyle ilgili düzenleme olduğunu düşünüyorum net olarak. Mesela enerji şirketleri zor durumda. 12 sente göre, 15 sente göre fizibilite yapmış şirketler -şu anda arkadaşlar 4 sente düştü enerji fiyatları- “Ben bunu yürütemeyeceğim.” diyorlar. Bunlarla ilgili olduğunu düşünüyorum, “stratejik sektörler” derken bunları kastediyorsunuz ama bunları da gene bu saydığım 5 tane, sarayın yakınındaki müteahhitler, şirketler tarafından bu yatırımların büyük oranda yapıldığını görüyoruz.

Şimdi, düşünün ki böyle riskler almış şirketler ve Cumhurbaşkanının sonuç olarak himayesinde bu riskleri almış şirketler şu anda kurtarılacaklar. Neyle? Kamu kaynağıyla kurtarılacaklar, Varlık Fonunun kaynaklarıyla kurtarılacaklar. Ve benim bir kuşku daha var: Şimdi, İşsizlik Sigortası Fonu’nda 130-135 milyar TL kaynak var. Şimdi, bakıyorum Plan ve Bütçe Komisyonuna, milyonlarca işçi işsiz kaldı, şuradan iki torbada çıkan yetki ayda 5 milyar, 6 milyarlık bir ödemeye denk geliyor. Ya, düşünün bu kadar olağanüstü bir durumda kamu kaynakları seferber edilirken milyonlarca işçiye biz 5-6 milyar lira aylık ödeme veriyoruz. Niye tamamen seferber etmiyoruz? Ben size söyleyeyim: Çünkü kurtarılacak şirketler var. Göreceğiz bir dahaki torbada, bununla ilgili hazırlıklar yapılırsa. Bu İşsizlik Sigortası Fonu’ndaki kaynaklar belli oranda Varlık Fonuna plase edilecek çünkü yurt dışından bir finansman bulma şans yok bu ortamda. Türkiye’nin CDS primumu almış başını gitmiş, Türkiye tahvilleri –Sayın Hazine Bakan Yardımcımız söylesin- yüzde 9’la işlem görüyor, yüzde 9 dolar faizle işlem görüyor; nereden kaynak bulacağız, güven vermeyen bir durum var? Bu durumda ne yapacağız? İç kaynaklarla şirketleri kurtaracağız. İstanbul Havalimanı’nın şirketlerini kurtaracağız, enerji şirketlerini kurtaracağız. Buna hakkımız olmadığını düşünüyorum.

Yapmamız gereken, güven veren bir programla Türkiye'nin çarklarını döndürecek bir düzene geçilmesi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Paylan, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Aksi takdirde, kamunun son kaynaklarını da böyle şirket kurtarma operasyonlarına heba ederseniz, maalesef diyorum, vatandaşımız çok daha büyük zorluk yaşar, buna tamamen karşıyız. Burada Hazine Bakan Yardımcımız da var, böyle bir yola tevessül etmeyelim. Yapmamız gereken, vatandaşımıza güven veren, dünyaya güven veren bir ekonomik program. Bunun çerçevesinde bütün ekonomik aktivitenin bir şekilde sürmesini sağlamak, bunun için de vatandaşlarımıza doğrudan gelir desteği yapılması lazım, İşsizlik Sigortası Fonu'nun gidip de İstanbul Havalimanı'ndaki 5 müteahhidi kurtarmak için kullanılmaması gerekiyor, bunun gibi fonların batık enerji şirketlerini kurtarmak için kullanılmaması gerekiyor. Vatandaşımıza doğrudan gelir desteği verirsek onlar tüketime harcarlar, tüketim sonucu üretim olur, üretim sonucu yatırım olur; çarklar döner. Uluslararası anlamda da güven veren bir ekonomik programa ihtiyaç var. Bunun dışında, son kamu kaynaklarını da bu yolda kullanmamanızı ben talep ediyorum bir milletvekili olarak. Komisyonumuzun da bu yasaya yol vermemesini talep ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, teşekkür ederim.

Sayın Tatlıoğlu, buyurun.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Teşekkür ederim.

Bizim 3 önemli itirazımız vardı ama en önemlisi bu. Bu konuyu biz de gündeme getirdik parti olarak da, belki ilk defa biz gündeme getirdik, borç-hisse takası diye. Biraz kötü örnekleri yaşandı Next Level'da bankalarla. Almanya da dâhil bazı ülkeler fon ayırdılar ki bu koronavirüs nedeniyle, kısa vadeli borçlarını ödeyemeyen yani işletme sermayesi yüzünden değil de borçları nedeniyle sıkıntıya düşen firmaları başka ülke firmaları almasın diye. Bunlardan hisse almak ve işletmeye finansman pompalamak, finansman aktarmak... Şimdi normal olarak işletme kurtarmak şudur: İşletmeyi yönetimiyle beraber kurtarırsınız yani bu işletmeler yönetim başarısızlığından dolayı zor duruma düşen işletmeler değil, bu işletmeler koronavirüs süreci nedeniyle zor duruma düşen işletmeler. Eğer işletmeyi kurtaracaksınız, ayakta tutacaksınız sahipliği ve yönetimi onun “know-how”udur yani entelektüel sermayesi dediğimiz şey odur, başarısı odur, ayakta durması, bugüne kadar gelmesinin nedeni budur.

Şimdi, burada normal yapılması gereken şey bu şirket Türkiye Varlık Fonu tarafından belli hissesinin alınması ve bir müddet sonra da uygun şartlar olursa sahiplerinin geri alma hakkının olması. Fakat burada tanımlanan şey, bizim anladığımız, çoğunluk hissesiyle beraber mülkiyetini devralmak.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Bu tabiri caizse biraz şirketi değil de şahsı kurtarmakla alakalı, kişiyi kurtarıyoruz yani sahiplerini kurtarıyoruz. Eğer bu çok ortaklı, halka açık bir firmaysa da -genellikle Türkiye'deki firmaların yüzde 15 civarı halka açık- küçük tasarruf sahibine de “Sen işine bak.” diyoruz. O nedenle, bunun, Türkiye Varlık Fonu üzerinden şirket kurtarmanın, inisiyatif almanın yolu bu değil ve bunun çok da aciliyetinin olduğunu zannetmiyorum. Yani bununla ilgili bizim de çok ciddi endişelerimiz var, biz de rica ettik özellikle bu konuyla ilgili ve bu konuda da gerçekten ciddi bir muhalefetimiz var.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Akif Hamzaçebi Bey, buyurun.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Türkiye Varlık Fonu 2016 yılında kabul edilen bir yasayla kuruldu. 6741 sayılı Yasa'nın 1'inci maddesi Varlık Fonunun ve bu yasanın amacını ve kapsamını düzenliyor, aynen okuyorum: “Bu Kanunun amacı sermaye piyasalarında araç çeşitliliği ve derinliğine katkı sağlamak, yurtiçinde kamuya ait olan varlıkları ekonomiye kazandırmak, dış kaynak temin etmek, stratejik, büyük ölçekli yatırımlara iştirak etmek için Türkiye Varlık Fonu ve buna bağlı alt fonları kurmak ve yönetmek üzere Türkiye Varlık Fonu Yönetimi Anonim Şirketinin kurulması, yönetimi ve faaliyetlerine ilişkin esasları düzenlemektir.” Sayın Genel Müdürün konuyla ilgili bilgi verirken yapmış olduğu açıklamalara göre Varlık Fonu şirket kurtarmak üzere kullanılacaktır, yani yapılan bu değişiklikler ile ekonomide çeşitli şirketler kurtarılacaktır. Sözü ettiğim amaç maddesiyle yapılacak olan bu faaliyetin hiçbir ilgisi yoktur. Bunun yapılabilmesi için ilgili yasanın 1'inci maddesinin değişmesi gerekir. Öyle, sermaye piyasalarına derinlik kazandırmak vesaire gibi klasik sermaye piyasası cümleleriyle açıklanabilecek, geçirilebilecek bir konu değildir. Bu kriz ortamında Varlık Fonunun şirket kurtarmasıyla sermaye piyasasına nasıl bir derinlik kazandıracaksınız? Derinlik, hisse senetlerinin daha çok vatandaş, daha çok şirket, daha çok kişi tarafından satın alınması değil midir? Borsa İstanbul AŞ'nin yıllardır derinliği neydi, siz bu düzenlemeyle bu ekonomide bu derinliği ne kadar artıracaksınız?

Bir süre önce Varlık Fonundan Ataşehir'deki inşaat şirketlerine hak ediş ödemesi yapıldığını biliyoruz. Varlık Fonu geldi, sıkıştı sıkıştı, kendisi kaynak yaratacağı yerde Ziraat Bankası kaynaklarını almak üzere bir yasa değişikliği yaptı. Ziraat Bankası kaynaklarına başvuracak. Ziraat Bankasının sahibi kim? Varlık Fonu. Varlık Fonunun başında kim var? Yönetim Kurulu Başkanı Sayın Cumhurbaşkanı ve Başkan Vekili Hazine ve Maliye Bakanı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Aslında Varlık Fonuna duyulan ihtiyacın gerçek nedeni şudur: Genel bütçe dışında merkezî yönetim bütçesi dışında çok daha serbest hareket edilebilecek, paraların istenildiği gibi harcanabileceği bir başka alan yaratmak. Bu madde de ona hizmet ediyor. Türk Ticaret Kanunu'nun 202'nci maddesi “uygulanmaz” diyor. Konu çok önemli, 202'nci maddenin ilgili fıkrasını sizin bilginize sunmak istiyorum. Bakın, 202'nci madde şöyle diyor: Başlığı, “Hâkimiyetin hukuka aykırı kullanılması” 1'inci fıkra: “Hâkim şirket, hâkimiyetini bağlı şirketi kayba uğratabilecek şekilde kullanamaz. Özellikle bağlı şirketi, iş, varlık, fon, personel, alacak ve borç devri gibi hukuki işlemler yapmaya; kârını azaltmaya ya da aktarmaya; malvarlığını aynı veya kişisel nitelikte haklarla sınırlandırmaya; kefalet, garanti ve aval vermek gibi sorumluluklar yüklenmeye; ödemelerde bulunmaya; haklı bir sebep olmaksızın tesislerini yenilememek, yatırımlarını kısıtlamak, durdurmak gibi verimliliğini ya da faaliyetini olumsuz etkileyen kararlar veya önlemler almaya yahut gelişmesini sağlayacak önlemleri almaktan kaçınmaya yönelmez.” Çok güzel bir madde. Varlık Fonu bunu uygulamayacak, buna tabi değil. Hâkimi olduğu şirketlere her türlü hukuka aykırı işlemi yaptırabilecek, bunun için yetki istiyorsunuz. Bu düzenlemenin içinde bulunduğumuz Covid süreciyle hiçbir ilgisi yoktur. Kabul edilmiş, görüşülüyor burada, bir mutabakat sağlanmış ama kesinlikle burada olmaması gereken bir maddedir.

Denetiminin mümkün olmadığı, denetçilerin, bağımsız denetim kuruluşlarının verdiği rapor üzerine, Sayın Cumhurbaşkanı tarafından...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – ...belirlendiği bir kurumun bu kadar büyük bir yetkiye sahip olması asla düşünülemez.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Evet, şimdi Zafer Bey'e söz vereceğim, Sayın Genel Müdüre.

Evet, buyurun.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ ZAFER SÖNMEZ – Sayın Bakanım, değerli milletvekillerim; değerli hazırun; soruların üzerinden kısa kısa geçmek istiyorum.

Birincisi, kuruluş kanununda da belirtildiği üzere Türkiye Varlık Fonu stratejik ve büyük ölçekli şirketlere yatırım yapmak... Kanun maddesinde var. Bizim de zaten hedefimiz bu, gerekçenin açıklamasında da bundan bahsettik. Bizim amacımız stratejik ve büyük ölçekli şirketlerde, ekonomide bir değer yaratan, Türkiye için önemli olan şirketlerde, finansal sıkıntı ya da nakit akışı ya da sermaye problemlerine bir nevi sermaye çözümü üretmek. Bu anlamda, klasik banka destekleriyle ilgili eleştiri şu taraftan önemli. Yani sermaye yapısı, bilançonun sağ tarafı, banka borcu kısa vadeli, uzun vadeli ve sermayeden oluşur. Biz sermaye çözümlerini getireceğimizi düşünüyoruz burada, onun için bahsettik.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ ZAFER SÖNMEZ – Çok özür dilerim Başkanım.

Çoğunluk konusundaki durum, sayın milletvekilimizin de ilettiği gibi, esasında, Türkiye Varlık Fonu kontrolü sadece çoğunlukla almak durumunda değil. Yani bir hissedarlık sözleşmesiyle iki tane azınlık tarafın bir araya geldiği kontrol durumları da oluşabilir. Bu, bir hissedarlık sözleşmesi altında olabilir ya da bir imtiyaz olabilir ya da başka bir şey olabilir. Onun için kontrol tanımı çok geniş bir tanımdır. Yani çoğunluk hissedar olmanıza gerek yok, farklı hukuki yöntemlerle de kontrol söz konusu oluyor. Bizim buradaki değişiklik talebimizin gerekçesi, tamamen, şu an stratejik ve büyük ölçekli şirketlerde corona dolayısıyla yaşanan üç beş aylık sermaye erozyonunu ve nakit problemini çözmek amaçlıdır. Buradaki torbanın içine gelme sebebi, bu satın alma işlemleri, ortaklık işlemleri nereden bakarsanız birkaç ay, beş altı ay süren süreçler. Onun için bu yetkinin bu paketin içinde gelmesi konunun tam da özülüyle alakalıdır.

Saygılarımla arz ederim.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Pardon, niye geçici maddeyle yapmıyorsunuz?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Finansmanla ilgili bir bilgi vermedi.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, finansmanıyla ilgili bilgi vermedi.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Niye geçici madde olarak düzenlenmiyor acaba? Mademki bu süreçle ilgili getiriyorsunuz, geçici madde yapın, "altı ay süreyle" deyin. Hayır, daimi istiyorsunuz bunu.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, buyurun Zafer Bey.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ ZAFER SÖNMEZ – Sayın Milletvekilim, Sayın Başkanım; bu konu, esasında Türkiye Varlık Fonunun kuruluş sözleşmesindeki kuruluş prensipleriyle uyumlu bir maddedir. Yani, burada hem Anayasa Mahkemesinin hem de getirilen şeylerde... Çünkü SPK

Kanunu'ndan Varlık Fonu muaf tutulmuştur veya Rekabet Kurumu Kanunu'ndan muaf tutulmuştur. Esasında özü itibarıyla Türk Ticaret Kanunu'nun ilgili maddelerinden de muaf tutulması gereken bir durum vardır. Bizim buradaki bir bütünlük ve tutarlılık amacıyla yapılan bir değişiklik önerimizdir.

Saygılarımla arz ederim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, buyurun Sayın Tatlıoğlu.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Özür dilerim, ben bir örnek istemiştım ama yani son olarak endişemi şöyle vurgulayayım. Şimdi, bununla ilgili gerek KÖİ'ler gerekse enerji projeleri -mesela havaalanı da giderek son derece zarar eden işletmeler durumuna gelmekte- Varlık Fonunun bunlarla ilgili satın alma yapacağı konusu -tabii bu konuyu yorumlamanızı istemiyorum da paylaşmak istiyorum, buraya, kayıtlara geçmesi açısından- şeklinde bu maddenin ihdas edildiği görüşleri yoğunlukla veriliyor. Siz, bu konuda Türkiye'den bir örnek verebilir misiniz acaba? Nasıl bir stratejik firma, böyle bir ölçekte, verebilir misiniz?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, Sayın Paylan'ın sorusunu alalım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Genel Müdürüm, bazı tasarruflarda bulunacaksınız, bunun için finansman ihtiyacınız var ve finansmanla, biliyorsunuz, Ali Ağaoğlu'nun, işte, finans merkezindeki adımlar atıldı. Şu anda pek bir kaynağınız olmadığını biliyorum. Yani nakit kaynağa ihtiyaç var veya bununla ilgili bir dış finansman, iç finansmana ihtiyacınız var bu işlemleri yapmak için. Bu finansman nerede? Yani ne öngörüyorsunuz, dışarıdan para mı getireceksiniz, içeriden mi kaynak bulacaksınız, İşsizlik Sigortasına mı gideceksiniz, Hazine size tahvil mi verecek, bunu Merkez Bankasından mı vereceksiniz? Nereden para bulacaksınız bu işlemler için?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet Sayın Kuşoğlu.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Başkanım, ben de sormuştım bu, klasik banka kredisinden farklı seçenekler ve destekler diye, Zafer Bey, buna da bir cevap verebilirsiniz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, Zafer Bey, buyurun.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ ZAFER SÖNMEZ – Sayın Bakanım, sayın milletvekilim; öncelikle sayın hocamın sorusuna bir cevap vereceğim. Tabii, örnek konusu işlemin gizliliği açısından...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Örnek.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ ZAFER SÖNMEZ – ...yani işlemlerin gizliliği dolayısıyla bu örneği fiilen vermek çok doğru olmaz Sayın Hocam, Sayın Milletvekilim. Ama dünyada coronayla beraber bir sürü sektör stratejik önem arz ediyor, bunlar zaten sizlerin malumunuz. Sayın Milletvekilim Garo Paylan Beyefendi'nin sorusuna gelirse Varlık Fonu herhangi bir nakit sıkıntısı yaşamamaktadır, bunu söyleyebilirim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ne kadar varlığımız var sizin?

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ ZAFER SÖNMEZ – Bilançolarımızda var zaten Sayın Paylan, Sayın Milletvekilim, onu 2018 yılı sonu itibarıyla söyleyebiliriz. Şunu söyleyeceğim, bütün dünyada, global piyasalarda toplam 70 trilyon dolar bono var. Bunun 15-16 trilyon doları negatif getiri; 100 dolar veriyorsunuz 99 dolar almaya razı olan bir yatırımcı kitlesi var. Varlık Fonunun herhangi bir nakde, krediye, paraya ulaşma sorunu yoktur. Geçmiş on sekiz ayda, Sayın Cumhurbaşkanımızla beraber, büyük bir kurumsallaşma süreci geçirdik. Şöyle ki ilk defa denetimi yapıldı.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Uluslararası piyasadan mı kaynaklanmaktadır? Öyle anlıyorum.

TÜRKİYE VARLIK FONU GENEL MÜDÜRÜ ZAFER SÖNMEZ – Sayın Milletvekilim, zaten, Türkiye’nin genel finansmanı uluslararası piyasalardandır yani bu, hem kredi piyasası hem de tahvil piyasası olabilir. Varlık Fonunun herhangi bir borçlanma problemi yoktur, çok net söyleyebilirim on sekiz aylık Genel Müdürü olarak.

Bir diğer konu, sayın milletvekilimin belirttiği klasik banka destekleri konusu, ona biraz değinmişim ama yine de anlatıyım. Bilançonun sağ tarafından bahsederek kısa vadeli borçlar, uzun vadeli borçlar ve sermaye. Biz finansal tarafı borçlanma tarafında değil, sermaye çözümleri tarafında derinleştirmeyi düşünüyoruz, o da sermaye yatırımlarıdır. Bunun içerisinde normal hissedarlık olabilir, imtiyazlı hisseniz olabilir, başka yöntemler olabilir; bunları derinlemesine de anlatabilirim ama sermaye yatırımı tarafında geniş bir menü var. O menünün hepsini uygulamayı düşünüyoruz Sayın Milletvekilim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Bir öneremiz var, okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan “Yeni Koronavirüs (Covid-19) Salgınının Ekonomik ve Sosyal Hayata Etkilerinin Azaltılması Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”nin 13’üncü maddesinin kanun teklifi metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Garo Paylan

Diyarbakır

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Paylan, gerekçe, yoksa?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Kısaca bir şey söyleyeyim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun Lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; son kez bu konuda bir şeyler söyleyelim. Çünkü bu çok kritik bir madde yani şirket kurtarma operasyonu ile karşı karşıyayız. Yani, üçüncü havalimanı gibi, enerji şirketleri gibi Sayın Cumhurbaşkanının karar vereceği şirketler bu şekilde kurtarılmaya çalışılacak ve son kamu kaynakları da maalesef bu şekilde şirket kurtarma operasyonlarına feda edilecek. Yapmamız gereken etkin bir program çerçevesinde hem içeriye hem dışarıya güven vermektir. Aksi taktirde, son kaynaklarımız da böyle heba edilme riskiyle karşı karşıyadır. Bu maddeye onay vermemenizi rica ediyorum. Önergemizi desteklemenizi talep ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Bir madde ihdasına yönelik bir öneremiz var, okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2812) esas numaralı Kanun Teklifi’ne aşağıdaki maddenin eklenmesini ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

Cemal Öztürk

İbrahim Aydemir

Giresun

Erzurum

“MADDE - 6585 sayılı Kanuna aşağıdaki ek maddeler eklenmiştir.

“Fahiş fiyat artışı, stokçuluk ve Haksız Fiyat Değerlendirme Kurulu

EK MADDE 1 — (1) Üretici, tedarikçi ve perakende işletmeler tarafından bir mal veya hizmetin satış fiyatında fahiş artış yapılamaz.

Üretici, tedarikçi ve perakende işletmeler tarafından piyasada darlık yaratıcı, piyasa dengesini ve serbest rekabeti bozucu faaliyetler ile tüketicinin mallara ulaşmasını engelleyici faaliyetlerde bulunulamaz.

Üretici, tedarikçi ve perakende işletmelerin fahiş fiyat artışı ve stokçuluk uygulamalarına yönelik düzenlemeler yapmak, gerektiğinde denetim ve incelemelerde bulunarak idari para cezası uygulamak ve her türlü tedbiri almak amacıyla Haksız Fiyat Değerlendirme Kurulu oluşturulur. Başkanlığı, İç Ticaret Genel Müdürü tarafından yürütülen

Kurul;

Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi Genel Müdürü,

Esnaf, Sanatkârlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürü,

Adalet Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile

Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından görevlendirilen birer Genel Müdür,

ç) İlgili İç Ticaret Genel Müdür Yardımcısı,

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Konfederasyonu tarafından görevlendirilen birer üye,

Üretici ve tüketici örgütleri ile perakende sektörünü temsilen birer üye, olmak üzere on üç üyeden oluşur.

Kurul ihtiyaç halinde Başkanın çağrısı üzerine; Başkan dâhil en az yedi üye ile toplanır ve toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile karar alır. Oyların eşit olması halinde Başkanın oy kullandığı tarafın çoğunluğu sağladığı kabul edilir. Kurulun kararları Bakanlıkça uygulanır.

Kurulun sekretarya hizmetleri İç Ticaret Genel Müdürlüğü tarafından yerine getirilir.

Kurulun oluşumu, görevleri, çalışma usul ve esasları, sekretarya hizmetleri ve Kurula ilişkin diğer hususlar yönetmelik ile belirlenir.”

BAŞKAN – Evet, arkadaşlar, yine bu maddeyle ilgili yaptırımlar içeren bir teklif var, onu da okutuyorum, ikisini birlikte görüşelim.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2812) esas numaralı Kanun Teklifi’ne aşağıdaki maddenin eklenmesini ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

Cemal Öztürk

Giresun

“MADDE - 14/1/2015 tarihli ve 6585 sayılı Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 18 inci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiş ve dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“1) Ek 1 inci maddesinin birinci fıkrasına aykırı hareket edenlere on bin Türk Lirasından yüz bin Türk Lirasına kadar; ikinci fıkrasına aykırı hareket edenlere ise elli bin Türk Lirasından beş yüz bin Türk Lirasına kadar,”

“(4) Bu maddenin birinci fıkrasının (1) bendinde öngörülen idari para cezalarını uygulama yetkisi Haksız Fiyat Değerlendirme Kuruluna, bu maddede öngörülen diğer idari para cezalarını uygulama yetkisi ise Bakanlığa aittir. Bakanlığa ait olan idari para cezası uygulama yetkisi taşra birimlerine devredilebilir.”

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Özür dilerim efendim...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun efendim.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Şimdi oynayacağız, çok güzel fakat burada fahiş fiyat falan bunlarla ilgili bir tanım var mı ya? Lütfen öğrenelim yani.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Efendim, bununla ilgili bilgi alacağız.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Vardır mutlaka, bir yerde vardır.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun.

TİCARET BAKANLIĞI İÇ TİCARET GENEL MÜDÜR VEKİLİ ADEM BAŞAR – Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun’a ek madde şeklinde bir önerge arz edildi. Burada aslında biz Bakanlık olarak iki yıl önce yaşanan süreç ve bu coronavirus sürecinde yaşanan fahiş fiyat artışlarına ilişkin birtakım tedbirler aldık, bunları uygulamaya çalışıyoruz. Bunları, Tüketici Mevzuatı’na dayanarak bir yönetmelikle düzenledik. Ona ilişkin ayrıntıları Tüketici Genel Müdür Yardımcısı arkadaşım da beyan edecek ama orada o süreç tabii ki tüketici boyutuyla değil, üretici ve tedarikçi boyutuyla da sıkıntılara yol açıyor ve uygulamada da yargı kararlarına konu olabiliyor. Burada, üreticiyi, tedarikçiyi ve tüketiciyi ilgilendiren, tüm yönleriyle fahiş fiyatın ve stokçuluğun tanımlanması ve bunun idari yaptırıma bağlanarak bir kurul vasıtasıyla cezalandırılması öngörülüyor.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Nedir fahiş fiyat?

TİCARET BAKANLIĞI İÇ TİCARET GENEL MÜDÜR VEKİLİ ADEM BAŞAR – Sayın Vekilim, izninizle onu okuyacağım. Ek madde 1’inci fıkrada ve 2’nci fıkrada aslında dolaylı olarak tanımlamalar yapılıyor. Bunlara tabii ki ikincil düzenlemeyle daha ayrıntılı düzenlemeler yapılacaktır.

1’inci fıkrada “ Üretici, tedarikçi ve perakende işletmeler tarafından bir mal veya hizmetin satış fiyatında fahiş artış yapılamaz.” Bu tanımlama aslında yönetmelikle, ikincil düzenlemeyle buradaki fahiş fiyatın temel çerçevesi çiziliyor. 2’nci fıkrada da “Üretici, tedarikçi ve perakende işletmeler tarafından piyasada darlık yaratıcı, piyasa dengesini ve serbest rekabeti bozucu faaliyetler ile tüketicinin mallara ulaşmasını engelleyici faaliyetlerde bulunulamaz.” denilerek de aslında stokçuluk tanımlanmış oluyor.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Değerli Müdürüm, bakın şimdi, biz diyoruz ki “Adama vurun.” “Neyle vurun?” bu yok; arabayla mı vur, sopayla mı vur, demirle mi vur yani bu fahiş fiyat nedir? Siz fahiş fiyatı koyacaksınız ki ona göre diğerlerini şekillendireceğiz.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Tanımı nedir, tanımı?

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Cemal Bey, biz şimdi buna olumlu oy vereceğiz. Sizden bir tek ricamız vardı, bu 13’üncü maddeyi çekin, hepsine biz de olumlu oy verelim diye. Gerçekten de bu 13’üncü maddeyi çekmemekle işimizi -hem kendinizi hem bizi- bayağı yoracaksınız.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, diğer Genel Müdürümüze söz veriyorum.

Buyurun.

TİCARET BAKANLIĞI TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI AVNİ DİLBER – Sayın Bakanım, şimdi Sayın Vekilimizin bahsettiği konuda biz 2018’den beri bir yönetmeliğimize dayanarak müdahale ediyoruz. O yönetmelik de şunu söylüyor tanım olarak: “Girdi maliyeti ve döviz kurundan etkilenmediği hâlde bundan etkileniyormuş gibi hareket ederek fiyatlarını bu tür konjonktürel dönemlerde artırması.” diye.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Ne kadar artıran kardeşim?

TİCARET BAKANLIĞI TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI AVNİ DİLBER – Efendim, bizim şu andaki uygulamamıza şöyle bir şey yaptık efendim: Mesela, 2018’de gıda fiyatlarını denetlemiştik, şu anda da malum, maske, dezenfektan, yüzde 100’lük bir artış gibi şu an... Çünkü kurulun teamül olarak ilke kararı alma yetkisi var, şu anda Reklam Kurulunda bunlar değerlendiriliyor. Şu anda ortak bir şey oluşsun diye bazı alanlara -tabii, dosyaya göre değişiyor- yüzde 100’lük bir artış diye şey yapıyoruz. Değeri çok düşük bazı ürünlerde, mesela maske 50 kuruşa alınmış ama 1 liraya satılmış, burada da yüzde 100’lük bir artış vardır ama vatandaşın ekonomik çıkarına fazla zarar vermediği için özellikle 3 lira ve altındaki artışlarla ilgili bu artışı öngörmüyoruz yani dosyanın durumuna göre değişmekle birlikte yüzde 100 bir kriterdir. İşte fırsatçılık yapıp yapmadığı... O da şöyle efendim: Mesela, 10 Martta 10 liraya sattığı ürünü girdi maliyeti hiç değişmediği hâlde 11 Marttaki vakanın açıklanmasından sonra yüzde 30, yüzde 40’lık bir artış yapsa bile cezalandırdık çünkü burada da tek göstergemiz yüzde 100’lük bir artış değil. Bazen haklı gerekçelerle bu olabiliyor. Mesela, etil alkolün fiyatı bir anda yükseldi bu döneme bağlı olarak, dolayısıyla haklı gerekçeler sunulması durumunda bu artışlar makul kabul edilebiliyor. Şu an yapılması gereken durum şu: Yönetmelikte düzenlendiği için cezalarımız hukukta çoğunlukta iptal ediyor yasal bir dayanağı yoktur diye. Aslında mevcut uygulamanın ve Reklam Kurulu aracılığıyla verilen kararların yeni bir komisyonla, yeni bir kurulla ayrı bir şekilde değerlendirilmesi -çünkü biz bunu 2018’de yönetmelikle yaptık- aynı şeyin kanunlaşması yönünde bir teklifimiz olur efendim.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Sayın Başkan...

BAKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Şimdi söyleyeyim, bir kere hep 2018’i referans alıyorsunuz. 2018’i referans alacak bir şey yok. 2018, tam bir yönetim başarısızlığıdır, patates ve soğanı yönetemeyen bir Türkiye yaşadık, 2018’i niçin referans alıyorsunuz?

İkincisi: Bakın, yine özür dilerim ama, bürokraside söz çok ama sonuç yok. Biz burada bir fahiş fiyat tanımlaması, bir eşik, bir sınır bekliyoruz. Bakın, normalde devletin görevi şudur: Arz ve talebi yönetir. Cezalandırarak bu işi başka bir yere götürür. Yani, mala talep yok, mala talep oldu yüzde 10... Burada bir keyfilik ortaya çıkar. Esas olan, ekonominin işleyişinde keyfiliği ortaya çıkarmamak. Yarın Cemal Bey “Giresun’da neden pahalı, Bursa bizi alakadar etmez.” der ya da hepimiz Giresun’a taşınmak zorunda kalırız.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Kuşoğlu, buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; sözcülerle yaptığımız toplantıda da bu konu görüşülmedi. Bu şekliyle, İsmail Hoca’nın dediği gibi, hiçbir kriterle bağlı olmadan, normalde piyasaya doğrudan müdahale etmemesi gereken devletin, arz ve talebi düzenlemesi gereken devletin, düzenleyici bir rol oynaması gereken devletin piyasada tamamen cezalandırıcı, müdahaleci bir rol oynamasını getirecektir. Burada böyle bir değerlendirme kurulunun olması ve kısa bir dönem için de olsa devletin böyle bir

müdahalede bulunması çok büyük bir yanlışlıktır, sıkıntıdır; keyfî uygulamalara sebebiyet olacaktır, büyük hukuksuzluklara, adaletsizliklere sebep olacaktır; bu çok yanlış. Bu konuşulmamış bir konudur, daha önceden de bilgim yok, bu kadar detaylı olduğunu da bilmiyordum, duymamıştım. Bunun çekilmesini ben de talep ediyorum. Uzlaşmamızda bu yoktu, bu madde uzlaşmamızda yoktu.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Sındır, buyurun.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Ben şöyle bir baktığımda, Ticaret Bakanımız Sayın Ruhsar Pekcan'ın açıklamasına göre, örneğin, 28 Şubat-25 Mart döneminde, bu dönemde Bakanlık il müdürlüklerince maske, kolonya ve gıda gibi ürünlerin fiyatlarıyla ilgili 6 bin küsur firmanın denetlendiğini ve Reklam Kurulunca 10 milyon 90 bin 60 lira tutarında, mart ayında yapılan iki toplantıda haksız fiyat artışı yaptığı tespit edilen 198 firma hakkında para cezası uygulanmış. Fiili bir uygulama var yani karşısında “Böyle ceza uygulanamaz.” diye bir durum da yok.

Şimdi, ben esas şunu merak ediyorum: Tabii, serbest piyasa koşulları fiyat, arz ve talebin bulunduğu noktada ortaya çıkıyor. Siz arzı yönetemiyorsunuz, talebi karşılayacak arz olmayınca fiyat artışını baskılamaya çalışıyorsunuz. Vatandaş açısından, tüketici açısından, tüketici haklarının korunması açısından kabul edilebilir ama tabii ikisi, serbest piyasa koşulları ile tüketici hakları çelişen iki durum. Ben, bu anlamda, bu gelen teklif üzerinden “fahiş fiyat” tanımı olmayan, belirsiz bir bulut gibi ortada duran değer, tanım üzerinden ceza nasıl verilecek, bunu hâlâ kavrayabilmiş değilim ama şunu özellikle vurgulamak istiyorum: Bu fiyatı belirleyen... Ben, üretici açısından ve tarımsal üretici açısından söylüyorum çünkü burada gıda ve ihtiyaç malzemeleri maddeleri de söz konusu. Bu makul olmayan, gerekçede de orada da yazılmış olan makul olmayan fiyat artışının ne olduğunu anlayamadım ama girdi maliyetlerinin çok yükseldiğini gören bir üreticinin veya o ürünü satan bir kişinin -size göre- fiyatında “Yüzde 30-40 fahiş olabilir.” diyorsunuz. Böyle bir fiyat artışını öngörerek arza sunmasını ve arz talebi dengeleyen, fiyatı o noktada buluşturan piyasa koşuluna neden müdahale ediyor, onu kavrayabilmiş değilim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Hamzaçebi, buyurun.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, “Hoş geldin Fiyat Kontrol Komitesi.” 1970’li yıllarda 1567 sayılı Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında Kanun’una göre, Bakanlar Kurulunun aldığı bir kararla Fiyat Kontrol Komitesi kurulmuştu. O karara göre, özel sektör herhangi bir ürünü üretip piyasaya süreceği zaman onun fiyatını belirleme konusunda Fiyat Kontrol Komitesinden izin alacaktı. “Ben şu fiyattan satmak istiyorum.” diye başvuru yapardı üretici, imalatçı, Fiyat Kontrol Komitesi “Hayır, o fiyat yüksek, şu fiyattan satacaksın.” diye bir fiyat belirlerdi ve o fiyatı o firma uygulamazdı muhtemelen, ürün piyasadan çekilirdi ve bunun sonucunda, o zaman yapılan yerel seçimde de iktidar el değiştirmişti. Piyasaya ekonomisini benimseyeceksiniz; öte taraftan da bir komite kurmak suretiyle özel sektörün, piyasa ekonomisinin ürettiği ürünlere koyacağı fiyatı siz belirleyeceksiniz; bu, odur sevgili arkadaşlar. Bunun sonu karaborsadır, bunun sonu üretimin durmasıdır, bunun sonu piyasa ekonomisinin iflas etmesi; kurallı ekonomiye değil, otoriter ekonomiye geçmektir. Bunun ekonomiye zararı çok fazla olacaktır, olağanüstü fazla olacaktır. Piyasa ekonomisini terk eden bir Türkiye Cumhuriyeti. Fiyatları merkezî yönetim belirleyecek; buzdolabının fiyatını, zeytinyağının fiyatını, ayçiçeğinin fiyatını, makarnanın fiyatını merkezî yönetim belirleyecek. Aslında, bunu dedikten sonra maddenin içeriğiyle ilgili herhangi bir değerlendirmeyi de yapmamak lazım ama keyfilik, bunu hazırlayanların yani bu kurumu kurmak isteyenlerin o kadar içselleştirmiş olduğu bir kavram ki “İstediğimize istediğimiz cezayı kesebilelim.” diye yetki alıyorlar. Bunlar, limitler idari para cezalarında olsun, diğer cezalarda

olsun kanunla belirlenir. Açın Bankacılık Kanunu'na bakın, diğer kanunlara bakın, alt ve üst sınırları belirlenmek suretiyle hangi fiil için ne kadar para cezası uygulanacağı orada belirtilir. Keyfi olarak “İstedığıme istediğim cezayı keseceğim.” diyorsunuz.

Bir de, Komisyon üyesi değilim ama İç Tüzük'ün 35'inci maddesi der ki: “Komisyonlar kendilerine havale edilen işler dışında başka bir işle uğraşamaz, kanun teklif edemez.” Bu Komisyonun görüşmekte olduğu bu teklifin kapsamında yer alan bir kanunda değişiklik yapmıyor, başka bir kanunu getiriyor. Bilemem tabii, Komisyonu oluşturan grupların mutabakatı vardır, yoktur bilemem ama İç Tüzük'ün o maddesine aykırı olduğunu da ifade etmek isterim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Buyurun, söz talebiniz var.

TİCARET BAKANLIĞI TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI AVNİ DİLBER – Sayın Vekilim, öncelikle, mesela, bu konuda karar veren kurul üyelerinin sayısı 19; 9'u sivil toplum kuruluşlarını temsilen geliyor yani keyfilik burada biraz zor çünkü Bakanlığımızdan yalnızca 2 üye vardır.

Diğer taraftan, cezalar maktu olduğu için kimsenin şöyle bir şey yapma şansı yoktur... Yani söylemek istediğim şu: Ben sadece yüzde artışları örnek verdim ancak burada, dosyanın değerlendirilmesinde birçok kriter olduğu için her bir ürün için ayrı...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Cezalar nerede yazıyor?

TİCARET BAKANLIĞI TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI AVNİ DİLBER – Cezalar var efendim. Yani şu an bizim uyguladığımızda var, yeni durumda da var cezaların şeyi.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Burada ayrı bir ceza yetkisi alıyor sanki, bu cezaların burada belirlenmesi lazım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, hanginiz konuşacaksanız buyurun.

TİCARET BAKANLIĞI İÇ TİCARET GENEL MÜDÜR VEKİLİ ADEM BAŞAR – Sayın Bakanım, Avni Bey mevcut Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunu'nun uygulaması çerçevesindeki durumu açıkladı. Bu, Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'la, dediğim gibi, üretici ve tedarikçiyi de kapsayıcı nitelikte olması uygulamada yaşanan yargısal sorunların çözümü amacıyla yapılan bir düzenlemedir. Bu kanunda bunun idari yaptırımını da öngörülüyor, o da okunmuştu zaten ek 1'inci maddesinin (1)'inci fıkrasına aykırı hareket edenlere 10 bin Türk lirasından 100 bin Türk lirasına kadar, (2)'nci fıkrasına aykırı hareket edenlereyse 50 bin Türk lirasından 500 bin Türk lirasına kadar -ilk fıkrası fahiş fiyatı, ikinci fıkra stokçuluk cezasını düzenliyor- işletmenin niteliğine göre -kanun genel konseptinde var zaten- o ceza o ayrımla uygulanacak.

Sayın Başkanım, bu kurul, yine, kamu ve sektör temsilcilerini yapısında barındıracak bir nitelik gösteriyor. Bu anlamda, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğini, Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonunu, tüketicileri temsilen, aynı şekilde, perakendecileri temsilen ve üreticileri temsilen kişilerden oluşan bir yapı arz edecek ve ikincil yönetmelikle yapılacak düzenlemeyle de ayrıntıda çerçeve belirlenecek.

Fahiş fiyata ilişkinse temel yaklaşım girdi maliyeti ve döviz kuru gibi haklı bir gerekçe olmama çerçevesinde ikincil düzenlemede süreç şekillenecektir diye arz edebiliriz Sayın Vekilim.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Bunu geri çekin bence ya.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Sayın Başkan, son bir şey ilave edebilir miyim?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun efendim, buyurun.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Şimdi, sevgili arkadaşlar, stokçuluğu önlemenin yolu böyle bir kanun çıkarmak değildir; stokçuluk üretim artışıyla önlenir, üretim yoksa, ithalat yoksa doğal olarak stokçuluk başlar. Stokçuluğun çözümünü polisiye tedbirlerde arıyorsanız çok yakında yere çakılacaksınız demektir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Madde ihdasına yönelik önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Yine aynı şekilde, ikinci madde ihdasına yönelik diğer önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Değerli arkadaşlar, şimdi, 2'nci maddeye geri dönüyoruz; okumuştuk, onun müzakeresini yapmıştık.

Grev ve lokavta yönelik bir önerge var, o önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2812) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesinin (1)'inci fıkrasının (1) bendinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

1) 18/10/2012 tarihli ve 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu kapsamındaki yetki tespitlerinin verilmesi, toplu iş sözleşmelerinin yapılması, toplu iş uyuşmazlıklarının çözümü ile grev ve lokavta ilişkin süreler bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay süreyle uzatılmıştır. Cumhurbaşkanı, bu bentte yer alan üç aylık süreyi bitiminden itibaren üç aya kadar uzatmaya yetkilidir.

Cemal Öztürk

Yaşar Kırkpınar

Giresun

İzmir

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, burada "...tamamen durdurulmuştur." şeklindeydi bu sözleşme hükümleri, "...bu üç ay uzatılmıştır." şeklinde sivil toplum kuruluşlarının da önerisi doğrultusunda böyle bir önerge verildi.

DİSK temsilcisi burada herhâlde, söz veriyorum, buyurun.

DİSK TOPLU SÖZLEŞMELER DAİRE MÜDÜRÜ ENGİN SEZGİN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Bakanlık bürokratları, kurum temsilcisi arkadaşlarımız, söz hakkı verdiğiniz için de Başkanım; size teşekkür ederiz.

Şimdi, öncelikle şu çok önemli: Tarafların, özellikle çalışma hayatıyla ilgili kanunlarla, Sendikalar Kanunu ve İş Kanunu'yla ilgili sosyal tarafların bir araya gelerek tartışmaları ve çalışmaları çok önemli; aslında biz bunu her seferinde ısrarla söylüyoruz çünkü canlı bir süreçtir İş Kanunu, çalışma hayatı kanunu. Yanımızda TİSK temsilcisi var, görüşüyoruz, tartışıyoruz, sıklıkla en doğruyu bulmaya çalışıyoruz. Ama bu sürece gelene kadar maalesef bunlar işletilemedi. Bu, özellikle Bakanlığın birleşmesi bize hiç yaramadı; onu da burada söylemek istiyorum. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı olduğundan beri...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Ben güzel şeyler söyleyeceğinizi düşünmüştüm.

DİSK TOPLU SÖZLEŞMELER DAİRE MÜDÜRÜ ENGİN SEZGİN – Bunu söyleyeyim, bir talebimiz olsun.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Yani bu kadar gayret sarf ettik.

DİSK TOPLU SÖZLEŞMELER DAİRE MÜDÜRÜ ENGİN SEZGİN – Başkanım, bu aklınızda olsun ne olur, özellikle bu Çalışma Bakanlığının yeniden eski hâline dönüştürülmesini istiyoruz, daha etkili olur, bunu talep olarak iletelim şimdi.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Destekliyoruz.

DİSK TOPLU SÖZLEŞMELER DAİRE MÜDÜRÜ ENGİN SEZGİN – Kanunla ilgili, maddeyle ilgili, eski hâli gerçekten çok sıkıntılıydı, grev ve toplu sözleşme hakkını ortadan kaldırıyordu. Bakanlığımızın ve sizlerin, buradaki hiç kimsenin buna niyeti olmadığını da biliyorum yani esas niyetin bu olmadığının da farkındaydık, bu samimiyetle çalışma yaptık.

Herkese çok teşekkür ediyorum, sizlere, Garo Bey’e, diğer Bakanlık yetkililerine. Şu hâliyle ek bir süre verilmiş oldu en azından sendikaların yetkisi düşmesin diye.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkan...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun efendim.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Teşekkür ederim.

Özellikle grev ve lokavtın kaldırılmasını da sağladığınız için çok teşekkür ediyoruz, bir yanıştan dönülmüş oldu. Yalnız şöyle bir durum var: Bu kanun hükmünde kararnameyle kadroya geçen taşeron işçilerin sözleşmesi, biliyorsunuz, 2020 yılının Haziranında yapılacaktı, inşallah onların durumunu olumsuz yönde etkileyen bir durum olmaz.

Ben teşekkür ediyorum bu değişiklik için.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Paylan, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bir cümle edeyim Sayın Başkan.

Ben de DİSK temsilcisine teşekkür ediyorum ve Komisyonumuzda uzun süre sonra ilk kez sendikanın bir görüşü dikkate alındı, aynı zamanda Bakan Yardımcımıza da teşekkür ediyorum bu konudaki uzlaşıcı tavrından dolayı, size de teşekkür ederim Başkanım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bir önerge daha var, okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Yeni Koronavirüs Salgınının Ekonomik ve Sosyal Hayata Etkilerinin Azaltılması Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 2’nci maddesinin (1) bendinin teklif metninden çıkarılmasını saygılarımla arz ve teklif ederiz.

Süleyman Girgin

Bülent Kuşoğlu

Abdüllatif Şener

Muğla

Ankara

Konya

Cavit Arı

Kamil Okyay Sındır

Emine Gülizar Emecan

Antalya

Sındır

İstanbul

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Toplu sözleşme ve grev hakkının askıya alınması Anayasa’ya aykırıdır. Hak kayıplarını artıracaktır. Kadroya geçirilen taşeron işçileri açısından da mağduriyet yaratacaktır.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Değerli arkadaşlar, kabul edilen önerge doğrultusunda 2’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi, 6’ncı maddeye geçiyoruz, 6’nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 6- 25/8/1999 tarihli ve 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 24- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte iş sözleşmesi bulunmakla birlikte 4857 sayılı Kanunun geçici 10 uncu maddesi uyarınca işveren tarafından ücretsiz izne ayrılan ve kısa çalışma ödeneğinden yararlanamayan işçiler ile 15/3/2020 tarihinden sonra 51 inci madde kapsamında iş sözleşmesi feshedilen ve bu Kanunun diğer hükümlerine göre işsizlik ödeneğinden yararlanamayan işçilere, herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşundan yaşlılık aylığı almamak kaydıyla ve 4857 sayılı Kanunun geçici 10 uncu maddesinde yer alan fesih yapılamayacak süreyi geçmemek üzere, bu süre içinde ücretsiz izinde bulundukları veya işsiz kaldıkları süre kadar, Fondan günlük 39,24 Türk Lirası nakdi ücret desteği verilir. Yapılan ödemelerden damga vergisi hariç herhangi bir kesinti yapılamaz.

Birinci fıkra kapsamında ücretsiz izne ayrılarak nakdi ücret desteğinden yararlanan işçinin fiilen çalıştırıldığı tespit edilirse işverene, bu şekilde çalıştırılan her işçiye çalıştırıldığı her ay için ayrı olmak üzere fiilin işlendiği tarihteki 4857 sayılı Kanunun 39 uncu maddesinde belirlenen aylık brüt asgari ücret tutarında Sosyal Güvenlik Kurumunca idari para cezası uygulanır ve ödenen nakdi ücret desteği ödeme tarihinden itibaren işleyecek kanuni faizi ile birlikte işverenden tahsil edilir.

Bu madde kapsamında nakdi ücret desteğinden yararlananlardan 5510 sayılı Kanuna göre genel sağlık sigortalısı veya genel sağlık sigortalısının bakmakla yükümlü olduğu kişi kapsamına girmeyenler, aynı Kanunun 60 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (g) bendi kapsamında genel sağlık sigortalısı sayılırlar ve genel sağlık sigortasına ilişkin primleri Fondan karşılanır.

Bakanlık, nakdi ücret desteğine ilişkin ödeme usul ve esaslarını belirlemeye ve bu maddenin uygulanmasına ilişkin ortaya çıkabilecek tereddütleri gidermeye yetkilidir.”

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, 7’nci ve 8’inci maddeler de doğrudan bununla ilişkili, bu 3 madde iç içe olan maddeler, dolayısıyla bu 2 maddeyi de okutup oylarınıza sunacağım.

Bu 6, 7 ve 8’inci maddelerin birlikte görüşülmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

7’nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 7- 4447 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 25- Yeni koronavirüs (Covid-19) sebebiyle işverenlerin yaptıkları zorlayıcı sebep gerekçeli kısa çalışma başvuruları için, uygunluk tespitinin tamamlanması beklenmeksizin, işverenlerin beyanı doğrultusunda kısa çalışma ödemesi gerçekleştirilir. İşverenin hatalı bilgi ve belge vermesi nedeniyle yapılan fazla ve yersiz ödemeler, yasal faizi ile birlikte işverenden tahsil edilir.”

MADDE 8- 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 10- Bu Kanunun kapsamında olup olmadığına bakılmaksızın her türlü iş veya hizmet sözleşmesi, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay süreyle 25 inci maddenin birinci fıkrasının (II) numaralı bendinde ve diğer kanunların ilgili hükümlerinde yer alan ahlak ve iyi niyet kurallarına uymayan haller ve benzeri sebepler dışında işveren tarafından feshedilemez.

Birinci fıkra da yer alan üç aylık süre içerisinde işveren işçiyi tamamen veya kısmen ücretsiz izne ayırabilir. Bu madde kapsamında ücretsiz izne ayrılmak, işçiye geçerli sebebe dayanarak sözleşmeyi fesih hakkı vermez.

Bu madde hükümlerine aykırı olarak iş sözleşmesini fesheden işveren veya işveren vekiline, sözleşmesi feshedilen her işçi için fiilin işlendiği tarihteki aylık brüt asgari ücret tutarında idari para cezası verilir.

Cumhurbaşkanı birinci fıkra da yer alan üç aylık süreyi altı aya kadar uzatmaya yetkilidir.”

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Paylan, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; “İşten çıkarmaları yasaklıyoruz.” diyoruz; güzel, bu desteklediğimiz bir şey, hatta yıl sonuna kadar uzatılması yönünde bir önerge olacak diye biliyoruz. Bu güzel ancak işten çıkanları yasaklarken işverene ücretsiz izne çıkarma hakkını veriyoruz, büyük bir tezat. Düşünün ki 5 bin lira alan, 4 bin lira alan, 3 bin lira alan işçiler eğer kısa çalışma ödeneğinden faydalanamıyorsa yani dört yüz elli günün altında son üç yılda çalışmışsa bir anda büyük bir gelir kaybına girdiler. Bunlarla ilgili bir düzenleme yapmamız doğrudur ancak yaparken 1.170 TL gibi bir sefalet ücretini vermemiz vicdansızlıktır, bu hakka sığmaz. Bu anlamda, mutlaka bununla ilgili bir düzenleme yapmamız lazım. Önerimiz, ya işçilerin ücretli izne çıkarılmasını sağlamak, olmuyorsa kısa çalışma ödeneğinden faydalanma şartlarını indirmek. Yani dört yüz elli gün şartının biz bu şartlarda sıfıra kadar yani bir güne kadar indirilmesini öneriyoruz, son üç yılda bir gün bile çalışmışsa bütün işçiler kısa çalışma ödeneğinden faydalansın diyoruz. Bu da olmuyorsa, illa ücretsiz izni de dayatıyorsanız, bununla ilgili de bu sefalet ücretinin, 1.170 TL’nin açlık sınırı olan en az 2.350 TL’nin üzerine çıkarılmasını talep ediyoruz.

Saygılar sunarım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Çok teşekkür ediyorum Sayın Paylan.

Sayın Kuşoğlu, buyurun lütfen.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; bu 6, 7 ve 8’inci maddeler okunduğu gibi birbirleriyle bağlantılı. 8’inci maddede böyle bir sıkıntılı ortamda, kriz ortamında çalışanların işten çıkmasının, çıkarılmasının üç ay süreyle yasaklanması getiriliyor. Bu doğru bir karardır, olması gereken bir karardır, destekliyoruz. Değerli arkadaşlar, ancak işten çıkarılma 8’inci maddede getirilmekle birlikte 6’ncı maddede deniliyor ki: “İşten çıkaramazsınız ama ücretsiz izne ayırabilirsiniz. Ücretsiz izne ayrılan çalışana da hak kazanıyorsa kısa çalışma ödeneği verilebilecek, hak kazanmıyorsa da işsizlik ödeneğinden yararlanacak, kısa çalışma ödeneğinden yararlanacak. Bunlardan yararlanamayan işçilere de -biraz önce söylendiği gibi- günlük 39,24 Türk lirası, aylık 1.177 lira, net olarak -damga vergisi de kesiliyor- 1,168 lira verilecek.” Fakat bu, ücretsiz izne ayırmanın süresi belli edilmemiş, “Üç ay içerisinde bunu yapabilirsiniz.” diyor, ne kadar süreyle ücretsiz izne ayrılacağı belli değil, kalıcı madde hâline gelmiş oluyor bu. Bir kere bu yönden çok sakıncalı yani işten çıkarmıyorsunuz...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Önerge geldi ama ona bakmadınız mı?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Görmedim henüz önergeyi Mustafa Bey.

Bunun bir kere değişmesi lazım. Önerge geldiyse doğru yapılmıştır, zaten biz de önerdik. Bunun değişmesi lazım; aksi takdirde, kimse işten çıkarmaz, dolayısıyla kıdem tazminatı da ödemez işçisine, ücretsiz izne ayırır, yıllarca kıdem tazminatını ödemedi işçiyi iş dışında tutmuş olur. Bu sakıncanın giderilmesi lazım.

İkincisi, 1.168 lira çok düşük bir meblağ, bunun artırılması şart çünkü asgari ücretin bile yüzde 40'ı kadar bir meblağ. Aldığı ücrete bakılmaksızın böyle bir rakam getirilmesi insan haklarına aykırıdır diye düşünüyorum.

Üçüncüsü de değerli arkadaşlar, bu ödenen ücret İşsizlik Fonu'ndan karşılanıyor. Şu anda İşsizlik Fonu'ndan karşılanan bütün meblağlar, yardımlar aslında bir anlamda hazineden karşılanıyor demektir çünkü İşsizlik Fonu, biliyorsunuz, hazine kâğıtlarına yatırım yapmış vaziyette. İşsizlik Fonu'nun bunu karşılayabilmesi için elindeki tahvilleri hazineye göndermesi gerekiyor, vermesi gerekiyor, nakit alması gerekiyor; hazinenin de borçlanması gerekiyor buna karşılık. Bunu da gözetmek gerekiyor. Kanun koyucu, özellikle yürütme erki bunları düşünmeden gerekiyor. Maalesef, hiçbir stratejisi olmayan bir yürütme erki var; ne yaptığını bilmiyor, niçin yaptığını bilmiyor, nasıl maliyetler oluşacağını farkında değil. İşsizlik Fonu'ndan karşılanması demek, doğrudan hazine tarafından borçla karşılanması demektir, maliyeti daha yüksek olacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bunun da bu yönüyle de dikkate alınması gerekir, bu 3 hususun düzeltilmesi gerekir.

Arkadaşlarım uyardığı için “Bir önergeyle düzeltildi.” dedikleri için daha fazla üzerinde durmuyorum.

Çok teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Sağ olun Sayın Vekilim.

Sayın Ağbaba...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, tabii, bu paket ilk açıklandığı zaman “İşten çıkarma yasaklanıyor.” diye sunuldu kamuoyuna ama maalesef, bu ücretsiz izinle birlikte bu kanunun ruhu tamamen kaybolmuş durumda. “Ücretsiz izin” denilen, yasaya aykırı olan bir düzenleme Meclis tarafından yapılmak isteniyor.

Şimdi, maalesef, burada çok olumlu bir bölüm var, diyor ki: “Kısa çalışma ödeneğinden yararlanamayan işçiler bu hakkı alır.” Burası doğru ama hemen üzerinde “Ücretsiz izne ayrılan” yani işveren istediği işçiyi uzlaşma aramadan izne ayırabilecek. Dolayısıyla, izne ayrılan insana 1.177 lira para veriliyor. Burada en düşük kısa çalışma ödeneğinden işçiye resmen kumpas kuruluyor. Aradaki fark ne kadar? 520 lira. Devletin 520 liraya göz dikmemesi gerekiyor. Yani yıllardan beri kesilen paralarla bir fon oluşturulmuş, ayrıca, zaten bu para da fondan ödenecek.

Bir sıkıntı daha var: Örneğin, işçi üç ay ücretsiz izne çıktı, sonra işe tekrar başladı, dört yıl sonra işçi işten çıkarıldı diyelim; o, çalışmamış olduğu üç aylık kısım kendi hak etmiş olduğu işsizlik aylığından düşecek. Düşecek mi, bakın, araştırın.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bu farklı, kısa süreli çalışmadan farklı, düşmeyecek.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Diyelim, üç yıl sonra işten atıldı işçi.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Kısa süreli çalışma gibi değil.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Peki, o zaman geri aldım.

Ayrıca, bu ücret konusunda, değerli milletvekilleri, siz düşünün, 39,24 lira hangi evin hangi geçimi sağlar, onu da sizin vicdanlarınıza bırakıyoruz. Bu ücret mutlaka artırılmalıdır. 39,24 liranın, bizim açımızdan, böyle bir teklifin bile geçmesi, Meclis açısından bile hakikaten utanç vericidir. Yani biraz önce çay simit hesabı yaptık; günlük bir çay, bir simit 4 lira; 5 kişilik ailede günlük 60 lira yapıyor. Böyle bir paranın teklif edilmesi bile, böyle zor koşullarda doğru değil. İşçiler ki, bizim emekçilerimiz ki her koşulda bu memleketin kalkınmasına katkı vermiş insanlardır. Bu sadaka bile değil yani zekâta bakın, zekât bile değil bu, ramazan gelecek, zekât bile değil. O nedenle, bunun mutlaka yükseltilmesi gerekiyor. Ben bu maddenin mutlaka değiştirileceğine, ücretin yükseltileceğine inanıyorum.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Sayın Hamzaçebi...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, daha önce çok kısaca ifade etmiştim, o görüşümü biraz daha açmak istiyorum: Bu madde, ücretsiz izne çıkarmak gibi bir hakkı işverene veriyor. İş Kanunu'nda böyle bir hak yok. İş Kanunu işçi ve işverenin haklarını karşılıklı bir denge içinde düzenleyen bir kanundur ve temel ihdas amacı da aslında işçiyi biraz daha, işverene karşı korumaktır. Ücretsiz izne çıkarma uygulamasında herhangi bir ön şart tanımlanmıyor burada. Ayrıca, sadece İş Kanunu kapsamında değil, Basın İş Kanunu'na göre, Deniz İş Kanunu'na göre ve Borçlar Kanunu'na göre belirli süreli çalışanlar da bu kapsama dâhil edilmiştir. Kapsam oldukça geniştir. İşçi yerine, işverene böyle bir hak getirilmesi yani daha doğrusu, işçiyi koruma dışında, işverene işçiyi ücretsiz izne çıkarma hakkı getirilmiş olması, bunun tek taraflı olarak işveren tarafından kullanılabilmesi sonucunu yaratır. İşveren hiçbir şarta bağlı olmaksızın çalışanına, işçisine ücretsiz izne çıkarma işlemi yapabilecektir. Bunun anlamı kıdem tazminatından ve diğer haklardan işçinin yoksun olmasıdır. Yani bunun karşılığında “Günlük 39 lira 24 kuruş bir ödeme yapıyoruz, aylık 1.177 lira ödeme yapıyoruz.” gibi bir gerekçe asla makul gözüküyor. Bir kere, bu müessese olmamalı, bu kaldırılmalı; bunun yerine, kriz dönemiyle sınırlı olmak üzere –üç ay olabilir, altı ay olabilir, her neyse- İşsizlik Fonu'ndan işçiye ödenmek üzere, işverene bir yardım yapılması gerekir. Doğru olan budur.

Bu rakam, 39 lira 24 kuruş neye göre belirlenmiştir? Yani “40 lira.” diyememiş arkadaşlar, “Günlük 76 kuruş daha verelim de şu -yuvarlak- 40 lira olsun.” bile diyememişler. Tabii, 40 lira olmasını savunmuyorum. Bu rakamı işçiye teklif etmek ayıptır, ayıptır. Asgari ücretin ne kadar olduğunu biliyoruz, asgari ücret altında bir rakamı işçiye teklif etmek ayıptır. İşsizlik Fonu'nda 131 milyar liralık bir varlık var. Evet, hazıra dağ dayanmaz, bunu bir anda harcayalım, kullanalım demiyorum ama hesabı kitabı yapılır; herhâlde, işçinin hayatını idame ettirecek şekilde bir ücret seviyesini buradan ödeyebiliriz diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Sağ olun Sayın Vekilim.

Sayın Yıldırım...

TİSK TEMSİLCİSİ AV. SELEN YILDIRIM – Tüm hazırunu hem Konfederasyonumuz hem de şahsım adına saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle madde 6'yla ilgili olarak görüşlerimi bildireceğim. Yaşamakta olduğumuz bu süreçte, malum, kısa çalışma ödeneğinden yararlanmakta olan işçiler söz konusu olduğunda bile, özellikle TİSK tarafından temsil edilen birçok işletmemiz işçilerin ücretlerinde herhangi bir eksiklik olmaması adına tamamlayıcı ödemeler yapmaktadır. Böyle iyi niyetli işverenlerimiz hem ülkenin geleceği açısından hem de çalışanların ücret kaybı yaşamaması adına taşın altına elini koymaktadır. Buna ilişkin olarak böyle özverili; çalışanını, ülkesini, geleceğini düşünen iş yerleriyle ilgili olarak, bu işletmelerde hem ücretsiz izne çıkarılmayan ancak kısa çalışma ödeneği kapsamında da olmayan işçiler de vardır malumunuz. Bu işçiler açısından da bir düzenleme yapılarak kanunla belirlenmiş olan ödemenin bu işçiler söz konusu olduğunda işverenlere yapılması gerektiği, böylece işçiyi ücretsiz izne çıkarmamış ancak ücret kaybı yaşamasını da engellemiş olan işverenler açısından iyi niyetli bir uygulama geliştirileceğini düşünüyoruz.

Burada, tabii, bizim amaçladığımız şey her şeyden önce iyi niyetli, özverili işverenlerin de desteklenerek işçilerin ücretlerinin kaybedilmesinin önüne geçilmesidir.

8'inci maddeyle ilgili de görüşlerimi bildirmek istiyorum Sayın Başkanım. TİSK olarak Covid-19 salgını nedeniyle yaşanan sürecin işçi-işveren ve kamu iş birliğiyle yönetilmesi gerektiğini en başından beri savunuyoruz. İstihdamın korunması ve işçi çıkarılmaması amacıyla işverenler olarak sürecin başından beri tüm imkânlarımızı zorlamaktayız. Bu açıdan bakıldığında düzenlenen bu maddeyle işverenlerin, üretim olmaksızın işçi çalıştırmaya devam etmeleri sebebiyle tek başlarına taşımakta oldukları yükün, ücretsiz izin uygulaması ve bu süreye ilişkin ücretlerinin de İşsizlik Sigortası Fonu'ndan karşılanmak suretiyle kamu ve işçi taraflarınca da üstlenildiği değerlendirilmektedir.

Özellikle, öncelikle kanun teklifinin bu amacı için teşekkür ederiz, konfederasyonunuz olarak bu önemin farkındayız. Bununla birlikte kanun teklifindeki bu yasaklamanın her durumda istisnalara da ihtiyaç duyduğu aslında açıktır. Zira belirli süreli veya proje bazlı işlerde bu üç aylık süre içinde tamamlanacak ve Covid-19 salgını olmasaydı, daha tazminatların da ödenmesi süreciyle sona erecek olan çalışma ilişkileri bulunmaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun.

TİSK TEMSİLCİSİ AV. SELEN YILDIRIM – Kanunla genel bir yasaklama getirilmesi bunu da engelleyecek ve kanunla gerçekleştirilmek istenen amaç da aslında sağlanamayacaktır. Ayrıca, maddenin 2'nci fıkrasıyla getirilen düzenlemeye, işçinin iş sözleşmesinin hem geçerli hem de ücretsiz izin kaynaklı olarak haklı nedenle de feshedilemeyeceği şeklinde bir eklemenin yapılması bu süreçte yaşanabilecek kötü niyetli uygulamalarında önüne geçecektir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Girgin...

SÜLEYMAN GİRGIN (Muğla) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, toplumda yükselen “İşten çıkarmalar yasaklansın!” tepkisini bastırmak için yeni bir düzenleme yapılıyor. Sendikalara da sorulmadan bu yapıldı üstelik ama son yapılan düzenlemeden, toplu iş sözleşmesiyle ilgili yapılan düzenlemeden dolayı da Komisyona teşekkür ediyoruz.

Hani geldiğimiz ortam şu: Coronadan bile yağ çıkarmaya çalışılıyor. “İşten çıkarma yasaklanıyor.” diye sunulan düzenleme büyük bir kandırmadır çünkü düzenleme işten çıkarmayı yasaklamıyor, biçimini ve şeklini değiştirerek yaygınlaştırıyor. Tazminatsız çıkış dışında işten çıkarmaya engel getiriliyor ama bu durumda da işverenlere ücretsiz izin kullandırma hakkı tanınıyor. Yani işten çıkarmanın adı değişiyor, ücretsiz izin koy, olay bu. Oysa ücretsiz izin uygulaması ulusal mevzuatta bulunmuyor arkadaşlar. Böylece, yasaya ücretsiz izin girmiş oluyor, bu tam bir fırsatçılıktır. Ücretsiz izin uygulaması, üç ay süre için öngörülüyor ama Sayın Erdoğan isterse altı aya kadar uzatabiliyor. Ücretsiz izne çıkarılan işçiye ise İşsizlik Sigortası Fonu’ndan günlüğü 39 lira 24 kuruş verilecek. Bu parayla tencere kaynar mı? Bunu sorgulamak lazım. Bu, işçilere atılan yeni kazıktır arkadaşlar.

Diğer yandan işten atmaların kısmen yasaklanması isteniyorsa eğer fesih yasağı, kötüye kullanımlar da düşünülerek (25/2)’yi de kapsamalıdır. Ücretsiz izin süresinin bitiminden sonra hemen işçi çıkaran işverenlere bir aylık asgari ücretin beş katından az olmamak üzere idari para cezası uygulanmalıdır. Ücretsiz izne ayrılanlara yapılacak ödeme tutarı da en azından işsizlik ödeneği kadar olmalıdır. Ücretsiz izne gönderilen işçiye işsizlik ödeneğindeki gibi on iki aylık ücretinin yüzde 60’ı kadar ücret verilmelidir. Kapanan ve daralan iş yerlerinde çalışan işçiler, gelir kaybı olmayacak şekilde ücretli izinli sayılmalıdır. İşten atmaların kısmen yasaklanması isteniyorsa –biraz önce söyledim, tekrar vurgulamak istiyorum- İş Kanunu’nun 22’nci maddesini de kapsamalıdır. Ücretsiz izin süresinin bitiminden sonra hemen işçi çıkaran işverenlerle ilgili burada bir düzenleme var: “Bir aylık bir ceza verilecektir.” deniliyor. Bu da 3 bin lirayı ver, işçiyi işten çıkar anlamı taşımaktadır. Türkiye işveren sendikaları temsilcileri ne isterse, maalesef, o olmaktadır. Telif çalışması, denkleştirme, İşsizlik Sigortası Fonu’ndan şirketlerin yararlandırılması, şimdi de işten çıkarma yasağı adı altında yasaya göre ücretsiz izin uygulaması...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Tamamlıyorum Başkanım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Bir saniye efendim, buyurun.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Yıllardır istediklerini, üç haftada aldılar. Diğer yandan 8’inci maddede -biraz önce söyledim- söz konusu edilen fesih yasağında yani sözde işten çıkarma yasağına uymayan işverene aylık brüt asgari ücret tutarında yaptırım uygulanacağı düzenlenmektedir. Yani madde şunu getiriyor: 3 bin lira ödeyene işçi çıkarmak serbest. Israrla vurguluyoruz: Bu düzenleme, gerçek bir fesih yasağı değildir ama bir fesih yasağı getirilmelidir. Yargıtayın, işverenin işçiyi tek taraflı ücretsiz izne çıkarmayacağı ancak işçinin yazılı rızasıyla bunun mümkün olacağı yönünde kararları vardır. Bundan dolayı bu düzenleme, bütün çalışanların -mevcut çalışan, bir ay önce giren, altı ay önce giren, üç ay önce giren fark etmez- kısa çalışma ödeneğini hak edeceği şekilde yeniden düzenlenmelidir diyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Hatimoğulları...

TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ (Adana) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

İşten çıkarmanın yasaklanması, hakikaten isabetli oldu çünkü buna bir önlem alınmamış olsaydı, bu toplumu en az bu pandemi süreci kadar, coronavirüs kadar olumsuz etkileyecek yani insanlar virüs yüzünden ölmese açlıktan ölecekti. Buna dair önlem almak devletin asgari düzeyde temel görevlerinden birisidir. İşveren tarafından, tabii, buna dair kapsamın genişletilmesi çok önemli yani yeterli değil bu önlem çünkü kurallara bağlanmış. İşveren tarafından ücretsiz izne ayrılan ve kısa çalışma ödeneğinden yararlanamayan işçiler ile işten çıkarıldığında işsizlik ödeneğine hak kazanamayan işçilere bu süre içerisinde ücretsiz izinde bulundukları veya işsiz kaldıkları sürede yine nakdî ücret ödenmesi, hiçbir

geliri olmayan yurttaşlara, şart aranmaksızın tüm işsizlere ve herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşundan yaşlılık aylığı alamayanlara bu Fon'dan en az 2 bin 500 lira nakdî ücret desteği sağlanmalıdır. Bu kapsamın bu şekilde genişletilmesi çok önemlidir. Bunu, belli bir iş gününe bağlamak hakikaten işçiler ve emekçiler arasında bir ayırım yapmaktır çünkü bu ülke, bütün dünyada olduğu gibi, olağanüstü bir süreçten geçiyor. Bu önlemler alınırken bu olağanüstü süreç koşulları göz önünde bulundurularak insanların yaşamını idame ettirebilmesi gibi bir zorunluluk, devletin önünde duran temel görevlerden birisidir.

Bir noktaya daha değinmek istiyorum. Bunu üç aylık olarak değerlendiriyorsunuz ve daha sonraki süreç Cumhurbaşkanı inisiyatifine bırakılıyor. Bunu da doğru bulmadığımızı belirtmek istiyorum. Sürekli, her türlü yetkinin bir tek adama verilmesi, böyle bir rejimin tesisi bağlamında doğru değildir. Burada, bu Komisyonunda yetkili insanlar var. Aynı zamanda Meclisin, halkın iradesini temsil eden milletvekillerinin kararları var. Bu yetkinin bir kişinin -tırnak içinde ifade ediyorum- insafına, vicdanına bırakılması doğru değildir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ (Adana) – Bitiriyorum Başkan.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun efendim.

TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ (Adana) – Devlet dediğimiz, kurumsal çalışır, bütün gücünü ve yetkilerini bir insana bağlamaz. Hadi üç ay sonra bunu uygun görmedi Sayın Cumhurbaşkanı. Pandeminin de üç ay içinde geçmeyeceğini, etkilerinin geçmeyeceğini, bütün uzmanlar ifade ediyor, peki ne olacak? O nedenle irade, daha kurumsal olmak zorundadır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Çok teşekkür ediyorum.

Sayın Sındır, buyurun lütfen.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

8'inci maddede benim aklıma takılan şu: “İşçiye geçerli sebebe dayanarak sözleşmeyi fesih hakkı vermez.” Ya, bu ifadeye “Geçerli sebebe dayanarak” demeyin bari “Hiçbir sebeple sözleşmeyi fesih hakkı vermez.” falan... Yani “Hukuken geçerli sebebin var ama sana fesih hakkı vermiyorum.” demek çok mantıksız bir yaklaşım yani ben onu kabul edemiyorum. Bir yandan ücretsiz izne ayıracak, o hakkı veriyorsunuz...

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Önergeyle değiştirdiler “Haklı nedenlere...” dendi.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Onu değiştirdik efendim.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Pardon, özür dilerim.

Yani değişiklikle “Haklı nedenlere...” deseniz de fark etmiyor ki Sayın Başkan, hem “Hakkın var.” diyorsun hem de “Yapamazsın.” diyorsun. Hukuken doğru olmaz. “Ücretsiz izne ayıracaksın, fesih edemiyorsun.” diyeceksin, işçiyi kilitleyeceksin “Sana ben ne zaman ihtiyaç duyarsam seni o zaman kullanırım.” anlamında bir sömürü düzenine dönüşür.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Önergeyi efendim, okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2812) esas numaralı Yeni Koronavirüs (Covid-19) Salgınının Ekonomik ve Sosyal Hayata Etkilerinin Azaltılması Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 6'ncı maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Garo Paylan

Diyarbakır

“MADDE 6- İşsizlik Sigortası Kanununa eklenen geçici madde ile, maddenin yürürlüğe girdiği tarihte iş sözleşmesi bulunmakla birlikte, istihdamı korumaya yönelik olarak 4857 sayılı İş Kanununa Teklifte eklenmesi öngörülen geçici 10 uncu madde uyarınca işveren tarafından ücretsiz izne ayrılan ve kısa çalışma ödeneğinden yararlanamayan işçiler ile işten çıkarıldığında işsizlik ödeneğine hak kazanamayan işçilere bu süre içerisinde ücretsiz izinde bulundukları veya işsiz kaldıkları süre kadar; hiçbir geliri olmayan yurttaşlara, şart aranmaksızın tüm işsizlere ve herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşundan yaşlılık aylığı almayanlara üç ay süreyle, Fondan aylık 2500 Türk Lirası nakdi ücret desteği verilir.”

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Türkiye’de yüksek enflasyon ortamında temel ihtiyaçları karşılamının maliyeti gün geçtikçe artmaktadır. Bu koşullarda günlük 39,24 TL, aylık 1.177 TL en temel ihtiyaçları dahi karşılamak için yetersiz bir rakamdır. Bu sebeple aylık gelirin 2.500 TL olarak belirlenmesi kısmen de olsa bu soruna çözüm olacaktır.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Sayın Emecan, buyurun.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Tekrara düşmemek için ben de 6'ncı maddeyle ilgili maddenin genelini okumayacağım çünkü kayıtlara da geçti. İşsizlik ödeneğinden yararlanamayan işçilerle ilgili bir miktar belirlenmiş bu maddede; günlük 39,24 TL. Ben de bu miktarın açıkçası yeterli olmadığını, daha doğrusu insani olmadığını belirtmek istiyorum. Herhangi bir işçinin, hiçbir şekilde bu ücretle... Hatta şunu da söyleyeyim: Aslında bu 1.177 liraya tekabül ediyormuş gibi görünse de damga vergisi kesilince 1.167 lira gibi bir miktar oluyor. En az asgari ücret kadar olması ya da kısa çalışma ödeneğindeki alt limit üzerinden yükseltilmesi kesinlikle zaruridir. İşçiler adına bu rakamı kabul etmemiz mümkün değildir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum efendim.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2812) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 6'ncı maddesiyle 25/8/1999 tarihli ve 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu'na eklenen geçici 24'üncü maddenin ikinci fıkrasında yer alan “Sosyal Güvenlik Kurumunca” ibaresinin “çalışma ve iş kurumu il müdürlüklerince” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Cemal Öztürk

Giresun

İbrahim Aydemir

Erzurum

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Değerli arkadaşlar, kabul edilen önerge doğrultusunda 6'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

7'nci maddede 1 önerge var, okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2812) esas sayılı Manisa Milletvekili Uğur Aydemir ve 115 milletvekilinin Yeni Koronavirüs (Covid-19) Salgınının Ekonomik ve Sosyal Hayata Etkilerinin Azaltılması Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 7'nci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Cavit Arı	Abdüllatif Şener	Bülent Kuşoğlu
Antalya	Konya	Ankara
Emine Gülizar Emecan	Kamil Okyay Sındır	Süleyman Girgin
İstanbul	İzmir	Muğla

MADDE 7- MADDE 7- 4447 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 25- Yeni koronavirüs (Covid-19) sebebiyle işverenlerin yaptıkları zorlayıcı sebep gerekçeli kısa çalışma başvurusuna için, uygunluk tespitinin tamamlanması beklenmeksizin, işverenlerin beyanı doğrultusunda kısa çalışma ödemesi gerçekleştirilir. İşverenin hatalı bilgi ve belge vermesi nedeniyle yapılan fazla ve yersiz ödemeler, yasal faizi ile birlikte işverenden tahsil edilir.

Covid-19 sebebiyle yaptırılan kısa çalışmalarda, çalışanın aldığı kısa çalışma ödeneği ile kısa çalışma öncesi net ücretinin arasındaki farkın işveren tarafından tamamen veya kısmen ödenmek istenilmesi halinde bu ödemeden damga vergisi hariç sigorta primi ve gelir vergisi kesintileri dahil hiçbir kesinti yapılmaz”

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Yapılan değişiklikle madde metnine ilave edilen hükümlerle Covid-19 sebebiyle yaptırılan kısa çalışmalarda çalışanın aldığı kısa çalışma ödeneği ile kısa çalışma öncesi net ücretinin arasındaki farkın işveren tarafından tamamen veya kısmen ödenmek istenilmesi hâlinde bu ödemeden damga vergisi hariç sigorta primi ve gelir vergisi kesintileri dâhil hiçbir kesinti yapılmaması sağlanmaktadır.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

7'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

8'inci maddede 1 önergemiz var, okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2812) esas numaralı Kanun Teklifi'nin çerçeve 8'inci maddesiyle 4857 sayılı İş Kanunu'na eklenen geçici 10'uncu maddenin ikinci fıkrasında yer alan “Birinci fıkrada yer alan üç aylık süre içerisinde” ibaresinin “Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç aylık süreyi geçmemek üzere” şeklinde, “geçerli sebebe” ibaresinin “haklı nedene” şeklinde, dördüncü fıkrasında yer alan “fıkrada yer alan üç aylık süreyi” ibaresi “ve ikinci fıkrada yer alan üç aylık süreleri” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Ayşe Keşir

Ekrem Çelebi

Yaşar Kırkpınar

Düzce

Ağrı

İzmir

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

8'inci maddeyi kabul edilen önerge doğrultusunda oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Değerli arkadaşlar, madde ihdasına yönelik 1 önergemiz var, okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2812) esas numaralı Kanun Teklifi'ne aşağıdaki maddenin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Cemal Öztürk

İbrahim Aydemir

Giresun

Erzurum

“MADDE...- 25/8/1999 tarihli ve 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununun geçici 23 üncü maddesinin ikinci fıkrasının son cümlesine “başvurular,” ibaresinden sonra gelmek üzere “uygunluk tespitleri hariç olmak üzere” ibaresi eklenmiştir.”

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Değerli arkadaşlar, madde ihdasına yönelik önergeler var, okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2812) sıra sayılı Yeni Koronavirüs (Covid-19) Salgınının Ekonomik ve Sosyal Hayata Etkilerinin Azaltılması Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne aşağıdaki maddenin eklenmesini ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

Cavit Arı

Abdüllatif Şener

Süleyman Girgin

Antalya

Konya

Muğla

Emine Gülizar Emecan

Kamil Okyay Sındır

İstanbul

İzmir

MADDE... 193 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 92- Yeni koronavirüs (Covid-19) sebebiyle kısa çalışma ödeneğinden yararlanan işçilere, işverenleri tarafından yardım amacıyla kısa çalışma ödeneğinden farklı olarak yapılan ödemeler ücret kabul edilmez ve herhangi bir vergi kesintisine tabi tutulmaz.”

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahibi:

İsmail Tatlıoğlu

Bursa

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2812) sıra sayılı Yeni Koronavirüs (Covid-19) Salgınının Ekonomik ve Sosyal Hayata Etkilerinin Azaltılması Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne aşağıdaki maddenin eklenmesini ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

Cavit Arı	Abdüllatif Şener	Süleyman Girgin
Antalya	Konya	Muğla
Emine Gülizar Emecan	Kamil Okyay Sındır	
İstanbul	İzmir	

MADDE... 4447 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 26- Yeni koronavirüs (Covid-19) sebebiyle kısa çalışma ödeneğinden yararlanan işçilere, işverenleri tarafından yardım amacıyla kısa çalışma ödeneğinden farklı olarak ödenen ücretler sigorta priminden muafıdır.”

Aynı mahiyetteki diğer önerenin imza sahibi:

İsmail Tatlıoğlu
Bursa

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Müteakip önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2812) sıra sayılı Yeni Koronavirüs (Covid-19) Salgınının Ekonomik ve Sosyal Hayata Etkilerinin Azaltılması Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 5'inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki maddenin eklenmesini ve izleyen maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

Cavit Arı	Abdüllatif Şener	Süleyman Girgin
Antalya	Konya	Muğla
Emine Gülizar Emecan	Kamil Okyay Sındır	
İstanbul	İzmir	

MADDE 6 – 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanununa aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Geçici Madde 5- Bu Kanununun Ek 11'inci maddesi uyarınca yurt içinde piyasaya arz edilen Kanuna ekli (1) sayılı listede yer alan ürünlerden poşetler hariç diğer ürünlerden geri kazanım katkı payı alınmasına ilişkin hükümler 1 Ocak 2020-31 Aralık 2021 tarihleri arasında uygulanmaz.

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihe kadar tahsil edilen geri kazanım katkı payları için beyanname verilmez, beyan edilen ve ödenen tutarlar iade edilir.”

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

2872 sayılı Kanun'un EK 11'inci maddesi uyarınca lastik, akümülatör, pil, madeni yağ, bitkisel yağ, elektrikli ve elektronik eşya, ilaç, plastik ambalaj, metal ambalaj, cam ambalaj, ahşap ambalaj için geri kazanım katılım payı uygulaması 1 Ocak 2020 tarihinde yürürlüğe girmekle birlikte henüz uygulamaya hâkim olunamamış, coronavirüs pandemisi dolayısıyla uygulayıcıların eğitimleri

tamamlanamamıştır. Ayrıca, işletmeler salgın dolayısıyla ekonomik gelişmelerden olumsuz etkilenmiştir. Bu nedenle, uygulamanın 1 Ocak 2020-31 Aralık 2021 tarihleri arasında uygulanmasının ertelenmesi önerilmektedir. Yılbaşından bu yana düzenleme yürürlüğe girmiş olmakla birlikte henüz yaşanan sorunlar giderilemediğinden düzenlemenin yılbaşından itibaren yürürlüğe girmesi önerilmektedir.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Buyurun Sayın Hamzaçebi.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Aslında söz talebim biraz önce kabul edilen önergeyle ilgili, o da madde ihdasıydı ancak önergeyi çok süratle okudunuz, oyladınız; o esnada önerge elimizde yoktu. Önerge daha sonra geldi elime. Şu soruyu sormak istiyorum, Sayın Cemal Öztürk imzalı önerge, önerge metni çok kısa, aynen okuyorum: "...99 tarihli ve 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununun geçici 23 üncü maddesinin ikinci fıkrasının son cümlesine "başvurular" ibaresinden sonra gelmek üzere "uygunluk tespitleri hariç olmak üzere " ibaresi eklenmiştir."

Geçici 23'üncü madde coronavirüs sürecinde, 25 Mart 2020 tarihinde kabul edilen 7226 sayılı Kanun'la 4447 sayılı Kanun'a eklendi. Buna göre, yapılan başvuruların başvuru tarihinden itibaren altmış gün içerisinde sonuçlandırılması gerekiyor. Bu önergeyle uygunluk tespitlerinin altmış gün içinde sonuçlandırılması gerekmiyor. O, kabul edilmiş oldu. Buna neden ihtiyaç duyuldu acaba?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Şimdi, şöyle: Biz daha önce grup sözcüleriyle bir araya geldik ve aslında önerge bu şekilde değildi, daha farklı ifadeler de vardı, onların çıkartılması da istendi. Buradaki amaç şu: Altmış gün içerisinde özellikle bu kısa çalışma ödeneğiyle ilgili işlemlerin tamamının bitirileceği düşünülmüş idi başlangıçta, bir önceki yasada. Ancak, şu anda 200 binin üzerinde bir başvuru var, 2 milyonun üzerinde kişiyi ilgilendiren bir konu. Şu anda ilk ödemeleri evrak üzerinden yapıyorlar yani herhangi bir şekilde işletmeye gitmiyorlar. Dolayısıyla yeterli miktarda müfettişleri, bin civarında müfettişleri var. Bu kısa süre içerisinde bunun tamamlanması mümkün değil, o nedenle böyle bir düzenleme yapma gereği hissedildi, duyuldu daha doğrusu.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Ödemenin yapılması için uygunluk tespitinin yapılması beklenmeyecek o zaman.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Hayır. Şimdi, tabii, altmış gün içerisinde bu ödemeler yapılacak, daha sonra da gerekirse bunların bir denetimi, uygunluk tespiti için iş yerine gitme söz konusu olacak. Yani bu mağduriyeti yaşamaları diye.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Anlaşıldı, teşekkür ederim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun, devam edelim.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Kanun Teklifine aşağıdaki maddenin ilave edilmesini arz ve teklif ederiz.

Madde: 25/10/1984 tarihli 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu'na aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"Geçici Madde 41 – Doğal afet ve salgın hastalık gibi mücbir sebep hâllerinde belediyelerin toplu taşımada kullandığı akaryakıt katma değer vergisinden muaftır.

Abdüllatif Şener

Bülent Kuşoğlu

Emine Gülizar Emecan

Konya

Ankara

İstanbul

Süleyman Girgin

Kamil Okyay Sındır

Cavit Arı

Muğla

İzmir

Antalya

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Müteakip önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2812) esas numaralı Yeni Koronavirüs (Covid-19) Salgınının Ekonomik ve Sosyal Hayata Etkilerinin Azaltılması Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine aşağıdaki maddenin eklenmesini ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

2/7/2008 tarihli 5779 sayılı kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“Geçici Madde 3- Bu Kanunun 2’nci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “yüzde 6’sı” ibaresi üç ay süre ile “yüzde 10’u” olarak uygulanır.

Abdüllatif Şener

Bülent Kuşoğlu

Emine Gülizar Emecan

Konya

Ankara

İstanbul

Süleyman Girgin

Kamil Okyay Sındır

Cavit Arı

Muğla

İzmir

Antalya

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2812) esas numaralı Kanun Teklifi’ne aşağıdaki maddenin eklenmesini ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

Madde - 6/6/2002 tarihli ve 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanunu’na aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

Geçici Madde – 31/12/2020 tarihine kadar belediyeler ile bağlı kuruluşlar, işletme ve şirketlerine, bunlar tarafından işletilen toplu taşıma taşıtlarına kullanılmak üzere, kanuna ekli (1) sayılı listenin (A) cetvelinde yer alan akaryakıt, doğal gaz ve diğer malların teslimi vergiden müstesnadır.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları Hazine ve Maliye Bakanlığı belirlemeye yetkilidir.

Abdüllatif Şener

Kamil Okyay Sındır

Emine Gülizar Emecan

Konya

İzmir

İstanbul

Süleyman Girgin

Cavit Arı

Muğla

Antalya

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2812) esas numaralı Yeni Koronavirüs (Covid-19) Salgınının Ekonomik ve Sosyal Hayata Etkilerinin Azaltılması Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne aşağıdaki maddenin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Madde: (1) Çiftçi Kayıt Sistemine kayıtlı gerçek ve tüzel kişi üretici çiftçilerin T.C. Ziraat Bankası ve diğer kamu bankaları ile Tarım Kredi Kooperatiflerince kullanılan kredileri ve bu kanunun yayımı tarihi itibarıyla vadesi/taksit vadesi/hesap devresi gelmemiş olmakla birlikte 31/12/2020 tarihine dek dolacak olan veya bekleme süresi içinde olan tarımsal kredi borçları, bir yıla kadarki faizleri tahakkuk ettirilmemek üzere bir defaya mahsus silinir.

(2) Çiftçi Kayıt Sistemine kayıtlı gerçek ve tüzel kişi üretici çiftçilerin üretim için tükettikleri aylık elektrik maliyetlerinden KDV, TRT Payı, Enerji Fonu gibi vergiler ve katkı payları kamuya yüklendikten sonra kalan maliyetlerin yüzde sekseni, merkezî yönetim bütçesinden karşılanır.

(3) Çiftçi Kayıt Sistemine kayıtlı gerçek ve tüzel kişi üretici çiftçileri tarafından üretim için yapılmak istenen basınçlı sulama sistemlerinin proje maliyetlerinin yüzde sekseni merkezî yönetim bütçesinden karşılanır.

Garı Paylan

Diyarbakır

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2812) esas numaralı Yeni Koronavirüs (Covid-19) Salgınının Ekonomik ve Sosyal Hayata Etkilerinin Azaltılması Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne aşağıdaki maddenin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

“Madde: 4857 sayılı İş Kanunu'nun 39'uncu maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Komisyon tarafından belirlenen bu ücret her türlü vergi, resim ve harçtan muaftır.”

Garı Paylan

Diyarbakır

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Müteakip önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2812) esas numaralı Yeni Koronavirüs (Covid-19) Salgınının Ekonomik ve Sosyal Hayata Etkilerinin Azaltılması Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne aşağıdaki maddenin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Madde: 5834 sayılı ve 22/01/2009 tarihli Karşılıksız Çek ve Protestolu Senetler ile Kredi ve Kredi Kartları Borçlarına İlişkin Kayıtların Dikkate Alınmaması Hakkında Kanun'a aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“Geçici Madde: Anapara ve/veya taksit ödemeleri bu maddenin yürürlük tarihinden önce olup; kullanmış olduğu nakdî veya gayrinakdî kredilerin anapara, faiz ve/veya ferilerine ilişkin ödemeleri aksatan özel ve tüzel kişilerin kredi kartı, ihtiyaç ve tüketici kredileri ile, ilgili diğer tüm ticari ve şahsi kredilerle ilgili 19/10/2005 tarih ve 5411 sayılı Bankacılık Kanunu’nun Ek-1’inci maddesi uyarınca tutulan kayıtlar, Merkez Bankası nezdinde tutulan kayıtlar, özel ve kamu bankaları ile finans kuruluşları nezdinde kurulan kayıtlar bir defaya mahsus olarak silinmiştir.”

Garo Paylan

Diyarbakır

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Müteakip önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Yeni Koronavirüs (Covid-19) Salgınının Ekonomik ve Sosyal Hayata Etkilerinin Azaltılması Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’ne aşağıdaki maddenin eklenmesini ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederim.

Madde: 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu’na aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

Geçici Madde 47: 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu’nda yer alan, Emniyet Hizmet Sınıfı ve Jandarma Hizmet Sınıfına dâhil olup ve fiilî olarak Covid-19 salgınıyla mücadelede aktif görev yapanlara 2020 yılının Nisan ayı maaş tutarında iki maaş ikramiye polis ve jandarma kolluk kuvvetleri bayram ikramiyesi ödenir.

İsmail Tatlıoğlu

Bursa

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

14’üncü maddeyi okutuyorum:

Yürürlük

MADDE 14- (1) Bu Kanunun;

(a) 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (ç), (d), (e) ve (ğ) bentleri 10/3/2020 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yayımı tarihinde,

(b) 7 nci maddesi 29/2/2020 tarihinden itibaren uygulanmak üzere yayımı tarihinde,

(c) Diğer maddelerinde yayımı tarihinde,

yürürlüğe girer.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

15’inci yürütme maddesini okutuyorum:

Yürütme

MADDE 15- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Böylece tüm kanun maddelerini görüşme imkânımız oldu.

Değerli üyeler, görüşülmekte olan teklif metninde, kanunların hazırlanmasında uygulanan usul ve esaslar çerçevesinde kanun tekniğine uygunluğun sağlanması için gerekli düzenlemelerin yapılması ve madde numaralarının yeniden düzenlenmesi, önergelerle yapılan değişikliklerin kanun sistematığına uygun olarak metne yerleştirilmesi, anlama açıklık kazandırılması amacıyla redaksiyona tabi tutulması, yürürlük maddesinin kabul edilen değişikliklere göre yeniden gözden geçirilmesi hususlarında Komisyon Başkanlık Divanına yetki verilmesini, ayrıca muhalefet şerhlerinin bugün saat 18.00’e kadar verilmesini, özel sözcüler olarak Abdullah Nejat Koçer, Şirin Ünal, Ekrem Çelebi, İbrahim Aydın, Bekir Kuvvet Erim, Nilgün Ök, Ayşe Keşir, İbrahim Aydemir, Cemal Öztürk, Yaşar Kırkpınar, Sami Çakır, Uğur Aydemir, Salih Cora ve İsmail Güneş’in belirlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Hayırlı uğurlu olsun diyor ve her bir Komisyon üyemize, dışarıdan gelen milletvekillerimize çok teşekkür ediyorum ve birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 17.19

